

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 89

Год. LX

Четврток, 16 декември 2004

Цена на овој број е 390 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1653. Закон за девизната инспекција.....	2	1664. Одлука за давање концесија за детални геолошки истражувања за метални минерални сировини на „Балкан Минерал енд Мајнинг“ АД Софија на локалитетот Мајдан, кавадаречко.....	21
1654. Закон за спречување на насилството и недостојното однесување на спортските натпревари.....	5	1665. Одлука за давање концесија за експлоатација на минералната сировина варовник на ДПТСУ „Наш дом“ ДООЕЛ Кичево, на локалитетот Бабин Дол, општина Македонски Брод.....	21
1655. Закон за Стопанската комора на Македонија.....	9	1666. Одлука за давање концесија за експлоатација на минералната сировина песок на ДПТСУ „Игор“ ДОО Кичево, на локалитетот Челопечка Бара кај с. Челопеци – Кичево.....	22
1656. Закон за изменување и дополнување на Законот за шумите.....	15	1667. Одлука за давање концесија за експлоатација на минералната сировина варовник на „Киро Кучук“ АД Велес на локалитетот Годорови бавчи, општина Велес.....	22
1657. Одлука за распределба на нереализираните средства од Одлуката за распределба на средства за изградба на водоводи и третман на отпадни води во Република Македонија во 2004 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/04 и 82/04).....	17	1668. Одлука за замена на недвижен имот – двонаменско засолниште за станови.....	23
1658. Одлука за пренесување на правото на користење на патнички моторни возила.....	18	1669. Лиценца за постојано приредување на посебна игра на среќа „Обложување на спортски натпревари“.....	23
1659. Одлука за распределба на дел од вишоците на приходите над дозволеното ниво на потрошувачка во 2004 година	18	1670. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за формата и начинот на водење на евиденција за набавка и продажба на стоките и услугите во трговијата на големо и мало.....	24
1660. Одлука за давање под закуп на недвижен имот и опрема сопственост на Република Македонија.....	19	1671. Список на готови лекови за употреба во ветеринарната медицина за кои е дадено одобрение за ставање во промет во период од 01.07.2004 до 01.12.2004 година.....	27
1661. Одлука за давање под закуп на недвижен имот сопственост на Република Македонија.....	20		
1662. Одлука за давање под закуп на недвижен имот сопственост на Република Македонија.....	20		
1663. Одлука за давање концесија за детални геолошки истражувања за метални минерални сировини на „Балкан Минерал енд Мајнинг“ АД Софија, на локалитетот Гладница, кавадаречко.....	21		

	Стр.		Стр.
1672. Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва на банките во денари	28	1676. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У. бр. 205/2003 од 1 декември 2004 година	31
1673. Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва на банките во девизи	28	Објава за коефициентите за порастот на цените и порастот на трошоците на живот во Република Македонија за месец ноември 2004 година	31
1674. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У. бр. 87/2004 од 1 декември 2004 година	28	Меѓународни договори	
1675. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У. бр. 111/2004 од 1 декември 2004 година	29	27. Закон за ратификација на Европската социјална повелба и Протоколот со кој што се врши измена и дополнување на Европската социјална повелба.....	1-40
		Огласен дел	1-88

1653.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

**У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ДЕВИЗНАТА ИНСПЕКЦИЈА**

Се прогласува Законот за девизната инспекција, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 7 декември 2004 година.

Бр. 07-4942/1
7 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

**ЗАКОН
ЗА ДЕВИЗНАТА ИНСПЕКЦИЈА**

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува надлежноста, овластувањата и организацијата на вршење на работите на девизната инспекција.

Член 2

Работите од надлежност на девизната инспекција ги врши Државниот девизен инспекторат како орган во состав на Министерството за финансии.

II ДРЖАВЕН ДЕВИЗЕН ИНСПЕКТОРАТ

Член 3

Државниот девизен инспекторат (во натамошниот текст: Инспекторат) врши непосреден инспекциски надзор над резиденти и нерезиденти на девизното работење и трговијата со странство и услуги брз трансфер на пари, над резиденти и нерезиденти кои не се банки, штедилници, менувачници, даватели на услуги и субагенти со дозвола за работа, а кој се однесува на надзор над:

- тековни трансакции меѓу резиденти и нерезиденти и нивна реализација во вид на плаќања и трансфери,
- тековни трансакции меѓу резиденти ако работат со странски платежни средства или ако предмет на работењето се странските платежни средства,
- едностран пренос на средства, како лични трансфери од и во Република Македонија,
- директни инвестиции на резиденти во странство и на нерезиденти во Република Македонија,

- вложувања во недвижности на резиденти во странство и на нерезиденти во Република Македонија,
- трансакциите на издавање и воведување на домашни хартии од вредност во странство и вложувања на резиденти во хартии од вредност во странство,
- трансакциите на издавање и воведување на странски хартии од вредност во Република Македонија и вложувања на нерезиденти во хартии од вредност во Република Македонија,
- кредитните работи меѓу резиденти и нерезиденти,
- начинот на вршењето на платниот промет со и од странство,
- плаќањата и наплатите во ефективни странски пари на резидентите во трансакциите со нерезиденти,
- купувањата и продажбите на странски платежни средства на девизниот пазар,
- депозитни работи,
- резиденти кои вршат менувачко работење без одобрување од Народната Банка на Република Македонија,
- нерезиденти кои вршат дејност без одобрение од надлежен орган на управа, или во спротивност со одобрението,
- резиденти кои вршат брз трансфер на пари спротивно на закон,
- подружници и претставништва на странски лица и
- врши и други работи определени со Законот за девизното работење и со други закони.

Член 4

Со Инспекторатот раководи директор кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија. Директорот се именува за период од четири години. Директорот треба да има високо образование од областа на правото или економијата и работно искуство од најмалку пет години во структурата.

Член 5

Директорот го претставува Инспекторатот, организира и обезбедува законито и ефикасно вршење на работите и задачите, презема мерки од надлежност на Инспекторатот во согласност со закон, предлага акти од надлежност на Инспекторатот кои ги донесува министерот за финансии, се грижи за унапредување на инспекцискиот надзор и за стручно усовршување на инспекторите, остварува соработка со други органи.

Член 6

Работите на инспекциски надзор во рамките на надлежностите на инспекторатот, непосредно ги вршат инспектори. Инспекторот е самостоен во вршењето на инспекцискиот надзор.

Член 7

На инспекторот не може да му се доверат работи кои ќе бидат пречка за вршење на неговата основна работа или на кој и да било начин ќе му наштетат на угледот и непристрасноста во вршењето на надзорот.

Член 8

Инспекторатот изготвува и доставува годишен извештај за својата работа до Владата на Република Македонија.

Инспекторатот изготвува извештаи, информации за состојбите од својата надлежност, за што го информира министерот за финансии и Владата на Република Македонија.

**III НАДЛЕЖНОСТ И ОВЛАСТУВАЊА
НА ИНСПЕКТОРОТ****Член 9**

Овластувањето за вршење инспекциски надзор, инспекторот го докажува со легитимација.

Легитимацијата на инспекторот ја издава министерот за финансии.

Формата и содржината на образецот на легитимацијата, начинот на нејзиното издавање и одземање го пропишува министерот за финансии.

Член 10

Инспекторот врши надзор во деловните простории на субјектот над чие работење се врши надзорот или кај лице овластено за водење на неговите деловни книги.

Член 11

Пред започнувањето на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен за тоа да го извести одговорното лице кај субјектот, или од него овластено лице, во случај на негово отсуство.

Отсуството на лицата од ставот 1 на овој член, не може да биде пречка за вршење на инспекциски надзор.

Член 12

Инспекторот е овластен во постапката на инспекцискиот надзор да бара лични исправи (лична карта или патна исправа) од одговорното лице на субјектот или од лицата затекнати на работа кај него, кои се должни бараните исправи да ги дадат на увид.

Член 13

Инспекторот за извршениот инспекциски надзор е должен да состави записник, кој содржи податоци за субјектот, предметот на инспекцискиот надзор и констатираната состојба.

Примерок од записникот за извршениот инспекциски надзор му се доставува на субјектот.

На записникот може да се вложи приговор до Инспекторатот од страна на субјектот и одговорното лице на субјектот, во рок од осум дена од денот на приемот на записникот, освен на записникот кој се составува на местото на извршување на надзорот.

За одлуката по приговорот, Инспекторатот во рок од 15 дена од денот на приемот на приговорот, писмено го известува подносителот.

Член 14

Против решението на инспекторот со кое се определува управна мерка може да се изјави жалба до министерот за финансии, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 15

Решението на инспекторот кое се однесува на парични обврски се доставува на извршување до носителот на платниот промет на субјектот.

Носителот на платниот промет на субјектот кој го извршува решението, е должен за преземените мерки да го извести Инспекторатот.

Решението на инспекторот кое се однесува на непарични обврски-привремена забрана на вршење дејност, се доставува на извршување до Управата за јавни приходи.

Управата за јавни приходи која го извршува решението, е должна за преземените мерки да го извести Инспекторатот.

Член 16

Ако при инспекцискиот надзор инспекторот утврди сторување на прекршок или има основано сомнение за сторено кривично дело, должен е без одлагање да поднесе барање за покренување прекршочна постапка, односно пријава за сторено кривично дело.

Органот на кого му е поднесено барањето или пријавата од ставот 1 на овој член, должен е својата одлука да ја достави до Инспекторатот.

Член 17

Кога инспекторот при вршењето на инспекторскиот надзор ќе утврди повреда на пропис од надлежност на друг орган, должен е за тоа да го извести надлежниот орган.

Член 18

Инспекторот не смее да врши надзор кај субјект каде што тој или член на неговото потесно семејство во смисла на Законот за семејството, е сопственик или содружник, управител, акционер, член на управен или надзорен одбор, директор, или каде што тој или член на неговото потесно семејство имаат материјален или друг интерес, или е во друг законски или фактички однос со субјектот.

Доколку инспекторот пред или во текот на надзорот ќе дознае за постоење на некоја околност од ставот 1 на овој член, е должен од директорот да побара негово изземање од започнување или од натамошно вршење на инспекцискиот надзор.

Член 19

Инспекторот не смее да прима подарок во каква било форма или друга корист, или да прими ветување за подарок или друга корист за да во рамките на своето службено овластување, изврши или не изврши службено дејствие што би морал да го изврши, додека надзорот е во тек или по негово завршување.

Член 20

За секое дејствие на инспекторот спротивно на одредбата од членовите 18 и 19 на овој закон, директорот презема мерки согласно со Законот за државните службеници.

Член 21

Инспекторот е должен да ги чува како службена тајна сите податоци што ги дознал при вршењето на надзорот, а кои претставуваат службена или деловна тајна на субјектот.

Одговорното лице на субјектот е должно при вршењето на инспекцискиот надзор, да му укаже на инспекторот за постоење на службена или деловна тајна согласно со прописите или со неговите акти.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 22**

Министерот за финансии во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го донесе прописот од членот 9 став 3 на овој закон.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR INSPEKTIMIN DEVIZOR

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet kompetenca, autorizimi dhe organizimi për kryerjen e punëve të inspektimit devizor.

Neni 2

Punët me kompetencë të inspektimit devizor i kryen Inspektorati devizor shtetëror si organ në përbërje të Ministrisë së Financave.

II. INSPEKTORATI DEVIZOR SHTETËROR

Neni 3

Inspektorati devizor shtetëror (në tekstin e mëtejshëm: Inspektorati) kryen mbikëqyrje të drejtpërdrejtë inspektuese mbi rezidentët dhe jorezidentët e punës devizore dhe tregtinë me vendet e huaja dhe shërbimet e transferit të shpejtë të parave, mbi rezidentët dhe jorezidentët që nuk janë banka, kursimore, këmbimore, dhënese të shërbimeve dhe subagjente me leje për punë, e që i dedikohet mbikëqyrjes mbi:

- transaksionet rrjedhëse mes rezidentëve dhe jorezidentëve dhe realizimit të tyre në lloj të pagesës dhe transfereve,
- transaksionet rrjedhëse mes rezidentëve nëse punojnë me mjete të huaja pagesore ose nëse lëndë e punës janë mjetet e huaja të pagesës,
- bartjen e njëkahshme të mjeteve, si transfere individuale prej dhe në Republikën e Maqedonisë,
- investimet e drejtpërdrejta të rezidentëve në vendet e huaja dhe jorezidentëve në Republikën e Maqedonisë,
- investimet në paluejtshmëri të rezidentëve në vendet e huaja dhe jorezidentëve në Republikën e Maqedonisë,
- transaksionet e dhënies dhe vendosjes së letrave me vlerë vendase në vendet e huaja dhe investimet e rezidentëve në letra me vlerë në vendet e huaja,
- transaksionet e dhënies dhe zbatimit të letrave me vlerë të vendeve të huaja në Republikën e Maqedonisë dhe investimin e jorezidentëve në letra me vlerë në Republikën e Maqedonisë,
- punët kreditore mes rezidentëve dhe jorezidentëve,
- mënyrën e kryerjes së qarkullimit pagesor me dhe nga vendet e huaja,
- pagesat dhe arkëtimet në para të huaja efektive të rezidentëve në transaksionet me jorezidentët,
- blerjet dhe shitjet e mjeteve pagesore të huaja në tregun devizor,
- punë depozitare,
- rezidentët që kryejnë punë këmbimore pa lejen e Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë,
- jorezidentët që kryejnë veprimtari pa lejen e organit kompetent të udhëheqjes, ose në kundërshtim me lejen,
- rezidentët që kryejnë transfer të shpejtë të parave në kundërshtim me ligjin,
- filialët dhe përfaqësitë e personave të huaj,
- kryen edhe punë të tjera të caktuara me Ligjin për punë devizore dhe me ligje të tjera.

Neni 4

Me Inspektoratin udhëheq drejtori të cilin e emëron dhe shkarkon Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Drejtori emërohet për periudhë prej katër viteve.

Drejtori duhet të ketë arsimim sipëror nga sfera juridike ose ekonomike dhe përvojë pune prej së paku pesë viteve në profesion.

Neni 5

Drejtori e përfaqëson Inspektoratin, organizon dhe siguron kryerje efikase ligjore të punëve dhe detyrave,

ndërmerr masa me kompetencë të Inspektoratit në pajtim me ligjin, propozon akte me kompetencë të Inspektoratit që i miraton ministri i financave, kujdeset për përparimin e mbikëqyrjes inspektuese dhe për përsosjen profesionale të inspektorëve, realizon bashkëpunim me organe të tjera.

Neni 6

Punët e mbikëqyrjes inspektuese në bazë të kompetencave të inspektorit, në mënyrë të drejtpërdrejtë i kryejnë inspektorët.

Inspektori është i pavarur gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 7

Inspektorit nuk mund t'i besohen punët që do të jenë pengesë për kryerjen e punës së tij themelore ose në çfarëdo lloj mënyre do t'i dëmtojnë autoritetin dhe objektivitetin gjatë kryerjes së mbikëqyrjes.

Neni 8

Inspektorati përgatit dhe paraqet raport vjetor për punën e tij në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

Inspektorati përgatit raporte, informata për gjendjet me kompetencë të tyre për të cilat e informon ministrin e Financave dhe Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

III. KOMPETENCAT DHE AUTORIZIMET E INSPEKTORIT

Neni 9

Autorizimin për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese e vërteton me legjitimacion.

Legjitimacionin e inspektorit e jep ministri i Financave. Formën dhe përmbajtjen e formularit të legjitimacionit, mënyrën e dhënies së tij dhe marrjen e tij e cakton ministri i Financave.

Neni 10

Inspektori bën inspektim të lokaleve afariste të subjektit mbi punën e të cilit bëhet mbikëqyrja, ose të personi i autorizuar për udhëheqjen e librave të tij afariste.

Neni 11

Para fillimit të mbikëqyrjes inspektuese, inspektori është i obliguar për të ta informojë personin përgjegjës të subjektit, ose personin e autorizuar nga ai, në rast të mungesës së tij.

Mungesa e personave nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk mund të jetë pengesë për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 12

Inspektori është i autorizuar që në procedurën e mbikëqyrjes inspektuese të kërkojë dokumentacion personal (letërnjoftim ose dokument udhëtimi) nga personi përgjegjës i subjektit, ose nga personat e hasur me punë tek ai, të cilët janë të obliguar që dokumentet e kërkuara t'i japin për shikim.

Neni 13

Inspektori për mbikëqyrjen e kryer inspektuese është i obliguar të bëjë procesverbal, i cili përmban të dhëna për subjektin, lëndën e mbikëqyrjes inspektuese dhe gjendjen e konstatuar.

Ekzemplari i procesverbalit për mbikëqyrjen e kryer inspektuese i paraqitet subjektit.

Procesverbalit mund t'i shprehet ankesë deri të Inspektorati nga subjekti dhe personi përgjegjës i subjektit, në afat prej 8 ditëve nga dita e pranimit të procesverbalit, përveç procesverbalit i cili bëhet në vendin e kryerjes së mbikëqyrjes.

Për vendimin sipas ankesës, Inspektorati në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të ankesës, me shkrim e lajmëron parashtruesin.

Neni 14

Kundër vendimit të inspektorit me të cilin caktohet masë administrative mund të paraqitet ankesë të ministri i Financave, në afat prej tetë ditëve nga dita e pranimit të vendimit.

Ankesa e ushtruar kundër vendimit nga paragrafi 1 i këtij neni nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

Neni 15

Vendimi i inspektorit, që ka të bëjë me obligimet monetare, dërgohet për ekzekutim te bartësi i qarkullimit pagesor të subjektit.

Bartësi i qarkullimit pagesor i subjektit që e ekzekuton vendimin, është i obliguar që për masat e ndërmarra ta lajmërojë Inspektoratin.

Vendimi i inspektorit, që ka të bëjë me obligimet jomonetare-ndalimi i përkohshëm i kryerjes së veprimtarisë, dërgohet për ekzekutim në Drejtorinë e të hyrave publike.

Drejtoria e të ardhurave publike që e ekzekuton vendimin, është e obliguar që për masat e ndërmarra ta lajmërojë Inspektoratin.

Neni 16

Nëse gjatë mbikëqyrjes inspektuese inspektori vërteton kryerje të kundërvajtjes ose ka bazë për dyshim për kryerje të veprës penale, është i obliguar që pa shtyrje të paraqesë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse, përkatësisht fletëparaqitje për veprë të kryer penale.

Organi te i cili është paraqitur kërkesa ose fletëparaqitja nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar që vendimin e tij ta dërgojë në Inspektorat.

Neni 17

Kur inspektori, gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, do të vërtetojë shkelje të rregullave nga kompetenca e organit tjetër, është i obliguar për atë ta lajmërojë organin kompetent.

Neni 18

Inspektori nuk guxon të kryejë mbikëqyrje te subjekti ku ai ose anëtar i familjes së tij më të ngushtë në kuptimin e Ligjit për familje, është pronar ose bashkëpronar, udhëheqës, aksionar, anëtar i Këshillit drejtues ose mbikëqyrës, drejtor, ose ku ai ose anëtar i familjes së tij më të ngushtë kanë interes material ose interes tjetër, ose është në marrëdhënie tjetër ligjore ose faktike me subjektin.

Nëse inspektori para ose gjatë mbikëqyrjes do të kuptojë për ekzistimin e ndonjë rrethane tjetër nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar nga drejtori të kërkojë përjashtim e tij nga fillimi ose nga kryerja e mëtejshme e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 19

Inspektori nuk guxon të marrë dhuratë në çfarëdo lloji forme ose dobi tjetër, ose të pranojë premtim për dhuratë ose dobi tjetër që në bazë të autorizimit të tij zyrtar, të kryejë ose të mos kryejë veprim zyrtar, që doemos duhet ta kryejë, derisa mbikëqyrja është në rrjedhë ose pas kryerjes së saj.

Neni 20

Për çdo veprim të inspektorit në kundërshtim me dispozitat nga neni 18 dhe neni 19 i këtij ligji, drejtori ndërmerr masa në pajtim me Ligjin për nëpunës shtetërorë.

Neni 21

Inspektori është i obliguar t'i ruajë si sekret zyrtar të gjitha të dhënat që i ka kuptuar gjatë kryerjes së mbikëqyrjes dhe që paraqesin sekret zyrtar ose afarist të subjektit.

Personi përgjegjës i subjektit është i obliguar që gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, t'ia bëjë me dije inspektorit për ekzistimin e sekretit zyrtar ose afarist në pajtim me rregullat ose me aktet e tij.

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 22

Ministri i Financave, në afat prej 30 ditëve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do ta miratojë rregulloren nga neni 9 paragrafi 3 i këtij ligji.

Neni 23

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

1654.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛСТВОТО И НЕДОСТОЈНОТО ОДНЕСУВАЊЕ НА СПОРТСКИТЕ НАТПРЕВАРИ

Се прогласува Законот за спречување на насилството и недостојното однесување на спортските натпревари, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 7 декември 2004 година.

Бр. 07-4945/1
7 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗАКОН

ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛСТВОТО И НЕДОСТОЈНОТО ОДНЕСУВАЊЕ НА СПОРТСКИТЕ НАТПРЕВАРИ

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат прашањата што се однесуваат на насилството и недостојното однесување на спортските натпревари, како и мерките за нивно спречување, осигурувањето на безбедноста на гледачите, натпреварувачите и другите учесници во спортските натпревари и обврските на организаторите и овластувањата на надлежните органи за спроведување на тие мерки.

Член 2

Спортски натпревар, во смисла на овој закон, е секое поединечно натпреварување во организиран систем на спортски натпревари, согласно со одредбите на Законот за спортот.

Член 3

Под насилство и недостојно однесување на спортските натпревари се смета:

- поседување или конзумирање на алкохолни пијалаци или опојни дроги, поседување на пиротехнички средства, оружје и други средства погодни за нанесување повреди или за предизвикување на насилство од страна на лица кои доаѓаат на спортските натпревари, во временски период од два часа пред почетокот до два часа по завршување на спортскиот натпревар;

- внесување и употреба во спортските објекти на алкохолни пијалаци, опојни дроги, пиротехнички средства, оружје и други средства погодни за нанесување повреди или за предизвикување на насилство;

- внесување и истакнување на транспаренти, знамиња и други предмети со текст, слика, знак или други обележја, како и пеење на песни или дофрлување на пораки кои предизвикуваат и поттикнуваат омраза или насилство врз основа на расна, национална и верска припадност или врз основа на други особини;

- фрлање предмети во натпреварувачкиот простор или во гледалиштето, со што може да се загрози животот, физичкиот интегритет на лицата или имотот;

- палење и фрлање на пиротехнички средства;

- палење на навивачките реквизити, знамиња на други држави, знаме на друг клуб и други предмети;

- повикување, поттикнување и учествување во тепачка или напад на спортисти, гледачи, редари, службени лица, организатори на натпреварот и други учесници во спортските натпревари;

- физичка пресметка меѓу учесниците на спортските натпревари;

- недозволено влегување во натпреварувачкиот простор од страна на гледачите и

- оштетување или уништување на спортскиот инвентар и други делови од спортскиот објект, како и на превозните средства при доаѓање, за време и после одржување на спортскиот натпревар, во временски период од два часа пред почетокот до два часа по завршување на спортскиот натпревар.

Член 4

Организаторот на спортскиот натпревар е должен да ја процени можноста за случување на насилство и недостојно однесување на спортскиот натпревар и да преземе соодветни мерки за нивно сузбивање и спречување, пропишани со овој или со друг закон.

Организаторот на спортскиот натпревар во процената на опасноста од насилство и недостојно однесување и при преземањето на потребните мерки за нивно сузбивање и спречување е должен да соработува со надлежните органи и да обезбеди доволен број лица, вклучувајќи ја и полицијата, на просторот на спортскиот објект и во неговата непосредна околина.

Член 5

Организаторот на спортскиот натпревар, зависно од видот на спортот и нивото на спортскиот натпревар, видот на спортскиот објект, очекуваниот број на гледачи и процената за опасност од насилство и недостојно однесување, треба на спортскиот натпревар да обезбеди доволен број редари.

Редарската служба ја сочинуваат лица вработени од страна на организаторот, доброволно пријавени редари или членови на клубот, навивачи и други лица.

Организаторот на спортскиот натпревар може да ги користи и редарските услуги на агенциите за обезбедување кои вршат дејност на заштита на имоти и лица.

II МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА НАСИЛСТВОТО И НЕДОСТОЈНОТО ОДНЕСУВАЊЕ НА СПОРТСКИТЕ НАТПРЕВАРИ

1. Превентивни мерки

Член 6

Со цел за превентивно дејствување и намалување на ризикот од појавување на насилство и недостојно однесување на спортските натпревари, организаторот е должен да:

- обезбеди примерно однесување на својот клуб и неговите навивачи;

- ги информира соодветно своите навивачи (преку состаноци, издавање на билтени и друго);

- ги координира активностите на клубовите, при одење со своите навивачи на спортски натпревари, на кои тие клубови и нивните навивачи се гости и

- утврди кои спортски натпревари се сметаат за натпревари со зголемен ризик и кои мерки е должен да ги преземе.

2. Мерки кои се преземаат на спортските натпревари

Член 7

Организаторот на спортските натпревари е должен да основа редарска служба која ќе ги врши работите на физичко обезбедување и одржување на редот на спортскиот натпревар.

За вршење на работите од ставот 1 на овој член, редарската служба е должна да:

- забрани пристап во објектот во кој се одржува натпреварот на лица кои се под дејство на алкохол или други опојни средства;

- оневозможи внесување или продажба на алкохолни пијалаци во спортскиот објект;

- оневозможи внесување во спортскиот објект предмети кои можат да се употребат за насилно однесување, или транспаренти и обележја со кои се поттикнува расна, национална, верска или друга нетрпеливост ;

- ги опомене, односно отстрани гледачите кои можат со пеење на песни или дофрлување на навредливи пораки да предизвикаат и поттикнуат омраза врз основа на расна, национална и верска припадност и

- ги опомене, односно оддалечи гледачите со чие недостојно однесување може да се предизвика насилство на спортските натпревари.

Член 8

Организаторот е должен да оствари соработка со Министерството за внатрешни работи, заради спроведување на мерките кои се однесуваат на одржување на јавниот ред и мир.

Организаторот е должен за време на спортските натпревари да обезбеди присуство на служба за медицинска помош и на други надлежни органи и организации и јавни служби (противпожарни единици, комунални служби и друго).

3. Мерки кои се преземаат на спортските натпревари со зголемен ризик

Член 9

Спортски натпревари со зголемен ризик се:

- домашни и меѓународни спортски натпревари од поголемо натпреварувачко значење и

- спортски натпревари на кои се очекува присуство на голем број гледачи или навивачи на гостински клубови .

Кои домашни и меѓународни спортски натпревари, во смисла на ставот 1 алинеја 1 на овој член, ќе се сметаат за натпревари од поголемо натпреварувачко значење, со пропис одредува надлежната национална спортска федерација во Републиката.

Член 10

Кога околностите при спортските натпревари со зголемен ризик укажуваат на можност од појава на насилство и недостојно однесување, организаторот е должен да:

- го извести веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа пред почетокот на спортскиот натпревар, Министерството за внатрешни работи и другите надлежни органи, спортските организации, како и спортистите кои учествуваат во спортскиот натпревар;

- одреди одговорно лице кое ќе раководи со спроведувањето на мерките за спречување на насилното и недостојното однесување на гледачите и за соработка со Министерството за внатрешни работи;

- оствари соработка со претставниците на клубовите, заради давање помош при одржувањето на редот на спортскиот натпревар;

- обезбеди пред спортскиот објект раздвојување и упатување на противничките групи навивачи кон посебните влезови;
  - обезбеди одвојување на домашните и гостинските навивачи во гледалиштето;
  - пушти во продажба влезници во зависност од капацитетот на спортскиот објект;
  - обезбеди на денот на одржувањето на спортскиот натпревар продажбата на влезниците да се врши на посебни продажни места надвор од спортскиот објект;
  - обезбеди техничка опрема за следење и снимање на однесувањето на гледачите;
  - обезбеди просторија за укажување итна медицинска помош и
  - обезбеди простор за безбедно сместување на превозните средства на гостинскиот клуб.
- Условите од ставот 1 на овој член е должен да ги исполни и организаторот на другите спортски натпревари, освен условите утврдени во алинеите 4, 5, 7, 8 и 10.

Член 11

- Гостинскиот спортски клуб кој учествува на натпревар со зголемен ризик е должен да:
- го извести организаторот на спортскиот натпревар најдоцна три дена пред организираното поаѓање, за сите елементи битни за клубот и неговите навивачи и
  - преземе и други потребни мерки клубот и неговите навивачи да не бидат причина за предизвикување на насилство и недостојно да се однесуваат на спортскиот натпревар.

Член 12

Министерството за внатрешни работи за време на одржувањето на спортските натпревари со зголемен ризик ги презема сите потребни мерки за спречување на насилство и недостојно однесување на сите учесници.

III КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 13

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице, доколку постапи спротивно на одредбите од членот 3 на овој закон.

Член 14

- Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок организаторот на спортскиот натпревар, ако:
- не преземе мерки за сузбивање и спречување на насилство и недостојно однесување на спортскиот натпревар (член 4 став 1);
  - не соработува со надлежните органи и не обезбеди доволен број лица (член 4 став 2);
  - не обезбеди доволен број редари, не основа редарска служба и не ги изврши работите (член 5 став 1 и член 7);
  - не соработува со Министерството за внатрешни работи и не обезбеди присуство на служба за медицинска помош и на други надлежни органи и организации и јавни служби (член 8) и
  - не постапи согласно со членот 10 на овој закон.
- Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни и одговорното лице на организаторот за прекршокот од ставот 1 на овој член.

Член 15

Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни спортскиот клуб, ако во рок од три дена не го извести организаторот на спортскиот натпревар и не ги преземе потребните мерки согласно со членот 11 на овој закон.

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни и одговорното лице на спортскиот клуб за прекршокот од ставот 1 на овој член.

Член 16

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR PARANDALIMIN E DHUNËS DHE SJELLJES SË PADENJË NË NDESHJET SPORTIVE

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen çështjet që kanë të bëjnë me dhunën dhe sjelljen e padenjë në ndeshjet sportive, si dhe masat për parandalimin e tyre, garantimin e sigurisë së shikuesve, garuesve dhe pjesëmarrësve të tjerë në ndeshjet sportive dhe obligimet e organizatorëve e autorizimet e organeve kompetente për zbatimin e këtyre masave.

Neni 2

Ndeshje sportive, sipas këtij ligji, është çdo ndeshje e veçantë sportive në sistemin e organizuar të ndeshjeve sportive, në pajtim me dispozitat e Ligjit për sportin.

Neni 3

Dhunë dhe sjellje e padenjë në ndeshjet sportive konsiderohet:

- posedimi ose konsumimi i pijeve alkoolike ose drogave dehëse, posedimi i mjeteve piroteknike, armëve dhe mjeteve të tjera të përshtatshme për shkaktimin e lëndimeve ose nxitjen e dhunës nga personat që vijnë në ndeshjet sportive, në afatin kohor prej dy orëve para fillimit deri në dy orë pas mbarimit të ndeshjes sportive;
- futja dhe përdorimi i pijeve alkoolike në objektet sportive, drogave dehëse, mjeteve piroteknike, armëve dhe mjeteve të tjera të përshtatshme për shkaktimin e lëndimeve ose nxitjen e dhunës;
- futja dhe spikatja e transparenteve, flamujve dhe sendeve të tjera me tekst, fotografi, shenjë ose shënime të tjera, si dhe këndimi i këngëve ose hedhja e porosive që shkaktajnë dhe nxisin urretje ose dhunë në bazë të përkatësisë racore, nacionale dhe fetare ose në bazë të veçorive të tjera;
- hedhja e sendeve në hapësirën e ndeshjes ose në hapësirën e shikuesve, me të cilën mund të rrezikohet jeta, integriteti fizik i personave ose pronat;
- ndezja dhe hudhja e mjeteve piroteknike;
- ndezja e rekuizitave të simpatizuesve, flamujve të shteteve të tjera, flamurit të klubit tjetër dhe sendeve të tjera;
- thirrja, nxitja ose pjesëmarrja në rrahje ose sulm ndaj sportistëve, shikuesve, mbajtësve të rendit, personave zyrtarë, organizatorëve të ndeshjes dhe pjesëmarrësve të tjerë në ndeshjet sportive;
- konflikti fizik ndërmjet pjesëmarrësve në ndeshjet sportive;
- hyrja e palejuar në hapësirën e ndeshjes nga shikuesit dhe
- dëmtimi ose shkatërrimi i inventarit sportiv dhe pjesëve të tjera të objektit sportiv, si dhe i mjeteve transportuese gjatë ardhjes, gjatë mbajtjes dhe pas mbajtjes së ndeshjes sportive, në periudhën kohore prej dy orëve para fillimit deri në dy orë pas mbarimit të ndeshjes sportive.

Neni 4

Organizuesi i ndeshjes sportive, obligohet ta vlerësojë mundësinë e ndodhjes së dhunës dhe sjelljes së padenjë në ndeshjen sportive dhe të marrë masa përkatëse për pengimin dhe mposhtjen e tyre, të përcaktuara me këtë ose me ligj tjetër.

Organizuesi i ndeshjes sportive gjatë vlerësimit të rrezikut nga dhuna dhe sjellja e padenjë dhe gjatë marrjes së masave të nevojshme për pengimin dhe mposhtjen e

tyre, obligohet të bashkëpunojë me organet kompetente dhe të sigurojë numrin e caktuar të personave, duke përfshirë edhe policinë, në hapësirën e objektit sportiv dhe në rrethin e afërt të tij.

Neni 5

Organizuesi i ndeshjes sportive, varësisht nga lloji i sportit dhe nivelit të ndeshjes sportive, llojit të objektit sportiv, numrit të pritur të shikuesve dhe vlerësimi i rrezikut nga dhuna dhe sjellja e padenjë, duhet që në ndeshjen sportive të sigurojë numrin e nevojshëm të mbajtësve të rendit.

Shërbimin e mbajtjes së rendit e përbëjnë personat e punësuar nga organizuesi, mbajtësit e rendit të paraqitur vullnetarisht ose anëtarët e klubit, simpatizuesit dhe personat e tjerë.

Organizuesi i ndeshjes sportive mund t'i shfrytëzojë edhe shërbimet e mbajtjes së rendit të agjencive të sigurimit që kryejnë veprimtarinë e mbrojtjes së pronës dhe personave.

II. MASAT PËR PARANDALIMIN E DHUNËS DHE SJELLJES SË PADENJË NË NDESHJET SPORTIVE

1. Masat preventive

Neni 6

Me qëllim të veprimit preventiv dhe zvogëlimit të rrezikut nga paraqitja e dhunës dhe sjelljes së padenjë në ndeshjet sportive, organizuesi obligohet që:

- të sigurojë sjelljen shembullore të klubit të tij dhe simpatizuesve të tij;
- t'i informojë në mënyrë përkatëse simpatizuesit e tij (përmes mbledhjeve, botimit të buletineve e tjerë);
- t'i koordinojë aktivitetet e klubeve, gjatë shkuarjes me simpatizuesit e tij në ndeshjet sportive, në të cilat ato klube dhe simpatizuesit e tyre janë mysafirë dhe
- të përcaktojë cilat ndeshje sportive konsiderohen si ndeshje me rrezik të shtuar dhe cilat masa obligohet t'i ndërmarrë.

2. Masat që ndërmerren në ndeshjet sportive

Neni 7

Organizuesi i ndeshjeve sportive, obligohet të themelojë shërbimin e mbajtësve të rendit që do t'i kryejë punët për sigurimin fizik dhe mbajtjen e rendit në ndeshjen sportive.

Për kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, shërbimi i mbajtësve të rendit obligohet që:

- t'u ndalojë qasjen në objektin ku mbahet ndeshja, personave nën ndikimin e alkoolit ose mjeteve të tjera dehëse;
- të pamundësojë futjen ose shitjen e pijeve alkoolike në objektin sportiv;
- të pamundësojë futjen në objektin sportiv të sendeve që mund të shfrytëzohen për sjellje të dhunshme, ose transparente dhe shenjave me të cilat nxitet mosdurimi rracor, nacional, fetar ose tjetër;
- t'i paralajmërojë, përkatësisht largojë spektatorët të cilët nëpërmjet këndimit të këngëve ose ngacmimeve me fjalë me domethënie fyese mund të shkaktojnë dhe të nxisin urrejtje mbi bazë racore, nacionale dhe fetare, dhe
- t'i paralajmërojë, respektivisht largojë shikuesit me sjelljen e padenjë të të cilëve mund të shkaktohet dhunë në ndeshjet sportive.

Neni 8

Organizuesi obligohet të realizojë bashkëpunim me Ministrinë e Punëve të Brendshme, për zbatimin e masave për mbajtjen e rendit dhe qetësisë publike.

Organizuesi obligohet që gjatë mbajtjes së ndeshjeve sportive të sigurojë praninë e shërbimit të ndihmës mjekësore dhe organeve të tjera kompetente dhe organizatave e shërbimeve publike (njësive zjarrfikëse, shërbimeve komunale e tjerë).

3. Masat që ndërmerren në ndeshjet sportive me rrezik të shtuar

Neni 9

Ndeshjet sportive me rrezik të shtuar janë:

- ndeshjet sportive ndërkombëtare dhe të vendit me rëndësi më të madhe të garimit dhe
  - ndeshjet sportive në të cilat pritet prania e numrit të madh të shikuesve ose simpatizuesve të klubeve mysafirë.
- Cilat ndeshje të vendit ose ndërkombëtare, sipas paragrafit 1 alinesë 1 të këtij neni, do të konsiderohen si ndeshje me rëndësi më të madhe të garimit, me dispozitë të përcakton federata sportive kompetente nacionale e Republikës.

Neni 10

Nëse rrethanat gjatë ndeshjeve sportive me rrezik të shtuar paralajmërojnë mundësi nga paraqitja e dhunës dhe sjelljes së padenjë, organizuesi obligohet që:

- t'i njoftojë menjëherë, e më së voni në afat prej 48 orëve para fillimit të ndeshjes sportive, Ministrinë e Punëve të Brendshme dhe organet e tjera kompetente, organizatat sportive, si dhe sportistët që marrin pjesë në ndeshjen sportive;
  - të caktojë personin përgjegjës që do të udhëheqë me zbatimin e masave për pengimin e sjelljes së dhunshme dhe të padenjë të shikuesve dhe për bashkëpunim me Ministrinë e Punëve të Brendshme;
  - të realizojë bashkëpunim me përfaqësuesit e klubeve, për ofrimin e ndihmës gjatë mbajtjes së rendit në ndeshjen sportive;
  - të sigurojë para objektit sportiv ndarjen dhe orientimin e grupeve kundërshtarë të simpatizuesve në hyrjet e veçanta;
  - të sigurojë ndarjen e simpatizuesve mysafirë dhe të vendit në hapësirën e shikuesve;
  - të lëshojë në shitje bileta varësisht nga kapaciteti i objektit sportiv;
  - të sigurojë në ditën e mbajtjes së ndeshjes sportive shitja e biletave të bëhet në vendet e posaçme për shitje, jashtë objektit sportiv;
  - të sigurojë pajisje teknike për përcjelljen dhe inçizimin e sjelljes së shikuesve;
  - të sigurojë lokalim për ofrimin e ndihmës urgjente mjekësore dhe
  - të sigurojë hapësirën për vendosjen e sigurtë të mjeteve transportuese të klubit mysafir.
- Kushtet nga paragrafi 1 i këtij neni, obligohet që t'i plotësojë edhe organizuesi i ndeshjeve të tjera sportive, përveç kushteve të përcaktuara në alinetë 4, 5, 7, 8 dhe 10.

Neni 11

Klubi sportiv mysafir i cili merr pjesë në ndeshjen me rrezik të shtuar, obligohet që:

- ta njoftojë organizuesin e ndeshjes sportive më së voni tri ditë para nisjes së organizuar, për të gjitha elementet me rëndësi për klubin e simpatizuesit e tij dhe
- të ndërmarrë edhe masat e tjera të nevojshme që klubi dhe simpatizuesit e tij të mos jenë shkak për nxitjen e dhunës dhe të sillen në mënyrë të padenjë në ndeshjen sportive.

Neni 12

Ministria e Punëve të Brendshme gjatë kohës së mbajtjes së ndeshjeve sportive me rrezik të shtuar i ndërmerr të gjitha masat e nevojshme për pengimin e dhunës dhe sjelljes së padenjë të të gjithë pjesëmarrësve.

III. DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 13

Me dënim me para prej 1 000 deri 50 000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje personi fizik, nëse vepron në kundërshtim me dispozitat nga neni 3 i këtij ligji.

Нени 14

Me дënim me para prej 10 000 deri 300 000 denarë, do të дënohet për kundërvajtje organizuesi i ndeshjes sportive, nëse:

- nuk ndërмerr masa për mposhtjen dhe pengimin e dhunës dhe sjelljes së padenjë në ndeshjen sportive (neni 4 paragrafi 1);

- nuk bashкëpunon me organet kompetente dhe nuk siguron numrin e mjaftueshëm të personave (neni 4 paragrafi 2);

- nuk siguron numrin e mjaftueshëm të mbajtësve të rendit, nuk themelon shërbimin e mbajtësve të rendit dhe nuk i kryen punët (neni 5 paragrafi 1 dhe neni 7);

- nuk bashкëpunon me Ministrinë e Punëve të Brendshme dhe nuk siguron praninë e shërbimit të ndihmës mjekësore dhe organeve të tjera komptente dhe organizatave e shërbimeve publike (neni 8) dhe

- nuk vepron në pajtim me nenin 10 të këtij ligji.

Me дënim me para prej 1 000 deri 50 000 denarë, do të дënohet edhe personi пëргjegjës i organizuesit, për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Нени 15

Me дëним me para prej 10 000 deri 300 000 denarë do të дëноhet клуби спортив nëсе në афат prej tri ditëve, nuk e njofton organizuesin e ndeshjes sportive dhe nuk i ndërмerr масат e nevojshme në pajtim me nenin 11 të këtij ligji.

Me дëним me para prej 1 000 deri 50 000 denarë, do të дëноhet edhe personi пëргjegjës i клубит спортив, për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Нени 16

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

1655.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
СТОПАНСКАТА КОМОРА НА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Законот за Стопанската комора на Македонија,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 9 декември 2004 година.

Бр. 07-4988/1
9 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗАКОН
ЗА СТОПАНСКАТА КОМОРА
НА МАКЕДОНИЈА

I ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Цели

Стопанската комора на Македонија (во натамошниот текст: Комора) е деловно-стручна асоцијација која ги усогласува, застапува и штити интересите на своите членови.

Член 2

Членство

Во Комората според овој закон се здружуваат правни лица со седиште во Република Македонија кои вршат стопанска дејност и се запишани во трговскиот регистар.

Во Комората можат да се здружуваат и други субјекти кои со својата дејност придонесуваат за унапредување на работењето на стопанството.

Здружувањето во Комората и истапувањето од неа е слободно и на доброволна основа.

Член 3

Карактеристики на Комората

Комората е самостојна и независна организација, со својство на правно лице.

Доколку во работењето Комората оствари профит по која било основа, тој може да биде употребен само за поддржување и остварување на целите и задачите заради кои е основана.

Комората за своите обврски одговара со целиот свој имот.

Комората се запишува во трговскиот регистар.

Член 4

Управување со Комората

Со Комората управуваат нејзините членови преку нивните претставници во здруженијата по дејности на стопанството, регионалните комори и другите облици на дејствување, како и преку избраните членови во органите на Комората, во согласност со овој закон и Статутот на Комората.

Претставниците во органите на Комората ги избираат членовите на Комората на начин утврден со овој закон и Статутот на Комората.

Претставниците во органите на Комората се одговорни за својата работа пред членовите на Комората кои ги претставуваат.

Член 5

Делокруг на работа

Со цел за унапредување на пазарното стопанство, претприемништвото и поттикнување на конкуренцијата, Комората ја насочува својата работа кон:

- подобрување на резултатите на работењето на членовите на Комората и нивната конкурентност;

- давање стручна помош на членовите на Комората во развојот на одделни дејности, усвојувањето на современи технологии и методи на работењето, поттикнување на истражувањата и развојот на техничко-технолошките достигнувања, унапредувањето на квалитетот и стандардите на производите и слично;

- обезбедување квалитетни деловно-стручни услуги за потребите на членовите;

- искажување на интересите на членовите на Комората пред надлежните државни органи и институции, посебно во подготвувањето на стопанското законодавство, мерките и механизмите на стопанскиот систем и економската политика и утврдувањето на макроекономската и развојната политика, како и давање на иницијатива за подготовките на законските и други прописи од областа на стопанството;

- поттикнување и развој на стопанската соработка со странство, со посебна насоченост кон промоцијата на стоките и услугите, економската пропаганда, организирањето саеми и изложби, стопански делегации и слично;

- застапување на интересите на членовите на Комората по прашањата од економско-социјален карактер;

- обезбедување и размена на информации за значајни податоци од домашната и светската економија, особено за: системската регулатива од интерес за стопанството; развојните проекти; потенцијалите и можностите за соработка и инвестирање во Република Македонија.

нија; размената на стоки и услуги; електронската комерција; промоцијата на македонската економија во светот; глобалните економски текови и интегрирањето во светските бизнис центри и слично;

- организирање и поттикнување соодветни облици за перманентно функционално образование и иновација на знаењата на раководни кадри, како и на други стручни кадри;

- поттикнување на членовите на Комората за преземање на активности во областа на заштитата на животната средина, подобрување на квалитетот на работењето, стандардите и други задачи во интерес на стопанството, особено за малите и средните претпријатија;

- утврдување и негување на добрите деловни обичаи, развивање на деловниот морал и утврдување правила на деловното однесување на членовите на Комората во меѓусебните односи и во односите спрема трети лица на пазарот;

- давање стручна помош во решавањето на меѓусебните спорови и споровите со трети лица и

- вршење други работи од интерес за членовите на Комората.

Член 6

Јавни овластувања и надзор

Комората може да врши јавни овластувања утврдени со закон или со акт на надлежен државен орган и за истите води евиденција.

Надзорот врз вршењето на јавните овластувања го спроведува министерството надлежно според дејноста.

За вршењето на јавните овластувања Комората поднесува годишен извештај до Владата на Република Македонија.

Комората издава и заверува уверенија, потврди и други исправи за фактите за кои Комората води евиденција, кои нејзините членови ги користат во своето работење.

Член 7

Јавност

Работењето на Комората е јавно.

Јавноста на работата на Комората се обезбедува преку:

- постојано информирање на членството за работата на Комората, на начин утврден со Статутот;

- објавување на одлуките на органите на Комората во гласилото на Комората и на веб страницата на Комората;

- издавање на брошури, списанија и слично и

- други облици што поблиску ќе се уредат со Статутот на Комората.

Комората е должна да ги објави одлуките на органите на Комората на веб страницата на Комората во рок од три дена од денот на нивното донесување, на начин утврден со Статутот на Комората.

II ОРГАНИ НА КОМОРАТА

Член 8

Органи на Комората се Собрание, Управен одбор, Надзорен одбор и претседател на Комората.

Бројот на членовите, начинот и критериумите за избор на претставници во органите на Комората, како и траењето на нивниот мандат се утврдуваат со Статутот на Комората.

Член 9

Собранието на Комората е највисок орган на Комората.

Членови на Собранието на Комората се членовите на Комората, претставувани од нивните претставници, избрани во согласност со Статутот на Комората.

Член 10

Собранието на Комората ги има следниве надлежности:

- го донесува Статутот на Комората и неговите измени и дополнувања;

- донесува годишна програма за работа и финансискиот план;

- го усвојува извештајот за спроведувањето на годишната програма за работа и финансискиот план;

- ја утврдува висината на придонесот на Комората;

- ја утврдува висината на средствата потребни за работата на здруженијата според дејноста и регионалните комори;

- го избира и разрешува претседателот на Комората;

- ги избира и разрешува членовите на Управниот одбор и членовите на Надзорниот одбор;

- донесува други одлуки во согласност со Статутот на Комората и

- врши и други работи во согласност со Статутот и другите акти на Комората.

Собранието може полноправно да работи доколку се присутни мнозинството од вкупниот број членови на Собранието.

Собранието на Комората одлучува за прашања од својата надлежност со мнозинство гласови од присутните членови на Собранието, доколку со Статутот на Комората поинаку не е определено.

Собранието за прашањата од ставот 1 алинеи 1, 2 и 3 на овој член одлучува со двотретинско мнозинство гласови од присутните членови на Собранието, а за прашањата од ставот 1 алинеја 6 на овој член Собранието одлучува со мнозинство гласови од присутните членови на Собранието.

Со Статутот на Комората може да се утврдат и други прашања за кои Собранието одлучува со двотретинско мнозинство гласови од присутните членови на Собранието.

Член 11

Управниот одбор на Комората е орган на управување.

Управниот одбор:

- ги подготвува седниците на Собранието на Комората;

- ја спроведува политиката, заклучоците и одлуките донесени од Собранието;

- донесува одлуки во врска со спроведувањето на програмата за работа, финансискиот план и другите акти на Собранието на Комората;

- дава иницијативи за донесување на закони и други прописи и акти кои се од интерес на стопанството;

- го именува претседателот, заменикот на претседателот и арбитражите на Постојаниот избран суд - Арбитража, претседателот, обвинителот и судиите на Судот на честа;

- донесува одлуки врз основа на Статутот на Комората и

- врши други работи утврдени со Статутот на Комората.

Управниот одбор на Комората може полноправно да работи доколку се присутни повеќе од половината членови на Управниот одбор.

Управниот одбор на Комората одлучува за прашањата од својата надлежност со мнозинство гласови на присутните членови, освен во случаите кога со овој закон и Статутот на Комората е утврдено дека одлуките се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Управниот одбор.

Управниот одбор на Комората со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Управниот одбор ги утврдува предлозите на актите кои Собранието на Комората ги донесува со мнозинство гласови на присутните членови, согласно со овој закон.

Со Статутот на Комората можат да се утврдат и други прашања за кои Управниот одбор одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број на неговите членови.

Член 12

Надзорниот одбор врши надзор над законитоста на финансиско-материјалното работење на Комората и за својата работа го известува Собранието на Комората.

Член на Надзорниот одбор не може да биде: претседателот на Комората, член на Управен одбор, генералниот секретар на Комората и лица со конфликт на интереси.

Вработените во стручните служби на Комората се должни на барање на Надзорниот одбор да обезбедат пристап до бараната документација.

Надзорниот одбор е должен најмалку еднаш годишно да спроведе постапка за ревизија од независно ревизорско друштво.

Член 13

Претседателот на Комората ја застапува и претставува Комората, раководи со нејзината работа и ги извршува одлуките и заклучоците на нејзините органи.

Претседателот на Комората е одговорен за законитоста на работењето на Комората и има овластувања утврдени со Статутот на Комората.

III ОБЛИЦИ НА ОРГАНИЗИРАЊЕ И РАБОТЕЊЕ И ДРУГИ ФОРМИ НА ОРГАНИЗИРАЊЕ

Член 14

Во рамките на Комората, како облици на организирање и работење може да се организираат здруженија според дејности, регионални комори и други форми на организирање и работење.

1. Здруженија според дејности

Член 15

Здружение според дејност, односно дејности се организира од членовите на Комората распоредени во определена дејност, односно дејности и е стручен облик на организирање и работење преку кој членовите на Комората самостојно одлучуваат и вршат работи и задачи од интерес за соодветната дејност, односно дејности.

Член 16

Здружение се организира за една или повеќе дејности на стопанството, врз основа на интересите на членовите на Комората.

Секој член на Комората непосредно се поврзува во едно здружение, во зависност од регистрираната дејност која е доминантна во неговото работење, односно според интересот што се остварува во соодветното здружение.

Организацијата, начинот на работењето, раководењето и изборот на органите на здружението се уредува во согласност со овој закон и Статутот на Комората.

2. Регионални комори

Член 17

Во рамките на Комората, на начин утврден со Статутот се организираат регионални комори преку чие функционирање се обезбедува децентрализација на коморските задачи и активности и самостојно одлучување за работите и задачите на Комората од особено значење за регионот за чие подрачје е организирана.

Две или повеќе општини можат да основаат регионална комора. Во градот Скопје, исто така, се основа регионална комора.

Организацијата, начинот на работењето, раководењето и изборот на органите на регионалните комори се уредува во согласност со овој закон и Статутот на Комората.

3. Други форми на организирање и работење

Член 18

Во рамките на Комората може да се организираат и да дејствуваат секции, одбори и други форми на организирање и работење, заради ефикасно остварување на специфични интереси во одредено подрачје, дејност и слично, во согласност со Статутот на Комората.

IV СТАТУТ НА КОМОРАТА

Член 19

Со Статутот на Комората се уредуваат:

- името и седиштето на Комората;
- целите и задачите на Комората и други форми на организирање и работење;
- правата, обврските и одговорностите на членовите на Комората и нивните претставници во органите на Комората;
- органите, начинот, критериумите на избор, како и постапката и надлежностите;
- траењето на мандатот на органите и начинот на управувањето и одлучувањето во Комората;
- содржината и облиците на остварувањето соработка со надлежните органи, стопанските комори и други институции во земјата, како и со стопански комори и други институции во странство;
- остварувањето на јавност во работата;
- начинот на обезбедување средства за работа на Комората;
- висината и начинот на распределба на финансиските средства за потребите на здружението според дејноста и регионалните комори;
- положбата и задачите на стручната служба;
- постапката за донесување на Статутот и други акти на Комората;
- и други прашања од значење за работењето на Комората и
- условите, начинот и постапката за престанок на Комората.

V ПОСТОЈАН ИЗБРАН СУД - АРБИТРАЖА ПРИ КОМОРАТА

Член 20

При Комората постои Постојан избран суд - Арбитража како независен орган.

Член 21

Постојаниот избран суд - Арбитража може да решава за меѓусебните деловни спорови меѓу членовите на Комората, меѓу членови на Комората и трети лица, како и меѓу други правни лица од земјата и странство, за тие спорови, ако странките ја договорот надлежноста на овој суд.

Одлуките на Постојаниот избран суд - Арбитража се конечни и имаат сила на правосилна пресуда.

Член 22

Надлежноста, составот и организацијата на Постојаниот избран суд - Арбитража, начинот на избор и разрешувањето на неговите членови и постапката по предметите од неговата надлежност се утврдуваат со општ акт кој го донесува Собранието на Комората.

VI СУД НА ЧЕСТА ПРИ КОМОРАТА

Член 23

При Комората постои Суд на честа како независен орган.

Член 24

Судот на честа одлучува за случаи на повредите на добрите деловни обичаи во работењето, како и за случаи за повредите со кои се нарушуваат принципите на пазарното стопанство.

Судот на честа одлучува и за неизвршување на обврските на членовите на Комората и за други повреди на Статутот за чија повреда можат да се изречат мерки согласно со Статутот на Комората.

Како повреда на добрите деловни обичаи се сметаат, особено постапките на членовите на Комората со кои, спротивно на добрите деловни обичаи, се нанесува штета на граѓани, на правно лице или на Република Македонија, општините, односно градот Скопје.

Член 25

Надлежноста, составот и организацијата на Судот на честа, начинот на избор и разрешувањето на неговите членови и постапката по предметите од неговата надлежност, како и надлежноста, изборот и разрешувањето на обвинителот се утврдуваат со општ акт кој го донесува Собранието на Комората, во согласност со овој закон.

VII СРЕДСТВА ЗА РАБОТА НА КОМОРАТА

Член 26

Средства за работа на Комората се обезбедуваат од:
- членарина што ја плаќаат нејзините членови,
- надомест за вршење на јавни овластувања,
- приходи од надомест за стручни и други услуги и
- други извори.

Надоместокот за услугите на Комората при вршење на јавните овластувања го утврдува Управниот одбор по претходна согласност на Владата на Република Македонија.

VIII СТРУЧНА СЛУЖБА НА КОМОРАТА

Член 27

Стручните, административно-техничките, помошните и другите работи за потребите на Комората ги врши стручна служба на Комората, во согласност со закон, Статутот и други општи акти на Комората.

Актите со кои се уредува работењето на стручната служба на Комората, раководењето со нејзиното работење, работниот однос на работниците и другите општи акти на стручната служба ги донесува Управниот одбор на Комората во согласност со закон и Статутот на Комората.

Комората има генерален секретар, кој ја застапува во имотните и другите правни работи, раководи и ја организира работата на стручната служба и врши други работи во согласност со општите акти на Комората.

IX ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 28

Стопанската комора на Македонија организирана согласно со Законот за Стопанската комора на Македонија ("Службен весник на СРМ" број 38/90) продолжува да работи како Стопанска комора на Македонија согласно со одредбите на овој закон.

Стопанската комора на Македонија е должна да ја усогласи својата организација и работа со одредбите на овој закон во рок од шест месеца од денот на неговото влегување во сила.

Член 29

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, врз Стопанската комора на Македонија основана согласно со одредбите на овој закон преминуваат имотот, средствата, правата и обврските на Стопанската комора на Македонија организирана според Законот за Стопанската комора на Македонија ("Службен весник на СРМ" број 38/90).

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, работниот однос на вработените во стручната служба на Стопанската комора на Македонија, организирана според Законот за Стопанската комора на Македонија ("Службен весник на СРМ" број 38/90) се трансформира во работен однос во стручната служба на Стопанската комора на Македонија основана согласно со одредбите на овој закон.

Член 30

Правните и физичките лица кои биле членови на Стопанската комора на Македонија пред денот на влегувањето во сила на овој закон, остануваат членови на Комората организирана согласно со овој закон, ако во

рок од 30 дена од денот на неговото влегување во сила не ја известат Комората дека истапуваат од членството во неа.

Во рок од 30 дена по истекот на рокот од ставот 1 на овој член, мора да биде свикано Собрание на Комората.

Член 31

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I

PËR ODËN EKONOMIKE TË MAQEDONISË

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimet

Oda Ekonomike e Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Oda) është asociacion afarist-profesional, që i harmonizon, përfaqëson dhe i mbron interesat e anëtarëve të saj.

Neni 2

Anëtarësia

Në Odë sipas këtij ligji bashkohen persona juridikë, me seli në Republikën e Maqedonisë, të cilët kryejnë veprimtari ekonomike dhe janë të regjistruar në regjistrin tregtar.

Në Odë mundet të bashkohen edhe subjekte të tjera, të cilët me veprimtarinë e tyre kontribuojnë për përparimin e punës në ekonomi.

Bashkimi në Odë dhe dalja prej saj është e lirë dhe në bazë vullnetare.

Neni 3

Karakteristikat e Odës

Oda është organizatë e mëvetëshme dhe e pavarur, me cilësi të personit juridik.

Nëse gjatë punës Oda realizon profit në çfarëdo baze, ai mund të shfrytëzohet vetëm për përkrahjen dhe realizimin e qëllimeve dhe detyrave për të cilat është themeluar.

Oda për obligimet e saja mban përgjegjësi me tërë pronën e saj.

Oda regjistrohет në regjistrin tregtar.

Neni 4

Administrimi me Odën

Me Odën administrojnë anëtarët e saj përmes përfaqësuesve të tyre në shoqëritë sipas veprimtarive ekonomike, odave rajonale dhe formave të tjera të afarizmit, si dhe përmes anëtarëve të zgjedhur në organet e Odës, në pajtim me ligjin dhe statutin e Odës.

Përfaqësuesit në organet e Odës i zgjedhin anëtarët e Odës, në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj dhe statutin e Odës.

Përfaqësuesit e organeve të Odës mbajnë përgjegjësi për punën e tyre para anëtarëve të Odës të cilët i përfaqësojnë.

Neni 5

Fushëveprimi i punës

Me qëllim të përparimit të ekonomisë së tregut, sipërmarrjes dhe nxitjes së konkurrencës, Oda e orienton punën e saj në:

- Përmirësimin e rezulteteve të punës së anëtarëve të Odës dhe konkurrencës së tyre;

- Ofrimin e ndihmës profesionale të anëtarëve të Odës për zhvillimin e veprimtarive të veçanta, miratimin e teknologjive bashkëkohore dhe metodave të punës, nxitjen e hulumtimeve dhe zhvillimin e arritjeve teknike-teknologjike, përparimin e kualitetit dhe standardeve të prodhimeve e ngjashëm;

- Sigurimin e shërbimeve kualitative profesionale-afariste për nevojat e anëtarëve;
- Shprehjen e interesave të anëtarëve të Odës te organet kompetente shtetërore dhe institucionet, veçanërisht në përgatitjen e legjislaturës ekonomike, masave dhe mekanizmave të sistemit ekonomik dhe politikës ekonomike dhe përcaktimin e politikës zhvillimore dhe makroekonomike, si dhe ofrimin e iniciativës për përgatitjen e dispozitave ligjore dhe të tjera nga sfera e ekonomisë;
- Nxitjen dhe zhvillimin e bashkëpunimit ekonomik me jashtë, me orientim të veçantë në promovimin e mallrave dhe shërbimeve, propagandës ekonomike, organizimit të panairëve dhe ekspozitave, delegacioneve ekonomike e ngjashëm;
- Përfaqësimin e interesave të anëtarëve të Odës për çështjet me karakter ekonomik-social;
- Sigurimin dhe këmbimin e informatave për të dhëna të rëndësishme të ekonomisë vendase dhe botërore, veçanërisht për: rregullativën sistimore me interes për ekonominë; projektet zhvillimore; potencialet dhe mundësitë për bashkëpunim dhe investim në Republikën e Maqedonisë; këmbimin e mallrave dhe shërbimeve; komercializmin elektronik; promovimin e ekonomisë maqedonase në botë; rrjedhat globale ekonomike dhe integrimin në qendrat botërore të biznesit dhe ngjashëm;
- Organizimin dhe nxitjen e formave përkatëse për arsimimin permanent funksional dhe inovacionin e njohurive të kuadrove udhëheqës, si dhe të kuadrove të tjerë profesionalë;
- Nxitjen e anëtarëve të Odës për marrjen e aktiviteteve nga sfera e mbrojtjes së ambientit jetësor, përmirësimin e kualitetit të punës, standardeve dhe detyrave të tjera me interes për ekonominë, veçanërisht për mëdëmarrjet e vogla dhe të mesme;
- Përcaktimin dhe kultivimin e zakoneve të mira afariste, zhvillimin e moralit afarist dhe përcaktimin e rregullave të sjelljes afariste të anëtarëve të Odës në marrëdhëniet e ndërsjella dhe në marrëdhëniet me personat e tretë të tregut;
- Ofrimin e ndihmës profesionale në zgjidhjen e kontesteve të ndërsjella dhe kontesteve me personat e tretë; dhe
- Kryerjen e punëve të tjera me interes për anëtarët e Odës.

Neni 6

Autorizimet publike dhe mbikëqyrja

Oda mund të kryejë autorizime publike të përcaktuara me ligj ose aktin e organit kompetent shtetëror, dhe për të njëjtat mban evidencë.

Mbikëqyrjen e kryerjes së autorizimeve publike e zbaton ministria kompetente sipas veprimtarisë.

Për kryerjen e autorizimeve publike Oda paraqet raportin vjetor në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

Oda lëshon dhe vërteton certifikata, vërtetime dhe dokumente të tjera dhe fakte për të cilat Oda mban evidencë, të cilat anëtarët e saj i shfrytëzojnë gjatë punës së tyre.

Neni 7

Transparenca

Puna e Odës është transparente.

Transparenca e punës së Odës sigurohet përmes:

- informimit të përhershëm të anëtarësisë për punën e Odës, në mënyrën e përcaktuar me Statut;
- shpalljes së vendimeve të organeve të Odës në gazetën e Odës, dhe në veb faqen e Odës;
- botimit të broshurave, revistave e ngjashëm; dhe
- formave të tjera që rregullohen më përsëafërmi me statutin e Odës.

Oda obligohet t'i shpallë vendimet e organeve të Odës në veb faqen e Odës, në afat prej tri ditëve nga dita e miratimit të tyre, në mënyrën e përcaktuar me statutin e Odës.

II. ORGANET E ODËS

Neni 8

Organet e Odës janë Kuvendi, Këshilli drejtues, Këshilli mbikëqyrës dhe kryetari i Odës.

Numri i anëtarëve, mënyra dhe kriteret e zgjedhjes së përfaqësuesve në organet e Odës, si dhe kohëzgjatja e mandatit të tyre, përcaktohen me statutin e Odës.

Neni 9

Kuvendi i Odës është organi më i lartë Odës.

Anëtarë të Kuvendit të Odës janë anëtarët e Odës, të përfaqësuar nga përfaqësuesit e tyre, të zgjedhur në pajtim me statutin e Odës.

Neni 10

Kuvendi i Odës i ka kompetencat si vijon:

- e miraton statutin e Odës dhe ndryshimet e plotësimet e tij;
- miraton programin vjetor të punës dhe planin financiar;
- miraton raportin për zbatimin e programin vjetor të punës dhe planit financiar;
- e përcakton lartësinë e kontributit të Odës;
- e përcakton lartësinë e mjeteve të duhura për punën e shoqërive sipas veprimtarisë dhe odave rajonale;
- e zgjedh dhe e shkarkon kryetarin e Odës;
- i zgjedh dhe shkarkon anëtarët e Këshillit drejtues dhe anëtarët e Këshillit mbikëqyrës;
- miraton vendime të tjera në pajtim me statutin e Odës;
- kryen edhe punë të tjera në pajtim me statutin dhe aktet e tjera të Odës.

Kuvendi mund të punojë në mënyrë të plotfuqishme nëse janë të pranishëm shumica nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Kuvendit.

Kuvendi i Odës vendos për çështje nga kompetenca e vet me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm në Kuvend, nëse nuk është përcaktuar ndryshe me Statutin e Odës.

Kuvendi për çështjet nga paragrafi 1 alineja 1, 2 dhe 3 të këtij neni, vendos me shumicën e dy të tretave të votave të anëtarëve të pranishëm në Kuvend ndersa për çështjet e paragrafit 1 alineja 6 të këtij neni, Kuvendi vendos me shumicën e votave nga anëtarët e pranishëm të Kuvendit.

Me statutin e Odës mund të përcaktohen edhe çështjet të tjera për të cilat Kuvendi vendos me shumicën e dy të tretave të anëtarëve të pranishëm në Kuvend.

Neni 11

Këshilli drejtues i Odës është organ i administrimit.

Këshilli drejtues:

- përgatit mbledhjet e Kuvendit të Odës;
- e zbaton politikën, konkluzat dhe vendimet e miratuara në Kuvend;
- miraton vendime për zbatimin e programit të punës, planin financiar dhe aktet e tjera të Kuvendit të Odës;
- jep iniciativa për miratimin e ligjeve dhe dispozita e akte të tjera, që janë me interes për ekonominë;
- e emëron kryetarin, zëvendëskryetarin dhe arbitret e Gjyqit të përhershëm të zgjedhur - Arbitrazhit, kryetarin, prokurorin dhe gjykatësit e Gjyqit të nderit;
- miraton vendime në bazë të statutit të Odës; dhe
- kryen punë të tjera të përcaktuara me statutin e Odës.

Këshilli drejtues i Odës mundet të punojë në mënyrë të plotfuqishme, nëse janë të pranishëm më tepër se gjysma e anëtarëve të Këshillit drejtues.

Këshilli drejtues i Odës vendos për çështjet nga kompetenca e tij me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm, përveç rasteve kur me këtë ligj dhe Statutin e Odës është përcaktuar se vendimet miratohen me shumicën e nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Këshillit drejtues.

Këshilli drejtues i Odës me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Këshillit drejtues, i

përcakton propozimaktet që Kuvendi i Odës i miraton me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm, sipas këtij ligji.

Me statutin e Odës mund të përcaktohen edhe çështje të tjera për të cilat Këshilli drejtues vendos me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të tij.

Neni 12

Këshilli mbikëqyrës bën mbikëqyrjen e ligjshmërisë të punës materiale-financiare të Odës, dhe për punën e tij e njofton Kuvendin e Odës.

Anëtar i këshillit mbikëqyrës nuk mund të bëhet: kryetari i Odës, anëtari i Këshillit drejtues, sekretari i përgjithshëm i Odës dhe personat me konflikt të interesave.

Të punësuarit në shërbimet profesionale të Odës, obligohen që me kërkesën e Këshillit mbikëqyrës të sigurojnë qasje në dokumentacionin e kërkuar.

Këshilli mbikëqyrës obligohet që së paku një herë në vit ta zbatojë procedurën e revizionit nga shoqëria e pavarur e revizorëve.

Neni 13

Kryetari i Odës e prezenton dhe përfaqëson Odën, udhëheq me punën e saj dhe i zbaton vendimet dhe konkluzat e organeve të saj.

Kryetari i Odës mban përgjegjësi për ligjshmërinë e punës së Odës dhe ka autorizime të përcaktuara me statutin e Odës.

III. FORMAT E PUNËS DHE TË ORGANIZIMIT DHE FORMAT E TJERA TË ORGANIZIMIT

Neni 14

Në kuadër të Odës, si forma të organizimit dhe të punës mund të organizohen shoqata sipas veprimtarive, odave rajonale dhe forma të tjera të organizimit dhe të punës.

1. Shoqatat sipas veprimtarive

Neni 15

Shoqata sipas veprimtarisë, respektivisht veprimtarive, organizohet nga anëtarët e Odës të sistemuar në veprimtari të caktuar, respektivisht veprimtaritë dhe është formë profesionale e organizimit dhe punës, përmes të cilës anëtarët e Odës, në mënyrë të pavarur vendosin dhe kryejnë punë dhe detyra me interes për veprimtarinë përkatëse, respektivisht veprimtaritë.

Neni 16

Shoqata organizohet për një ose më tepër veprimtari ekonomike, në bazë të interesave të anëtarëve të Odës.

Secili anëtar i Odës në mënyrë të drejtpërdrejtë lidhet në një shoqatë, varësisht nga veprimtaria e regjistruar që është dominuese në punën e saj, respektivisht sipas interesit që realizohet në shoqatën përkatëse.

Organizimi, mënyra e punës, udhëheqja dhe zgjedhja e organeve të shoqatës, rregullohet në pajtim me këtë ligj dhe statutin e Odës.

2. Odat rajonale

Neni 17

Në kuadër të Odës, në mënyrën e përcaktuar me Statutin, organizohen oda rajonale, me funksionimin e të cilave sigurohet decentralizimi i detyrave dhe aktiviteteve të odës dhe vendosja e pavarur për punët dhe detyrat e Odës, me rëndësi të veçantë për rajonin për të cilin organizohen.

Dy ose më shumë komuna mund të formojnë odë rajonale. Në Qytetin e Shkupit, poashtu, formohet odë rajonale.

Organizimi, mënyra e punës, udhëheqja dhe zgjedhja e organeve të odave rajonale, rregullohet në pajtim me këtë ligj dhe statutin e Odës.

3. Format e tjera të organizimit dhe të punës

Neni 18

Në kuadër të Odës mund të organizohen dhe të veprojnë seksione, këshilla dhe forma të tjera të organizimit dhe të punës, për realizimin efikas të interesave specifike në rajonin, veprimtarinë e caktuar e ngjashëm, në pajtim me statutin e Odës.

IV. STATUTI I ODËS

Neni 19

Me statutin e Odës rregullohen:

- emri dhe selia e Odës;
- qëllimet dhe detyrat e Odës dhe format e tjera të organizimit dhe punës;
- të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e anëtarëve të Odës dhe përfaqësuesve të tyre në organet e Odës;
- organet, mënyra, kriteret e zgjedhjes, si dhe procedura dhe kompetencat;
- kohëzgjatja e mandatit të organeve dhe mënyra e administrimit dhe vendosjes në Odë;
- përmbajtja dhe realizimi të bashkëpunimit me organet kompetente, odat ekonomike dhe institucionet e tjera në vend, si dhe odat ekonomike dhe institucionet tjera në vendet e jashtme;
- realizimi i transparencës në punë;
- mënyra e sigurimit të mjeteve për punën e Odës;
- lartësia dhe mënyra e ndarjes së mjeteve financiare për nevojat e shoqatës sipas veprimtarisë dhe odave rajonale;
- pozita dhe detyrat e shërbimit profesional;
- procedura për miratimin e Statutit dhe akteve të tjera të Odës;
- dhe çështje të tjera me rëndësi për punën e Odës dhe
- kushtet, mënyra dhe procedura për shuarjen e Odës.

V. GJYQI I ZGJEDHUR I PËRHERSHËM – ARBITRAZHI NË ODË

Neni 20

Në Odë ekziston Gjyqi i përhershëm i zgjedhur - Arbitrazhi si organ i pavarur.

Neni 21

Gjyqi i përhershëm i zgjedhur - Arbitrazhi, mund të vendosë për kontestet afariste të ndërsjella ndërmjet anëtarëve të Odës, ndërmjet anëtarëve të Odës dhe personave të tretë, si dhe ndërmjet personave të tjerë juridikë nga vendi dhe jashtë, për këto konteste, nëse palët merren vesh për kompetencën e këtij gjyqi.

Vendimet e Gjyqit të zgjedhur të përhershëm - Arbitrazhit janë përfundimtare dhe kanë fuqinë e aktvendimit të plotfuqishëm.

Neni 22

Kompetenca, përbërja dhe organizimi i Gjyqit të zgjedhur të përhershëm - Arbitrazhit, mënyra e zgjedhjes dhe shkarkimit të anëtarëve të tij dhe procedura për lëndët nga kompetenca e tij, përcaktohen me aktin e përgjithshëm që e miraton Kuvendi i Odës.

VI. GJYQI I NDERIT PRANË ODËS

Neni 23

Në Odë ekziston Gjyqi i nderit si organ i pavarur.

Neni 24

Gjyqi i nderit vendos për rastet e cënimit të zakoneve të mira afariste në punë, si dhe për rastet e cënimit me të cilat prishen parimet e ekonomisë së tregut.

Gjyqi i nderit vendos edhe për moskryerjen e obligimeve të anëtarëve të Odës, dhe për cënime të tjera të statutit për të cilat mund të shqiptohen masat në pajtim me statutin e Odës.

Si cënim i zakoneve të mira afariste konsiderohen, veçanërisht veprimet e anëtarëve të Odës me të cilat, në kundërshtim me zakonet e mira afariste, u shkaktohet dëm qytetarëve, personit juridik ose Republikës së Maqedonisë, komunave respektivisht qytetit të Shkupit.

Neni 25

Kompetenca, përbërja dhe organizimi i Gjyqit të nderit, mënyra e zgjedhjes dhe shkarkimit të anëtarëve të tij dhe procedura për lëndët nga kompetenca e tij, si dhe kompetenca, zgjedhja dhe shkarkimi i prokurorit, përcaktohen me aktin e përgjithshëm që e miraton Kuvendi i Odës në pajtim me këtë ligj.

VII. MJETET PËR PUNËN E ODËS

Neni 26

Mjetet për punën e Odës sigurohen prej:
- anëtarësisë që e paguajnë anëtarët e saj,
- kompensimit për kryerjen e autorizimeve publike,
- të hyrat nga kompensimi i shërbimeve profesionale dhe të tjera,
- burimeve të tjera.

Kompensimin për shërbimet e Odës gjatë kryerjes së autorizimeve publike e përcakton Këshilli drejtues në pajtim me Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

VIII. SHËRBIMI PROFESIONAL I ODËS

Neni 27

Punët profesionale, administrative teknike, ndihmëse dhe të tjera për nevojat e Odës i kryen shërbimi profesional i Odës, në pajtim me ligjin, statutin dhe aktet e tjera të përgjithshme të Odës.

Aktet me të cilat rregullohet puna e shërbimit profesional të Odës, udhëheqja me punën e saj, marrëdhënia e punës së punëtorëve dhe aktet e tjera të përgjithshme të shërbimit profesional, i miraton Këshilli drejtues i Odës në pajtim me ligjin dhe statutin e Odës.

Oda ka sekretarin e përgjithshëm, i cili e përfaqëson në marrëdhëniet pronësore dhe punët e tjera juridike, udhëheq dhe e organizon punën e shërbimit profesional dhe kryen punë të tjera në pajtim me aktet e përgjithshme të Odës.

IX. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 28

Oda Ekonomike e Maqedonisë e organizuar në pajtim me Ligjin për Odën Ekonomike të Maqedonisë (Gazeta zyrtare e RSM-së numër 38/90) vazhdon të punojë si Oda Ekonomike e Maqedonisë sipas dispozitave të këtij ligji.

Oda Ekonomike e Maqedonisë obligohet ta harmonizojë organizimin dhe punën e saj me dispozitat e këtij ligji, në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes së tij në fuqi.

Neni 29

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, në Odën Ekonomike të Maqedonisë të themeluar sipas dispozitave të këtij ligji, kalojnë prona, mjetet, të drejtat dhe obligimet e Odës Ekonomike të Maqedonisë të organizuar sipas Ligjit për Odën Ekonomike të Maqedonisë (Gazeta zyrtare e RSM-së numër 38/90).

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, marrëdhënia e punës së të punësuarve në Shërbimin profesional të Odës Ekonomike të Maqedonisë, të organizuar sipas Ligjit për Odën Ekonomike të Maqedonisë ("Gazeta zyrtare e RSM" numër 38/90), transformohet në marrëdhënie të punës në shërbimin profesional të Odës Ekonomike të Maqedonisë, të themeluar sipas dispozitave të këtij ligji.

Neni 30

Personat fizikë dhe juridikë që kanë qenë anëtarë të Odës Ekonomike të Maqedonisë para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, mbesin anëtarë të Odës të organizuar

sipas këtij ligji, nëse në afat prej 30 ditëve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, nuk e njoftojnë Odën se dalin nga anëtarësia prej saj.

Në afat prej 30 ditëve pas skadimit të afatit nga paragrafi 1 i këtij neni, doemos duhet të konvokohet Kuvendi i Odës.

Neni 31

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

1656.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ШУМИТЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за шумите, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 7 декември 2004 година.

Бр. 07-4946/1
7 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗА К О Н ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ШУМИТЕ

Член 1

Во Законот за шумите ("Службен весник на Република Македонија" број 47/97 и 7/2000) членот 10 се менува и гласи:

"Заради стручно и планско остварување на општокорисните и производните функции на шумите, работите на Заводот за шуми ги презема Јавното претпријатие за стопанисување со шуми "Македонски шуми"."

Член 2

Во членот 22 по ставот 4 се додаваат два нови става 5 и 6, кои гласат:

"Во периодот од истекувањето на важноста на претходниот посебен план, до донесување на нов посебен план, со шумите се стопанисува според претходниот посебен план.

Ако по истекот на рокот од ставот 4 на овој член не се донесе посебен план, не може да се врши сеча на шумите."

Ставовите 5, 6, 7, 8 и 9 стануваат ставови 7, 8, 9, 10 и 11.

Во ставот 10 бројот "6" се заменува со бројот "8".

Член 3

Во членот 33 став 1 по зборот "шума" зборовите: "како и на ретки видови дрвја и на дрвја надвор од шумата," се бришат.

Член 4

Во членот 37 став 1 по зборот "заради" се додаваат зборовите: "обезбедување на сопствени потреби или", а ставот 2 се брише.

Член 5

Во членот 43 став 1 по зборот "од" се додаваат зборовите: "бесправни сечи,".

Член 6

Во членот 56 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

“Производи од дрво (дрвен јаглен, рачки, прачки, колци и друго), не можат да се пренесуваат или превезуваат, ако не се снабдени со испратница.“

Ставовите 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 стануваат ставови 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10.

Во ставот 6 бројот “4” се заменува со бројот “5”.

Член 7

Во членот 60 став 2 бројот “5%” се заменува со број “2%”.

Член 8

Главата III ЗАВОД ЗА ШУМИ и членот 66 се бришат.

Член 9

Во членот 67 став 2 бројот “12%” се заменува со бројот “10%”.

Во ставот 3 по зборовите: “постојните шуми” се додаваат зборовите: “за изградба на шумски патишта”.

Член 10

Во членот 72 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

“Субјектите на кои се однесува решението од ставот 2 на овој член се должни да постапат по истото во рок од осум дена од денот на приемот на решението “.

Ставот 3 станува став 4.

Член 11

Во членот 75 став 1 точка 14 бројот “6” се заменува со бројот “5”.

Во точката 18 бројот “8” се заменува со бројот “9”.

Во точката 19 бројот “2” се заменува со бројот “3”.

Во точката 20 се бришат зборовите: “член 31 став 1 и”, а бројот “6” се заменува со бројот “7”.

По точката 21 се додава нова точка 22, која гласи:

“22) не издвои и не уплати средства за финансирање на потребите на шумската полиција (член 60 ставови 2 и 3);”.

Точката 22 станува точка 23.

По точката 23 се додава нова точка 24, која гласи:

“24) не постапи по решението донесено од шумарскиот инспектор (член 72 став 3);”.

Во точката 23 која станува точка 25 зборовите: “став 3” се заменуваат со зборовите: “став 4”.

Во ставот 2 бројот “23” се заменува со бројот “25”.

Член 12

Во членот 76 став 1 точка 14 бројот “4” се заменува со бројот “5”.

Член 13

Во членот 77 став 1 точка 2 бројот “22” се заменува со бројот “32”.

Во точката 6 по зборот “дрвја” се додаваат зборовите: “во шума”, а по зборовите во заградата: “ (член 46) “ се додаваат зборовите: “ставови 1 и 2”.

Во точката 7 бројот “6” се заменува со бројот “9”.

По точката 7 се додава нова точка 8, која гласи:

“8) пренесува, превезува производи од дрво без да е снабдено со испратница (член 56 став 2)“.

Точките 8 и 9 стануваат точки 9 и 10.

Член 14

Во членот 78 став 1 точка 1 бројот “7” се заменува со бројот “9”.

Член 15

Во членот 79 став 1 точка 8 бројот “5” се заменува со бројот “6”.

Член 16

Членот 82 се менува и гласи:

“Општиот план за стопанисување со шумите ќе се донесе најдоцна до 31 јули 2007 година.“

Член 17

Со денот на влегувањето во сила на овој закон работите на Заводот за шуми ги презема Јавното претпријатие за стопанисување со шуми “Македонски шуми”.

Член 18

Средствата, опремата и документацијата на Заводот за шуми ги презема Јавното претпријатие за стопанисување со шуми “Македонски шуми” врз основа на завршен биланс според попис што ќе го изврши комисија за попис формирана од Јавното претпријатие за стопанисување со шуми “Македонски шуми”.

Вработените во Заводот за шуми ги презема Јавното претпријатие за стопанисување со шуми “Македонски шуми”, на работни места според актот за систематизација на работите и задачите.

Член 19

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PYJET

Neni 1

Në ligjin për pyjet (Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 47/97 dhe 7/2000), neni 10 ndryshon si vijon: “Për shkak të realizimit profesional dhe të planifikuar të funksioneve me interes të përgjithshëm dhe prodhuese të pyjeve, punët e Entit për pyje i merr Ndërmerija publike për ekonomizim me pyjet “Makedonski шуми”.

Neni 2

Në nenin 22 pas paragrafit 4 shtohen dy paragrafë të rinj 5 dhe 6, si vijojnë:

“Në periudhën prej skadimit të afatit të planit të veçantë paraprak, deri në sjelljen e planit të ri të veçantë, me pyjet ekonomizohet sipas planit të veçantë paraprak.

Nëse pas skadimit të afatit nga paragrafi 4 i këtij neni nuk miratohet plani i veçantë nuk mund të bëhet prerja e pyjeve”.

Paragrafët 5, 6, 7, 8 dhe 9 bëhen paragrafë 7, 8, 9, 10 dhe 11.

Në paragrafin 10 numri “6” zëvendësohet me numrin “8”.

Neni 3

Në nenin 33 paragrafi 1 pas fjalës “pylli” fjalët: “si dhe të llojeve të rralla të drurëve dhe të drurëve jashtë pyllit”, fshihen.

Neni 4

Në nenin 37 paragrafi 1 pas fjalës “për shkak” shtohen fjalët: “sigurimin e nevojave personale ose”, ndërsa paragrafi 2 fshihet.

Neni 5

Në nenin 43 paragrafi 1 pas fjalës “prej” shtohen fjalët: “prerjet e palejuara”.

Neni 6

Në nenin 56 pas paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 2, si vijon:

“Prodhime nga druri (thëngjill druri, bishta, shufra, hunj, etj.), nuk mund të barten ose transportohen, nëse nuk janë të furnizuar me fletëdergesë”.

Paragrafët 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 dhe 9 bëhen paragrafë 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 dhe 10.

Në paragrafin 6 numri “4” zëvendësohet me numrin “5”.

Neni 7

Në nenin 60 paragrafi 2 numri "5%" zëvendësohet me numrin "2%".

Neni 8

Kapitulli III ENTI PËR PYJE dhe neni 66 fshihen.

Neni 9

Në nenin 67 paragrafi 2 numri "12%" zëvendësohet me numrin "10%".

Në paragrafin 3 pas fjalëve "pyjet ekzistuese", shtohen fjalët: "për ndërtimin e rrugëve pyjore,".

Neni 10

Në nenin 72 pas paragrafit 2 shtohet paragrafi i ri 3, si vijon:

"Subjektet të cilëve u dedikohet vendimi nga paragrafi 2 i këtij neni janë të detyruar të veprojnë sipas të njëjtit në afat prej tet ditësh nga dita e pranimit të vendimit".

Paragrafi 3 bëhet paragraf 4.

Neni 11

Në nenin 75 paragrafi 1 pika 14 numri "6" zëvendësohet me numrin "5".

Në pikën 18 numri "8" zëvendësohet me numrin "9".

Në pikën 19 numri "2" zëvendësohet me numrin "3".

Në pikën 20 fshihen fjalët "neni 31 paragrafi 1 dhe", ndërsa numri "6" zëvendësohet me numrin "7".

Pas pikës 21 shtohet pika e re 22, si vijon:

"22) nuk ndan dhe nuk paguan mjete financiare për nevojat e policisë pyjore (neni 60 paragrafi 2 dhe 3);".

Pika 22 bëhet pikë 23.

Pas pikës 23 shtohet pikë e re 24, si vijon:

"24) nuk vepron sipas vendimit të marrë nga inspektori i pyjeve (neni 72 paragrafi 3);".

Në pikën 23 e cila bëhet 25 fjalët: "paragrafi 3" zëvendësohen me fjalët: "paragrafi 4".

Në paragrafin 2 numri "23" zëvendësohet me numrin "25".

Neni 12

Në nenin 76 paragrafi 1 pika 14 numri "4" zëvendësohet me numrin "5".

Neni 13

Në nenin 77 paragrafi 1 pika 2 numri "22" zëvendësohet me numrin "32".

Në pikën 6 pas fjalës "drurë" shtohen fjalët "në pyll", ndërsa pas fjalëve në kllapa "(neni 46)" shtohen fjalët "paragrafi 1 dhe 2".

Në pikën 7 numri "6" zëvendësohet me numrin "9".

Pas pikës 7 shtohet pika e re 8, si vijon:

"8) bart, transporton prodhime të drurit pa u furnizuar me fletëdërgesë (neni 56 paragrafi 2)".

Pikat 8 dhe 9 bëhen pika 9 dhe 10.

Neni 14

Në nenin 78 paragrafi 1 pika 1 numri "7" zëvendësohet me numrin "9".

Neni 15

Në nenin 79 paragrafi 1 pika 8 numri "5" zëvendësohet me numrin "6".

Neni 16

Neni 82 ndryshon si vijon:

"Plani i përgjithshëm për ekonomizim me pyjet do të miratohet më së voni deri me 31.07.2007".

Neni 17

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, punët e Entit për pyje i merr Ndërmarrja publike për ekonomizim me pyjet "Makedonski shumi".

Neni 18

Mjetet, pajisja dhe dokumentacioni i Entit për pyje i merr Ndërmarrja publike për ekonomizim me pyjet

"Makedonski shumi" në bazë të bilancit përfundimtar sipas regjistrimit që do ta bëjë komisioni për regjistrim i formular nga Ndërmarrja publike për ekonomizim me pyjet "Makedonski shumi".

Të punësuarit në Entin e pyjeve i merr Ndërmarrja publike për ekonomizim me pyjet "Makedonski shumi", në vendet e punës sipas aktit për sistematizim të punëve dhe detyrave.

Neni 19

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

1657.

Врз основа на член 34, став 1 од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2004 година ("Службен весник на Република Македонија" бр. 85/03) и член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 59/00 и 12/03), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

**О Д Л У К А
ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА НЕРЕАЛИЗИРАНИТЕ СРЕДСТВА ОД ОДЛУКАТА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВА ЗА ИЗГРАДБА НА ВОДОВОДИ И ТРЕТМАН НА ОТПАДНИ ВОДИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2004 ГОДИНА ("СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА" БР. 52/04 И 82/04)**

1. Нереализираните средства од Буџетот на Република Македонија за 2004 година, од Раздел 130.01, Програма 11, ставка 472, потставка 472112-Трансфери до единиците на локалната самоуправа за водоснабдување, во износ од 4.673.848,50 денари, за изградба на водоводи и третман на отпадни води во единиците на локалната самоуправа се распределуваат за:

ОПШТИНА АРАЧИНОВО	2673848,50
- За изградба на водоснабдителен систем во населено место Арачиново	2673848,50
ОПШТИНА ДЕБАР	2000000,00
- За изградба на фекална канализација во населено место Дебар-дел од колекторски систем, на ул. "8-ми Март"	2000000,00
ВКУПНО:	4673848,50

2. Средствата од точка 1 на оваа одлука се користат како учество на Републиката за изградба на водоводи и третманот на отпадните води во населените места Арачиново и Дебар.

3. Исплатата на средствата од точка 1 на оваа одлука ја врши Министерството за транспорт и врски, по претходно доставена и заверена документација за наменско користење на средствата од страна на општините Арачиново и Дебар, заклучно со 31.12.2004 година.

4. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-4614/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1658.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03) и членовите 4 и 17 од Законот за правата, обврските и одговорностите на органите на државната власт во поглед на средствата во државната сопственост што тие ги користат и располагаат (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕНЕСУВАЊЕ НА ПРАВОТО НА КОРИСТЕЊЕ
НА ПАТНИЧКИ МОТОРНИ ВОЗИЛА

Член 1

Со оваа одлука се пренесува правото на користење на патничките моторни возила од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Службата за општи и заеднички работи на Владата на Република Македонија и тоа:

1. Патничко моторно возило со регистарска ознака СК-997-МК, марка – CITROEN C-5, тип – SX 20 HDI, број на шасија VF7DCRHZB76249734, број на мотор-10DYKA4038316, година на производство – 2002, сила на моторот во KW(KS)-80, работна зафатнина на моторот во cm^3 -1997, места за седење-5.

2. Патничко моторно возило со регистарска ознака СК-990-МБ, марка – LANDROVER, тип-1.8 XE I, број на шасија-SALLNABA8XA687707, број на мотор-18K4FJ792352232, година на производство – 1999, сила на моторот во KW (KS).

Член 2

Примопредавањето на возилата од член 1 на оваа одлука, ќе се изврши меѓу Министерството за земјоделството, шумарство и водостопанство и Службата за општи и заеднички работи на Владата на Република Македонија со записник, во рок од 10 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4608/1   Заменик на претседателот
13 декември 2004 година   на Владата на Република
Скопје   Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1659.

Врз основа на член 5, став 2 од Законот за ограничување на изворните приходи за финансирање на јавните потреби за 2004 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 85/03), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ДЕЛ ОД ВИШОЦИТЕ НА
ПРИХОДИТЕ НАД ДОЗВОЛЕНОТО НИВО НА
ПОТРОШУВАЧКАТА ВО 2004 ГОДИНА

1. Дел од остварените вишоци на приходите над дозволеното ниво на потрошувачка во 2004 година во износ од 75.500.000 денари се распределуваат на единиците на локалната самоуправа:

- Берово	800.000
- Пехчево	300.000
- Битола	1.500.000
- Бистрица	300.000
- Новаци	300.000
- Бач	300.000

- Старавина	300.000
- Могила	300.000
- Кукуречани	500.000
- Цапари	300.000
- Добрушево	300.000
- М. Брод	800.000
- Самоков	300.000
- Пласница	400.000
- Валандово	600.000
- Веница	800.000
- Блатец	300.000
- Гевгелија	1.000.000
- Миравци	400.000
- Богданци	300.000
- Стар Дојран	500.000
- Гостивар	1.500.000
- Неготино - Полошко	700.000
- Врпчиште	500.000
- Ростуша	700.000
- Маврови Анови	300.000
- Чегране	600.000
- Долна Бањица	400.000
- Србиново	300.000
- Вруток	300.000
- Дебар	1.000.000
- Центар Жупа	600.000
- Делчево	700.000
- Македонска Каменица	600.000
- Демир Хисар	600.000
- Сопотница	300.000
- Кавадарци	1.000.000
- Конопиште	300.000
- Росоман	300.000
- Кичево	800.000
- Другово	300.000
- Осломеј	400.000
- Вранешница	300.000
- Зајас	500.000
- Кочани	1.000.000
- Чешиново	300.000
- Облешево	300.000
- Зрновци	300.000
- Оризари	300.000
- Кратово	800.000
- Крива Паланка	800.000
- Ранковце	400.000
- Куманово	1.500.000
- Липково	500.000
- Орашец	300.000
- Клецовце	400.000
- Старо Нагоричане	400.000
- Крушево	800.000
- Житоше	300.000
- Неготино	1.000.000
- Демир Капија	300.000
- Охрид	1.000.000
- Белчишта	500.000
- Косел	300.000
- Мешеишта	300.000
- Прилеп	1.500.000
- Долнени	400.000
- Тополчани	300.000
- Кривогаштани	300.000
- Витолиште	300.000
- Пробиштип	800.000
- Злетово	300.000
- Радовиш	800.000
- Конче	300.000
- Подареш	300.000
- Ресен	1.200.000

- Свети Николе	1.000.000
- Лозово	400.000
- Струмица	1.200.000
- Ново Село	500.000
- Василево	600.000
- Босилово	300.000
- Куклиш	300.000
- Муртино	300.000
- Струга	1.100.000
- Луково	300.000
- Делогожда	400.000
- Лабуништа	300.000
- Велешта	500.000
- Вевчани	300.000
- Тетово	1.500.000
- Цепчиште	300.000
- Теарце	500.000
- Брвеница	300.000
- Камењане	300.000
- Боговиње	300.000
- Шипковица	400.000
- Желино	500.000
- Јегуновце	300.000
- Вратница	300.000
- Велес	1.500.000
- Богомила	300.000
- Градско	300.000
- Чашка	300.000
- Извор	500.000
- Штип	1.000.000
- Карбинци	400.000
- Гази Баба	1.000.000
- Арачиново	400.000
- Петровец	300.000
- Илинден	300.000
- Кисела Вода	1.500.000
- Студеничани	400.000
- Зелениково	300.000
- Сопиште	300.000
- Карпош	1.200.000
- Сарај	700.000
- Кондово	400.000
- Горче Петров	1.000.000
- Чаир	800.000
- Чучер Сандево	400.000
- Шуто Оризари	600.000
- Центар	1.000.000
- Скопје - град	6.500.000
Вкупно:	75.500.000

2. Единиците на локална самоуправа се должни средствата од точка 1. на оваа одлука да ги користат наменски за остварување на редовните функции на општината.

3. За спроведување на оваа одлука ќе се грижи Министерството за финансии. Средствата ќе се преведат на сметките на Буџетите на единиците на локална самоуправа.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4437/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија
Јован Манасијевски, с.р.

1660.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03), а во врска со член 4 од Законот за правата, обврските и одговорностите на органите на државната власт во поглед на средствата во државна сопственост што тие ги користат и располагаат (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ ПОД ЗАКУП НА НЕДВИЖЕН ИМОТ И ОПРЕМА СОПСТВЕНОСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Со оваа одлука се врши издавање под закуп на недвижен имот и опрема сопственост на Република Македонија - корисник Министерството за одбрана, објект-фарма со клиника “Петровец“ - Скопје, лоцирани на КП бр. 1/4 за КО Ржаничино и тоа:

1. Објекти

- Административна зграда, во нето површина од 204,12 м²;
- Клинаца, во нето површина од 872,99 м²;
- Депо за стока, во нето површина од 92,15 м²;
- ПП станица, во нето површина од 7,20 м²;
- Мрезалиште, чеќалиште, прасилиште, во нето површина од 1.552,29 м²;
- Гоилиште, во нето површина од 1.483,17 м²;
- Магацин, во нето површина од 39,36 м²;
- Крематориум, во нето површина од 27,45 м²;
- Хангар, во нето површина од 118,80 м²;
- Станица за биолошко прочистување на водата;
- Лагуна.

2. Опрема

- според листата за проценката на опремата извршена од Агенцијата на Република Македонија за приватизација.

Член 2

Издавањето под закуп на недвижниот имот и опремата од член 1 на оваа одлука ќе се изврши по пат на јавно наддавање.

Член 3

Недвижниот имот од член 1 на оваа одлука се дава под закуп на определено време во траење до 5 (пет) години.

Член 4

Почетната цена на закупнината за јавното наддавање на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука е цената што ќе ја определи Министерството за финансии - Управа за јавни приходи.

Член 5

Издавањето под закуп на објектите и опремата од член 1 на оваа одлука да се изврши со обврска на закупецот за преземање на 5 (пет) работници вработени во објектот кој е предмет на оваа одлука, со посебна спогодба за преземање.

Член 6

Условите и начинот на користење на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука да се утврдат со договор за закуп што ќе го склучи министерот за одбрана.

Член 7

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4445/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1661.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03), а во врска со член 4 од Законот за правата, обврските и одговорностите на органите на државната власт во поглед на средствата во државната сопственост што тие ги користат и располагаат (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ ПОД ЗАКУП НА НЕДВИЖЕН ИМОТ СОПСТВЕНОСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА****Член 1**

Со оваа одлука се врши издавање под закуп на недвижен имот, сопственост на Република Македонија – корисник Министерството за одбрана, дел на објекти во касарната “11 Октомври“ во Струмица, лоцирани на К.П. бр. 7034 за КО Струмица, евидентирани во Имотен лист бр. 13088 на Државниот завод за геодетски работи – Одделение за премер и катастар Струмица и тоа:

1. Објект бр. 7 – магацин со површина од 286м²
2. Објект бр. 8 – гаража - магацин со површина од 383м²
3. Објект бр. 10 гаража – магацин со површина од 180м²
4. Објект бр. 14 – работилница со површина од 390м²
5. Објекти бр. 15, 16, 17 – механичарски работилници со површина од 1.788 м²
6. Објект бр. 32 – гаража - магацин со површина од 517м²
7. Објект бр. 49 – амбуланта со површина од 955м².

Член 2

Издавањето под закуп на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука ќе се изврши по пат на јавно наддавање.

Член 3

Недвижниот имот од член 1 на оваа одлука се дава под закуп на определено време во траење до 2 (две) години.

Член 4

Почетната цена на закупнината за јавното наддавање на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука е цената што ќе ја определи Министерството за финансии – Управа за јавни приходи.

Член 5

Условите и начинот на користење на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука да се утврдат со договор за закуп што ќе го склучи министерот за одбрана.

Член 6

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4446/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1662.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03), а во врска со член 4 од Законот за правата, обврските и одговорностите на органите на државната власт во поглед на средствата во државната сопственост што тие ги користат и располагаат (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ ПОД ЗАКУП НА НЕДВИЖЕН ИМОТ СОПСТВЕНОСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА****Член 1**

Со оваа одлука се врши издавање под закуп на недвижен имот сопственост на Република Македонија-корисник Министерството за одбрана и тоа:

Ред. бр.	Назив на недвижност	локација	површина на објект м ²	површина на земјиште м ²
1	Караула “Скочивир“	КП бр. 1047 КО Скочивир	182	2.500
2	Караула “Живојно“	КП бр. 1925/4 КО Живојно	177	6.703
3	Караула “Лерински пат“	КП бр. 17312 КО Драгош	179	12.824
4	Караула “Кајмакчалан“	КП бр. 675/2 КО Скочимир	127	2.000
5	Караула “Љубојно“	КП бр. 2608 КО Љубојно	170	2.345
6	Караула “Николик“	КП бр. 206 КО Николик	164	26.865
7	Караула “Гевгелија“	КП бр. 4615 КО Гевгелија	119	16.785
8	Караула “Хума“	КП бр. 22/14 КО Хума	119	520
9	Караула “Моин“	КП бр. 571/2 КО Моин	118	1.236
10	Караула “Конопиште“	КП бр. 32/9 КО Конопиште	668	10.000

Член 2

Издавањето под закуп на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука ќе се изврши по пат на јавно наддавање.

Член 3

Недвижниот имот од член 1 на оваа одлука се дава под закуп на определено време во траење до 2 (две) години.

Член 4

Почетната цена на годишната закупнина да изнесува 200 ЕУРА во денарска противвредност пресметана по среден курс на Народната Банка на Република Македонија на денот на уплатата на депозитот за учество во јавното наддавање.

Член 5

Условите и начинот на користење на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука да се утврдат со договор за закуп што ќе го склучи министерот за одбрана.

Член 6

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4447/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1663.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/02 и 24/03) и член 86 од Законот за минералните сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ДЕТАЛНИ ГЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА ЗА МЕТАЛИЧНИ МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ НА "БАЛКАН МИНЕРАЛ ЕНД МАЈНИНГ" АД СОФИЈА НА ЛОКАЛИТЕТОТ ГЛАДНИЦА КАВАДАРЕЧКО

1. На "Балкан Минерал енд Мајнинг" АД Софија се дава концесија за детални геолошки истражувања за метални сировини, на локалитетот Гладница, кавадаречко, со површина на простор на концесија за детални геолошки истражувања дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелата и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
T-1	4.558.700,00	7.596.000,00
T-2	4.563.300,00	7.596.000,00
T-3	4.563.300,00	7.601.000,00
T-4	4.558.300,00	7.601.000,00

Површината на просторот на експлоатационото поле од точка 1 на оваа одлука изнесува $P=24 \text{ km}^2$.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните сировини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми за висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определи во Договорот за концесија.

5. За површината од точка 1 од оваа одлука, ЈП "Македонски шуми" треба благовремено да изврши сеча на шумата, а истовремено "Балкан Минерал енд Мајнинг" АД Софија, треба да изврши пошумување на соодветна површина која ќе ја определи ЈП "Македонски шуми".

6. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

7. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

8. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-4403/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1664.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/02 и 24/03) и член 86 од Законот за минералните сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ДЕТАЛНИ ГЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА ЗА МЕТАЛИЧНИ МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ НА „БАЛКАН МИНЕРАЛ ЕНД МАЈНИНГ“ АД СОФИЈА, НА ЛОКАЛИТЕТОТ МАЈДАН, КАВАДАРЕЧКО

1. На „Балкан Минерал енд Мајнинг“ АД Софија, се дава концесија за детални геолошки истражувања за ме-

тални минерални сировини, на локалитетот Мајдан, кавадаречко, со површина на простор на концесија за детални геолошки истражувања дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелата и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
T-1	4.553.000,00	7.576.000,00
T-2	4.554.000,00	7.576.000,00
T-3	4.554.000,00	7.577.400,00
T-4	4.555.000,00	7.577.400,00
T-5	4.555.000,00	7.576.000,00
T-6	4.558.000,00	7.576.000,00
T-7	4.560.500,00	7.581.000,00
T-8	4.560.500,00	7.582.000,00
T-9	4.554.500,00	7.582.000,00
T-10	4.553.000,00	7.581.000,00
T-11	4.555.000,00	7.580.000,00
T-12	4.557.000,00	7.580.000,00
T-13	4.557.000,00	7.579.200,00
T-14	4.558.400,00	7.579.200,00
T-15	4.558.400,00	7.581.000,00
T-16	4.555.000,00	7.581.000,00

Површината на просторот на концесија за истражување од точка 1 на оваа одлука изнесува $P=30 \text{ km}^2$.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука, ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните сировини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми за висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определи во Договорот за концесија.

5. За површината од точка 1 од оваа одлука ЈП „Македонски шуми“ треба благовремено да изврши сеча на шумата, а истовремено „Балкан Минерал енд Мајнинг“ АД Софија, треба да изврши пошумување на соодветна површина која ќе ја определи ЈП „Македонски шуми“.

6. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

7. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

8. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-4401/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република,
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1665.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/02 и 24/03) и член 86 од Законот за минералните сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНАТА СУРОВИНА ВАРОВНИК НА ДПТСУ „НАШ ДОМ“ ДООЕЛ КИЧЕВО, НА ЛОКАЛИТЕТОТ БАБИН ДОЛ, ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД

1. На ДПТСУ „НАШ ДОМ“ ДООЕЛ - Кичево се дава концесија за експлоатација на минералната сировина варовник на локалитетот Бабин Дол, општина Македонски Брод, со површина на простор на концесија за

експлоатација дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелава и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
T-1	4.600.675,00	7.520.025,00
T-2	4.600.775,00	7.520.125,00
T-3	4.601.100,00	7.520.150,00
T-4	4.601.100,00	7.520.275,00
T-5	4.600.700,00	7.520.230,00
T-6	4.600.600,00	7.520.100,00

Површината на просторот на концесија за експлоатација од точка 1 на оваа одлука изнесува $P=0,12 \text{ km}^2$.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука, ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните сировини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми за висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определи во Договорот за концесија.

5. За површината од точка 1 од оваа одлука ЈП „Македонски шуми“ треба благовремено да изврши сеча на шумата, а истовремено „НАШ ДОМ“ ДООЕЛ, Кичево, треба да изврши пошумување на соодветна површина која ќе ја определи ЈП „Македонски шуми“.

6. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

7. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

8. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-4400/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република,
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1666.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/02 и 24/03) и член 86 од Законот за минералните сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНАТА СУРОВИНА ПЕСОК НА ДПТСУ „ИГОР“ ДОО КИЧЕВО, НА ЛОКАЛИТЕТОТ ЧЕЛОПЕЧКА БАРА КАЈ С. ЧЕЛОПЕЦИ - КИЧЕВО

1. На ДПТСУ „ИГОР“ ДОО - Кичево се дава концесија за експлоатација на минералната сировина песок на локалитетот Челопечка Бара кај с. Челопечи - Кичево, со површина на простор на концесија за експлоатација дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелава и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
T-1	4.591.000,00	7.504.000,00
T-2	4.591.800,00	7.503.940,00
T-3	4.591.640,00	7.503.160,00
T-4	4.591.380,00	7.503.240,00
T-5	4.591.280,00	7.503.500,00
T-6	4.591.115,00	7.503.540,00

Површината на просторот на концесија за експлоатација од точка 1 на оваа одлука изнесува $P=0,424 \text{ km}^2$.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука, ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните сировини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми за висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определи во Договорот за концесија.

5. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

6. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

7. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 23-4402/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република,
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1667.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/2002 и 24/2003) и член 86 од Законот за минералните сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/99 и 29/2002), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНАТА СУРОВИНА ВАРОВНИК НА "КИРО КУЧУК" АД-ВЕЛЕС НА ЛОКАЛИТЕТОТ ТОДОРОВИ БАВЧИ ОПШТИНА ВЕЛЕС

1. На "Киро Кучук" АД-Велес, се дава концесија за експлоатација на минералната сировина варовник на локалитетот Тодорови бавчи, општина Велес, со површина на простор на концесија за експлоатација дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелава, и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
T-1	4.617.255,00	7.564.364,00
T-2	4.616.704,00	7.564.640,00
T-3	4.615.948,00	7.564.017,00
T-4	4.614.964,00	7.564.340,00
T-5	4.614.548,00	7.564.150,00
T-6	4.615.470,00	7.563.207,00
T-7	4.616.542,00	7.563.486,00

Површината на просторот на експлоатационото поле од точка 1 на оваа одлука изнесува $P=1,839 \text{ km}^2$.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните сировини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми за висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определи во Договорот за концесија.

5. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

6. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

7. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4410/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1668.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00 и 12/03) и член 4 од Законот за правата, обврските и одговорностите на органите на државната власт во поглед на средствата во државна сопственост што тие ги користат и располагаат (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ЗАМЕНА НА НЕДВИЖЕН ИМОТ-ДВОНАМЕНСКО ЗАСОЛНИШТЕ ЗА СТАНОВИ

Член 1

Со оваа одлука се врши замена на недвижен имот и се пренесува правото на користење на недвижен имот сопственост на Република Македонија-корисник Министерството за одбрана и тоа: објект Двонаменско засолниште во Велес со вкупна површина од 419,66 м² лоциран на КП бр. 2689, евидентиран во Имотен лист на Државниот завод за геодетски работи-Одделение за премер и катастар Велес, бр. 9854, за КО Велес, со 2 (два) стана во сопственост на Петре Ничовски од Велес со стан на ул. “Страшо Пинџур“ бр. 4, со ЕМБГ 25079-65480018 и тоа:

1. Стан во Велес, во станбен објект на ул. “Страшо Пинџур“ бр. 1, кат 2, стан бр. 1, лоциран на КП бр. 2509, евидентиран во Имотен лист на Државниот завод за геодетски работи-Одделение за премер и катастар Велес, бр. 9758, КО Велес, со површина од 55 м² и тераса 6 м².

2. Стан во Велес, во станбен објект на ул. “Страшо Пинџур“ стан бр. 4, лоциран на КП бр. 2509, евидентиран во Имотен лист на Државниот завод за геодетски работи-Одделение за премер и катастар Велес, бр. 9758, КО Велес, со површина од 45 м².

Член 2

Замената на недвижностите да се изврши на еквивалентна основа, врз основа на утврдената вредност на недвижниот имот на Република Македонија од страна на овластено стручно лице на Агенцијата за приватизација на Република Македонија, бр. 694 од 14.10.1998 година од 71.764,00 ЕУР, и вредноста на станбениот простор од член 1 на оваа одлука, во вредност од 71.764 ЕУР, новизградена станбена површина во Велес, утврдена од овластено стручно лице на Агенцијата на Република Македонија за приватизација, бр. 885 од 24.11.2003 година.

Член 3

Правото на користење на станови на кои врз основа на оваа одлука, а по пат на замена, Република Македонија ќе стекне право на сопственост, се дава на Министерството за одбрана за решавање на станбени прашања на воените лица и цивилните лица во служба на Армијата на Република Македонија.

Распределбата на становите од став 1 на овој член ќе ја врши Министерството за одбрана.

Член 4

Договорот за замена на правото на сопственост на недвижноста од член 1 на оваа одлука ќе го склучи министерот за одбрана.

Со Договорот да се уреди начинот на користење на објектот сопственост на Република Македонија, за потребите на одбраната.

Член 5

Примопредавањето на недвижностите од член 1 на оваа одлука ќе се изврши меѓу Министерството за одбрана и лицето Петре Ничовски од Велес.

Член 6

Замената на недвижниот имот од член 1 на оваа одлука не може да се изврши и да се пренесе правото на сопственост на објектот во државна сопственост, доколку лицето Петре Ничовски, не го заврши станот од член 1 точка 2 на оваа одлука и не го предаде на Министерството за одбрана до 01.05.2005 година, по принципот „клуч на рака“.

Член 7

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-4351/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1669.

Врз основа на член 16 од Законот за игрите на среќа и за забавните игри (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/97, 54/97, 13/01 и 2/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 13.12.2004 година, издава

Л И Ц Е Н Ц А ЗА ПОСТОЈАНО ПРИРЕДУВАЊЕ НА ПОСЕБНА ИГРА НА СРЕЌА “ОБЛОЖУВАЊЕ НА СПОРТСКИ НАТПРЕВАРИ“

1. Лиценцата за постојано приредување на посебна игра на среќа “Обложување на спортски натпревари“ се издава на Друштвото за трговија и услуги “Фламинго“ ДОО Скопје, за време од 3 (три) години.

2. Приредувањето на посебната игра на среќа “Обложување на спортски натпревари“ ќе се врши во деловната просторија што се наоѓа на ул. “Партизански одреди“ бб (Лептокарија) во Скопје.

3. Корисникот на Лиценцата е должен да плати надоместок за Лиценцата кој изнесува 100.000 евра, во денарска противвредност по средниот курс на Народната банка на Република Македонија што се применува на денот на уплатата и тоа:

- 50% од износот, 50.000 евра, денарска противвредност да уплати на денот на доделувањето на Лиценцата; и

- остатокот од 50% во еднакви годишни рати, најдоцна до 31 јануари во тековната година за секоја година додека трае Лиценцата, во денарска противвредност по средниот курс на Народната банка на Република Македонија што се применува на денот на уплатата.

Уплатата на средствата од точка 3, алинеја 1 и 2 се вршат во Буџетот на Република Македонија на Трезорската сметка 100000000063095, уплатна сметка број 840-62207, приходно konto 718113, програма 00 и банка на примачот: Народна банка на Република Македонија.

Потврдата за уплатениот износ од точка 3, алинеја 1, корисникот на Лиценцата ја доставува до Министерството за финансии.

Корисникот на Лиценцата ги доставува до Министерството за финансии и потврдите за уплатените годишни рати, од точката 3, алинеја 2.

4. Лиценцата корисникот не може да ја пренесе.

5. Секоја промена во врска со приредувањето на играта на среќа корисникот на Лиценцата ја пријавува во Министерството за финансии.

6. Корисникот на Лиценцата е должен претходно да побара одобрение од Министерството за финансии за секоја промена на основната главнина поголема од 20% и за идентитетот на лицата кои се сопственици на трговското друштво.

7. Доколку од страна на корисникот на Лиценцата не биде платен надоместокот за плаќање на Лиценцата од точка 3, алинеја 1 и 2, Лиценцата се одзема.

8. Корисникот на Лиценцата со право на приредување на играта на среќа за која е издадена Лиценцата, се стекнува по уплатата на првиот дел од надоместокот за плаќање на Лиценцата утврден во точка 3, алинеја 1.

9. Оваа лиценца се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 23-4392/1
13 декември 2004 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Јован Манасијевски, с.р.

1670.

Врз основа на член 28 став 3 од Законот за трговија (“Службен весник на Република Македонија” бр. 16/2004), министерот за економија, во согласност со министерот за финансии, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ФОРМАТА И НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА НАБАВКА И ПРОДАЖБА НА СТОКИТЕ И УСЛУГИТЕ ВО ТРГОВИЈАТА НА ГОЛЕМО И МАЛО

Член 1

Во Правилникот за формата и начинот на водење на евиденција за набавка и продажба на стоките и услугите во трговијата на големо и мало (“Службен весник на Република Македонија” бр.51/2004), во член 4 став 2 зборовите: “најдоцна наредниот ден” се заменуваат со зборовите: “во рок од осум дена”.

Ставот 3 се менува и гласи:

“Евиденцијата се води врз основа на фактура, испратница, извештај за менување на цени, записници за кало, крш и растур и дневен финансиски извештај”.

Член 2

Во член 5, став 1 по точката 3 се додава нова точка 4 која гласи:

“4. Во колоната 5 се запишува износот на набавната вредност на стоките. Износот на набавната вредност се презема од колона 6 и 7 од приемниот лист во трговијата на мало.”

Точките 4, 5 и 6 кои стануваат точки “5, 6 и 7” се менуваат и гласат:

“5. Во колоната 6 се запишува продажната вредност на стоките. Износот на продажната вредност се презема од колона 10 на приемниот лист во трговијата на мало.

6. Во колоната 6 се запишуваат и податоците за промената на продажната вредност кои се настанати врз основа на промената на цените на стоките, промената на пропишаната стапка на ДДВ, враќањето на стоките, отпис на стоките (дефект, кало, крш, расход) и друго.

За испорачаните стоки во продажниот објект од сопствениот магацин во испратницата треба да се наведат сите потребни елементи за евидентирање. Износот за вратените стоки и за отписот на стоките (дефект, кало, крш, растур) се книжат како црвено сторно.

7. Во колоната 7 се запишува дневниот промет секој ден и тоа:

а) за стоките продадени во готови пари врз основа на износот од дневниот финансиски извештај; и

б) за стоките што се наплатуваат преку жиро сметка врз основа на износот на фактурите.”

Член 3

Член 6 се менува и гласи:

“Приемниот лист во трговијата на мало се води за секој документ за набавка поединечно, а податоците се запишуваат на следниот начин:

1. Во колоната 1 се запишува редниот број кој не се пренесува, односно за секој нов примен лист почнувајќи од број 1.

2. Во колоната 2 се запишува називот на стоките кој е идентичен со називот на стоките од фактурата, односно од документот за набавка на стоките.

3. Во колоната 3 се запишува единица мера.

4. Во колоната 4 се запишува количината на стоките.

5. Во колоната 5 се запишува поединечната набавна цена при набавка на стоките.

6. Во колоната 6 се запишува вкупната набавна вредност на набавената стока (колона 4 x 5).

7. Во колоната 7 се запишува вкупниот износ на претходен ДДВ при набавка (колона 6 x 8).

8. Во колоната 8 се запишува пропишаната стапка на ДДВ.

9. Во колоната 9 се запишува продажната цена по единица производ.

10. Во колоната 10 се запишува вкупниот износ на продажната вредност на стоките (колона 4 x 9). Во продажната цена е содржана фактурната цена, зависните трошоци, претходен ДДВ, пресметаниот ДДВ и трошоците за промет (маржа).

11. Во колоната 11 се запишува вкупната вредност на ДДВ. Износот на ДДВ се утврдува така што вкупниот износ на продажната вредност на стоките (колона 10) се множи со пресметковната стапка на ДДВ.

Член 4

Во член 7, став 2 точката 4 се менува и гласи:

“4. Во колоните 6, 7 и 8 се запишуваат количините на стоките и крајната состојба и тоа: во колоната 6 се запишува количината на набавените стоки, во колоната 7 се запишува количината на продадените стоки и во колоната 8 се запишува крајната состојба на количината на стоките.

Во колоните 6, 7 и 8 се запишуваат и промените на количините на стоките кои можат да настанат заради враќање на стоките, промена во количините, отписот на стоките (дефект, кало, крш, растур и друго).”

Член 5

Во член 8 став 1 во точка 7 по зборот “услуги” зборовите: “со ДДВ (колона 6+8)” се бришат.

Член 6

Обрасците “ЕТ”, “ПЛТ”, “МЕТП” и “ЕТУ” се менуваат и се составен дел на овој правилник.”

Член 7

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 10-7212/1
10 ноември 2004 година
Скопје

Министер
за економија,
Стевчо Јакимовски, с.р.

Бр. 08-27834/2
1 декември 2004 година
Скопје

Министер
за финансии,
Никола Поповски, с.р.

"Образец "ЕТ"

Трговец: _____

Место: _____

ЕДБ: _____

Евиденција во трговијата
за _____ година

Ред. бр.	Датум на книжење (ден и месец)	Кинговодствен документ		Набавна вредност на стоките (колона 6+7 од ПЛТ)	Продажна вредност на стоките (колона 10 од ПЛТ)	Дневен промет
		Назив и број на документот	Датум на документот			
1	2	3	4	5	6	7

печат

_____
/потпис на овластено лице/

"Образец "ПЛТ"

Трговец: _____

Адреса: _____

Место: _____

ЕДБ: _____

Примен лист во трговијата на мало

Број на документ: _____

Датум: _____

Добавувач: _____

Седиште: _____

Ред. бр.	Назив на стоките	Ед. мера	Колп-чина	Набавна вредност на стоките		ДДВ при набавка	Ставка на ДДВ	Продажна вредност на стоките		Вкупен ДДВ во продажна вредност
				Ед. цена	Износ (4x5)			Ед. цена	Износ (4x9)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

печат

_____
/потпис на овластено лице/

“Образец “МЕТТ”

Трговец: _____
 Адреса: _____
 Место: _____
 ЕДБ: _____

Страна _____
 Година _____

Продажна цена
 _____

МАТЕРИЈАЛНА ЕВИДЕНЦИЈА ВО ТРГОВИЈАТА НА ГОЛЕМО

Назив на производот _____
 Магацин-стовариште _____
 Единица мера _____

Ред. бр.	Датум на книжење (ден и месец)	Книговодствен документ			Влез	Излез	Состојба
		Број	Датум	Назив			
1	2	3	4	5	6	7	8

печат

_____
 /потпис на овластено лице/

“Образец “ЕТУ”

Трговец: _____
 Адреса: _____
 Место: _____
 ЕДБ: _____

ЕВИДЕНЦИЈА ЗА ТРГОВСКИ УСЛУГИ

Ред. бр.	Датум на книжење (ден и месец)	Книговодствен документ			Назив на извршени трговски услуги	Износ на вредноста на извршените трговски услуги со ДДВ	Износ ДДВ	Износ на наплатени услуги
		Број	Датум	Назив				
1	2	3	4	5	6	7	8	9

печат

_____
 /потпис на овластено лице/

1671.

Врз основа на член 26 од Законот за лековите, помошните лековити средства и медицинските помагала („Службен весник на Република Македонија“ бр. 21/98), Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство го објавува

**СПИСОК
НА ГОТОВИ ЛЕКОВИ ЗА УПОТРЕБА ВО ВЕТЕРИНАРНАТА МЕДИЦИНА ЗА КОИ Е ДАДЕНО ОДОБРЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРОМЕТ ВО ПЕРИОД ОД 01.07.2004 ДО 01.12.2004**

име на лекот INN генеричко име 1	Форма и пакување на лекот 2	начин на издавање 3	производител на лекот застапник 4	број и датум на разрешението 5
BERENIL гранули Diminazene aceturate Phenazone	Гранули Вреќа	лекарски рецепт (P)	Intervet International B.V. – Холандија ВИТА ВЕТ Скопје	11-9150/3 01.09.2004
CAF Spray Oxitetraсycline hydrochloride, equivalent Oxitetraсycline	Спреј за надворешна примена Аеросол шише	лекарски рецепт (P)	Intervet International B.V. – Холандија ВИТА ВЕТ Скопје	11-9150/4 01.09.2004
ENBECIN Neomicin + bacitracin Laktоза + skrob + kalcium fosfat	Прашок Шише 100gr	лекарски рецепт (P)	GALENIKA Србија и Црна Гора ВИН Скопје	11-5444/11 25.10.2004
GALOFAK Neomicin + sulfadimidin + oksitetraciklin tetrahlорid	Прашок Кеса 1 кг	лекарски рецепт (P)	GALENIKA Србија и Црна Гора ВИН Скопје	11-5444/10 25.10.2004
GENTAMICIN 10% Gentamicin sulfat + sodium meta bisulfat + metiparahidroksi benzoat + disodium edetat + voda	Раствор : за примена парентерална Шише 50 мл	лекарски рецепт (P)	BIOVET Bugariја АЛИМАН КОМЕРЦ Скопје	11-12451/2 18.11.2004
PANDEKS 1% Ivermektin + benzil alkohol + etil alkohol + voda + propilen glikol	Раствор : за примена парентерална Шише 50 мл	лекарски рецепт (P)	BIOVET Bugariја АЛИМАН КОМЕРЦ Скопје	11-12450/2 18.11.2004
RECEPTAL Busarelin acetate equivalent Busarelin benzyl alcohol	Раствор за парентерална примена Шише	лекарски рецепт (P)	Intervet International B.V. – Холандија ВИТА ВЕТ Скопје	11-9150/2 01.09.2004
STREPTOMICIN Streptomycin + Limunska kiselina + natrium citrat + natrium metabisulfat + voda	Раствор за парентерална примена Шише 100 мл	лекарски рецепт (P)	GALENIKA Србија и Црна Гора ВИН Скопје	11-5444/9 25.10.2004

TYLOVET B – 200	Раствор : за парентерална примена	лекарски рецепт (P)	BIOVET Бугарија	
Tylosin + Benzil alkohol + propilen glikol + voda	Шише 50 мл		АЛИМАН КОМЕРЦ Скопје	
ULTRACHOICE 8 vacc.	Суспензија за парентерална примена	лекарски рецепт (P)	PFIZER ANIMAL HEALTH, САД	11-9068/3 01.09.2004
Clostridium chauvoei, Clostridium septicum, clostridium sordellii, Clostridium perfringens, Clostridium haemolyticum, Sarcosin	Шише		АГРО МИКС Скопје	
VANGUARD PLUS 5/l vacc.	Суспензија за парентерална примена	лекарски рецепт (P)	PFIZER ANIMAL HEALTH, САД	11-9068/2 01.09.2004
вирус на кучешка чума соj Snyder Hill, инфективен хепатит соj Manhattan, параинфлуенца соj NL-CP1-5, парвовируса соj NL-35-D	Шише		АГРО МИКС Скопје	
VITAMIN C	Раствор за парентерална примена	лекарски рецепт (P)	BIOVET Бугарија	11-12453/2 18.11.2004
Askorbinska kiselina + sodium meta bisulfat + sodium hidrogen karbonat + disodium edetat + voda	Шише 50 мл		АЛИМАН КОМЕРЦ Скопје	

Бр. 11-13583/1
10 декември 2004 година
Скопје

Министер
за земјоделство, шумарство
и водостопанство,
Славко Петров, с.р.

1672.

Врз основа на член 13, 14 и 64 точка 2 од Законот за Народна банка на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003 и 40/2004), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА РЕЗЕРВА НА БАНКИТЕ ВО ДЕНАРИ**

1. Во Одлуката за задолжителна резерва на банките во денари ("Службен весник на РМ" бр. 103/01, 53/02, 19/03, 48/04 и 61/04) се врши следната измена:
- во точка 2 стапката "7,50" се заменува со стапката "10,00".

2. Оваа одлука влегува во сила во рок 8 дена од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 11.01.2005 година.

О.бр.02-15/3-2004
10 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев, с.р.**

- во точка 5 стапката "7,50" се заменува со стапката "10,00".

- во точка 9, зборовите: "во висина на обврската" се бришат, а по зборовите: "Народна банка" се додава зборот "не".

2. Оваа одлука влегува во сила во рок 8 дена од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 11.01.2005 година.

О.бр.02-15/2-2004
10 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев, с.р.**

1674.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 70/1992), на седницата одржана на 1 декември 2004 година, донесе

О Д Л У К А**1673.**

Врз основа на член 13, 23 и 64 став 1 точка 22 од Законот за Народна банка на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 3/02, 51/2003, 85/2003 и 40/2004), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА РЕЗЕРВА НА БАНКИТЕ ВО ДЕВИЗИ**

1. Во Одлуката за задолжителна резерва на банките во девизи ("Службен весник на РМ" бр. 19/03) се вршат следните измени:

1. Се укинува Одлуката за утврдување на надоместок за употреба на градежно земјиште на подрачјето на Град Скопје ("Службен гласник на Град Скопје" бр. 18/1990, 1/1994, 3/1994, 7/1995, 3/1996, 5/1996 и 5/1997).

2. Оваа одлука произведува правно дејство со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

3. Уставниот суд на Република Македонија, со Решение У. бр. 87/2004 од 6 октомври 2004 година, по иницијатива на Стамен Филипков од Скопје, поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на

актот означен во точката 1 од оваа одлука, затоа што основано се постави прашањето за согласноста на спорениот акт со Уставот и со Законот за градежно земјиште.

4. Судот на седницата утврди дека врз основа на членот 44 од Законот за градежно земјиште ("Службен весник на СРМ" бр. 10/1979 и 18/1989) Собранието на град Скопје на седницата одржана на 8 октомври 1990 година, донело Одлука за утврдување на надоместок за употреба на градежно земјиште на подрачјето на Град Скопје која е објавена со измените и дополнувањата во "Службен гласник на Град Скопје" бр. 18/1990, 1/1994, 3/1994, 7/1995, 3/1996, 5/1996 и 5/1997.

Со оваа одлука е утврден надоместокот за употреба на градежното земјиште на подрачјето на град Скопје, потоа непосредните корисници на градежно земјиште кои плаќаат надоместок, користењето на средствата од надоместокот, начинот на пресметувањето и плаќањето на надоместокот.

5. Согласно членот 117 став 1 од Уставот на Република Македонија, градот Скопје е посебна единица на локална самоуправа, чија организација се уредува со закон, а според ставот 3, градот Скопје се финансира од сопствени извори на приходи определени со закон и со средства од Републиката.

Според членот 17 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на Република Македонија" бр. 52/1995), кој согласно членот 96 став 2 од Законот за локална самоуправа ("Службен весник на Република Македонија" бр. 5/2002) продолжува да се применува до усогласувањето на посебните закони со кои се уредуваат прашањата од надлежност на општините, но најдоцна до 31 декември 2003 година единиците на локалната самоуправа самостојно донесуваат програма за уредување на градежно земјиште, вршат работи на уредување и употреба на градежното земјиште во согласност со закон и утврдуваат зони и собираат земјишна такса во согласност со закон.

Со членот 6 став 1 точка 6 од Законот за Градот Скопје ("Службен весник на Република Македонија" бр. 49/1996 и 53/2001), градот Скопје самостојно ги врши работите од значење за градот, меѓу кои донесува и програма за користење на средствата од употреба на градежното земјиште и утврдува зони и собира земјишна такса (градска рента) во согласност со закон.

Судот, исто така, утврди дека Законот за Градот Скопје ("Службен весник на Република Македонија" бр. 55/2004) кој согласно членот 67, влегол во сила на 17 август 2004 година, а ќе се применува од наредните локални избори, не го предвидел надоместокот за употреба на градежното земјиште имајќи го предвид и делот на одредбите од Законот кои се однесуваат на финансирањето на градот Скопје и општините во градот Скопје каде се утврдени приходите наменети за вршењето на нивните надлежности.

Законот за градежно земјиште ("Службен весник на СРМ" бр. 10/1979, 18/1989, 21/1991 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 71/1996 и 18/1999), престанал да важи со влегувањето во сила на Законот за градежно земјиште ("Службен весник на Република Македонија" бр. 53/2001), меѓутоа поранешниот закон содржел одредби во посебни глави кои се однесувале на уредувањето и на употребата на градежното земјиште, при што надоместокот за употреба на градежното земјиште бил утврден со членот 44 од овој закон, како право на собранието на општината со свои одлуки да го определува во однос на висината, роковите за плаќање и начинот на пресметување, а воедно и како обврска надоместокот да го плаќаат непосредните корисници на земјиштето.

Законот за градежно земјиште од 2001 година концептски е поставен на поинакви основи од претходниот закон. Имено, за разлика од поранешниот закон според кој градежното земјиште единствено било на Републиката, според постојниот закон градежното земјиште може да биде во сопственост на Република Македонија и на домашни физички и правни лица под услови утврдени со овој и друг закон. Носителот на правото на сопственост на градежното земјиште може земјиштето да го отуѓи и даде под долготраен и краткотраен закуп. Градежното земјиште во сопственост на Република Македонија може да се отуѓи, да се даде под концесија и под закуп.

Со оглед на тоа што со Законот е уредено дека градежното земјиште може да биде во сопственост или пак за него да се плаќа закуп и соодветно на таквата законска основа содржи одредби за уредување меѓутоа не содржи одредби за употреба на градежното земјиште, произлегува дека надоместокот за употреба на градежното земјиште и условите и начинот, како и критериумите за негово определување не се утврдени со закон.

Судот, исто така утврди дека одредбата од членот 13 од Законот за комуналните дејности од 1997 година го уредува прашањето на изградбата и одржувањето на објектите од комуналната инфраструктура кои се финансираат од надоместокот за употреба на градежното земјиште кој според Законот за градежно земјиште од 1979 година го утврдувало собранието односно советот на општината со одлука. Оттука, ниту за оваа законска одредба не може да се прифати дека е правен основ за понатамошно постоење и примена на одлуките на единиците на локалната самоуправа за собирање на надоместок за употреба на градежното земјиште.

Поаѓајќи од тоа што надоместокот за употреба на градежното земјиште не е утврден со закон, Судот утврди дека оспорената одлука е незаконита и е во спротивност со начелото на владеење на правото, утврдено во членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот.

6. Врз основа на изнесеното Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот Лилјана Ингилизова-Ристова и судиите д-р Трендафил Ивановски, Махмут Јусуфи, Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, д-р Бајрам Положани, Игор Спиrowsки и д-р Зоран Сулејманов.

У. бр. 87/2004

1 декември 2004 година на Уставниот суд на Република Скопје

Претседател

на Уставниот суд на Република Македонија,

Лилјана Ингилизова-Ристова, с.р.

1675.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 70/1992), на седницата одржана на 1 декември 2004 година, донесе

О Д Л У К А

1. Се укинува членот 32 став 2 во делот: "и лица во наставно-научни звања од други факултети кои изведуваат настава на Факултетот, по еден претставник на соработниците од секоја катедра на Факултетот и пет претставници на студентите"-од Статутот на Стоматолошкиот факултет во Скопје, донесен на 22 октомври 2003 година.

2. Оваа одлука произведува правно дејство со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

3. Уставниот суд на Република Македонија со Решение У. бр. 111/2004 од 6 октомври 2004 година, по иницијатива на Горѓи Митрески од Скопје, поведе постапка за оценување на законитоста на одредбата од Статутот означен во точката 1 од оваа одлука, поради тоа што основано се постави прашањето за нејзината согласност со Законот за високото образование.

4. Судот на седницата утврди дека според членот 32 став 1 од Статутот на Стоматолошкиот факултет, Наставно-научниот совет е највисок орган на управување и стручен орган на факултетот.

Според ставот 2 од овој член од Статутот, наставно-научниот совет го сочинуваат избраните редовни и вонредни професори и доценти на Факултетот и лица во наставно научни звања од други факултети кои изведуваат настава на Факултетот, по еден претставник на соработниците од секоја катедра на Факултетот и пет претставници на студентите.

5. Според членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија е владеењето на правото.

Согласно членот 46 од Уставот, на универзитетот му се гарантира автономија, а условите за основање, вршење и престанок на дејноста на универзитетот се уредуваат со закон.

Според членот 51 од Уставот, во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Со членот 58 од Уставот е утврдено дека сопственоста и трудот се основа за управување и учество во одлучувањето, а учеството во управувањето и одлучувањето во јавните установи и служби се уредува со закон и врз принципите на стручност и компетентност.

Законот за високото образование (“Службен весник на Република Македонија” бр. 64/2000 и 49/2003), во членот 1 определил дека предмет на уредување на овој закон се условите и постапката за основање, финансирање и престанок на високообразовните установи и се утврдуваат основите на организација, управување, развој и за вршење на високообразовната дејност.

Според членот 10 став 1 од Законот, високообразовните установи ја вршат својата дејност врз принципот на академската автономија, а според став 3 од овој член, автономијата на универзитетот вклучува академска слобода на високообразовните установи, автономија на управувањето со високообразовните установи и неприкосновеност на автономијата.

Основен акт на високообразовната установа е статутот, со кој согласно членот 8 од Законот, се уредуваат внатрешната организација, начинот на вршење на високообразовната дејност, овластувањата и начинот на работата и одлучување на нејзините органи, други прашања од значење за нејзината дејност и работење, за кои со овој закон е предвидено да се уредуваат со статут, како и други односи во согласност со остварувањето на нејзината автономија. Статутот го донесува органот на управување на високообразовната установа.

Според членот 73 од Законот, како органи на факултетот се определени наставно-научен совет, декан и деканатска управа.

Со членот 74 став 1 од Законот е пропишано дека наставно-научниот совет е орган на управување и стручен орган на факултетот, а според одредбата од ставот 4, наставно-научниот совет го сочинуваат редовните и вонредните професори и доцентите.

Оттука, составот на наставно-научниот совет на факултетот е прашање уредено со закон.

Со ставот 5 од наведениот член од Законот, не се уредува составот, туку се овозможува во рамките на работењето на наставно-научниот совет на факултетот (составен од членови од редот на избраните професори и доценти од факултетот, да учествуваат и претставници од соработниците и студентите при што времето за кое тие соработници и студенти се избираат се утврдува со статутот на високообразовната установа, кој го донесува наставно-научниот совет.

Имајќи ја предвид содржината на членот 32 став 2 од Статутот на Стоматолошкиот факултет, Судот утврди дека одредбата во оспорениот дел предвидува лица во наставно-научни звања од други факултети кои изведуваат настава на Стоматолошкиот факултет, како и претставници на соработниците и студентите, да го сочинуваат составот на наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет, покрај неговите избрани редовни и вонредни професори и доценти, што не е во согласност со членот 74 од Законот за високото образование.

Со оглед на тоа што стоматолошкиот клинички центар не е друг факултет во смисла на оспорената статутарна одредба, туку фактички претставува наставно-научна база на стручниот кадар кој врши високообразовна дејност на Стоматолошкиот факултет, а со тоа овој стручен кадар има основ за учество во наставно-научниот совет и управувањето на Факултетот, упатува на потребата од прецизно и недвосмислено статутарно уредување на прашањата согласно со закон, што според Судот не е извршено со оспорената одредба од Статутот на Факултетот.

Воедно, Законот со одредбите од членот 147 го уредил прашањето на правото на вршење дејност во друга високообразовна установа. Според ставот 1 од овој член од Законот, лице од една високообразовна установа може да врши високообразовна дејност во друга високообразовна установа во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставно-научна област, врз основа на дозвола од високообразовната установа во која е избрано. Со одредбите од ставот 2 и 3 од овој член е определено дека лицето од ставот 1 може да врши високообразовна дејност во обем утврден со Правилникот за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење на дејност, а условите под кои се остварува правото од ставот 2 на овој член се уредува со статутот на високообразовната установа.

Оттука, произлегува дека како членови во составот на наставно-научниот совет во другата установа, овие лица не само што би го донесувале статутот на факултетот со кој соработуваат и би ги нормирале условите, како и други статутарни прашања за сопственото работење во оваа друга високообразовна установа, туку преку овој највисок орган на управување непосредно би влијаеле и на суштинските прашања кои се предмет на статутот на факултетот, а со тоа и на неговото автономно и самостојно управување.

Поради наведените причини Судот утврди дека оспорената статутарна одредба не е во согласност со членот 74 од Законот за високото образование.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот Лиљана Ингилизова-Ристова и судиите д-р Трендафил Ивановски, Махмут Јусуфи,

Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, д-р Бајрам Положани, Игор Спиоровски и д-р Зоран Сулејманов.

У. бр. 111/2004 Претседател
1 декември 2004 година на Уставниот суд на Република
Скопје Македонија,
Лилјана Ингилизова-Ристова, с.р.

1676.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и членот 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 70/1992), на седницата одржана на 1 декември 2004 година, донесе

О Д Л У К А

1. Се укинува член 51 став 2 од Статутот на Адвокатската комора на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 97/2002).

2. Оваа одлука произведува правно дејство со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

3. Уставниот суд на Република Македонија по повод иницијативата поднесена од Лорија Ваневска, адвокат од Скопје со Решение У. бр. 205/2003 од 6 октомври 2004 година поведе постапка за оценување на уставноста на членот 51 став 2 од Статутот означен во точката 1 од оваа одлука, затоа што основано се постави прашањето за неговата согласност со Уставот на Република Македонија.

4. Судот на седницата утврди дека според членот 51 став 2 од Статутот, за дебатни, стручни и научни истапувања согласност дава Управниот одбор на Адвокатската комора.

5. Во членот 8 од Уставот, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија, меѓу другите, се утврдени основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати во меѓународното право и утврдени со Уставот и принципот на владеењето на правото.

Во делот на граѓанските и политичките слободи и права, Уставот во членот 16 став 1 и 2, меѓу другото, ја гарантира слободата на јавното изразување на мислата и слободата на јавниот настап.

Понатаму, како релевантен член од Уставот кој што се имаше предвид при оценување на уставноста на оваа одредба од Статутот е членот 54 во кој што меѓу другото, е утврдено дека слободите и правата на човекот и граѓанинот можат да се ограничат само во случаи утврдени со Уставот (став 1) и дека ограничувањето на слободите и правата не може да се однесува и на слободата на јавното изразување на мислата за која станува збор во конкретниот случај (став 4).

Од наведените одредби од Уставот произлегува дека остварувањето на уставно гарантираните слободи на јавно изразување на мислата и јавниот настап не може да се ограничи во ниеден случај, што значи дека овие две слободи Уставот ги определува како апсолутни, без ограничување.

Инаку, мислата на слободата на јавното изразување на мислата и слободата на јавниот настап е секој да може јавно да ги искаже сопствените погледи и мислења за било кое прашање, настан или појава и тоа на сите места кои за тоа се определени и можни, како на пример на организирани советувања, симпозиуми, научни и стручни собири, јавни трибини и слично или

преку определени средства за јавно информирање. Слободата на јавно изразување на мислата и на јавниот настап, исто така, не претпоставуваат обврска претходно да се пријави говорот, односно настапот, ниту значи дека некој од некого е должен да бара претходно одобрение за тоа.

Меѓутоа, ваквата апсолутност и неограниченост на овие две слободи не значи дека е дозволено тие да бидат и злоупотребени, на пример, во смисла на нарушување на јавниот ред и мир, повреда на достоинството и интегритетот на личноста, како и доведување во прашање на слободите и правата на другите граѓани.

Имајќи го предвид наведеното Судот утврди дека одредбата од ставот 2 на членот 51 од Статутот не е во согласност со Уставот на Република Македонија, затоа што со самото предвидување дека за дебатни, стручни и научни настапувања на адвокатот согласност дава Управниот одбор однапред се попречува, односно ограничува остварувањето на неговата слобода на јавно изразување на мислата и на јавен настап, гарантирани со членот 16 став 1 и 2 од Уставот. Ова дотолку повеќе што настапувањето на адвокатите на стручни и научни дебати не може да се подведе под вршење на адвокатска дејност во смисла на Законот за адвокатурата, па затоа ваквото нивно настапување не може да се ограничува ниту со закон, ни со Статутот на Адвокатската комора.

6. Врз основа на изнесеното Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на судот Лилјана Ингилизова-Ристова и судиите д-р Трендафил Ивановски, Махмут Јусуфи, Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, д-р Бајрам Положани, Игор Спиоровски и д-р Зоран Сулејманов.

У. бр. 205/2003 Претседател
1 декември 2004 година на Уставниот суд на Република
Скопје Македонија,
Лилјана Ингилизова-Ристова, с.р.

О Б Ј А В А

Врз основа на чл. 74 од Законот за сметководство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 42/93, 48/93, 6/95, 32/98, 39/99 и 70/2001), Државниот завод за статистика ги утврдува и објавува

К О Е Ф И Ц И Е Н Т И Т Е ЗА ПОРАСТОТ НА ЦЕНИТЕ И ПОРАСТОТ НА ТРОШОЦИТЕ НА ЖИВОТ ВО РЕПУБЛИКА МА- КЕДОНИЈА ЗА МЕСЕЦ НОЕМВРИ 2004 ГОДИНА

1. Месечниот коефициент на порастот на цените на производителите на индустриски производи во ноември 2004 година во однос на октомври 2004 година изнесува 0.003.

2. Коефициентот на порастот на цените на производителите на индустриски производи од почетокот на годината до крајот на месецот изнесува 0.028.

3. Коефициентот на пораст на цените на производителите на индустриски производи во ноември 2004 година во однос на истиот месец од претходната година изнесува 0.030.

4. Коефициентот на пораст на животните трошоци во Република Македонија во ноември 2004 година во однос на просекот на животните трошоци за 2003 година во Република Македонија изнесува -0.004.

Директор,
Катерина Костадинова-Даскаловска, с.р.

НОВОГОДИШЕН ПОПУСТ

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ПО НАМАЛЕНИ ЦЕНИ ВИ ГИ НУДИ
ИЗДАНИЈАТА:

Р.бр	Нови издавања	Цена	Р.бр	Издавања	Цена
1	Збирки прописи од областа на локалната самоуправа, 2004		7	Кривичен законик од Д-р Благо Јаневски (со измените и дополнувањата од 1999 и 2002 година со краток коментар, објаснувања и референци на закон)	
а)	I книга – (Законите за: локална самоуправа; територијална организација на локалната самоуправа; за градот Скопје; финансирањето на единиците на локалната самоуправа и Законот за локалните избори – редакциски пречистен текст).	900.00	8	Збирка на меѓународни конвенции од областа на кривичното право, 2000	150.00
б)	II книга – (Законите за: комуналните такси; диморн не имот; угостителска дејност; туристичка дејност и Законот за вршење занаетничка дејност).	600.00	9	Устав на Република Македонија (со сите амандман и рамковен договор) на македонски јазик (нек повеќе) на англиски јазик (нек повеќе)	300.00 400.00
в)	III книга – (Редакциски пречистени текстови на Законите за: основното образование; средното образование; заштитата на децата и Законот за социјална заштита).	700.00	10	Закон за спречување на перење пари, со конвенција, Д-р Ј. Пролевски, 2002	200.00
г)	IV книга – (Закон за управување со отпадот, Закон за квалитетот на животната средина; Законите за заштита на природата) (Во подготовка).	500.00	11	Закон за извршната постапка Д-р С. Георгиевски, 2002	300.00
д)	Комплет од четирите книги - Збирки на Законите од областа на локалната самоуправа, 2004, по цена од	2100.00	12	Закон за спречување на корупцијата Со Закон за ратификација на конвенцијата Д-р Ј. Пролевски (со објаснувања), 2002	250.00
2	Закон за кривична постапка и Закон за извршување на санкциите (редакциски пречистени текстови)	900.00	13	Збирка на прописи од областа на изборното право (со коментар и објаснување) Т. Величоски, В. Ангелевски, 2002	200.00
3	Закон за трговските друштва, со вовед, 2004	800.00	14	Закон за денационализација (со коментар, објаснувања и образци) Д-р С. Георгиевски, 2000	250.00
4	Закон за јавните набавки, 2004	200.00	15	Збирка на прописи од областа на државјанството Д-р Ф. Стова, М-р М. Лазарева – Трајковска, 1998	200.00
5	Комплет CD-ROM издавања 2001, 2002, 2003 и 2004 година	5200.00	16	Закон за прекршоците (со објаснувања, коментари, судска практика, со прилози) Д-р Ј. Пролевски, М. Краќоски, 1998	350.00
6	Поединечни CD-ROM издавања 2001, 2002, 2003 и 2004 година	1500.00			

ПОРАЧКА

Со ова неотповикливо ги порачуваме издавањата под реден број _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци; _____ во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по пошта на адреса бул. „Партизански одреди“ бр. 29, п. факс 51, 1000, Скопје, или на телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: _____

Место: _____ ул. _____ бр. _____, тел/факс _____

Потпис на порачателот _____

Во _____, _____ 200__ година. (М.П.) _____

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.
Телефони: +389-2-3298-860, +389-2-3298-769. Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2004 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798. Број за ДДВ МК: 4030987108771.
Депонент: Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: Графички центар КМ Креатив - Скопје.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ЕВРОПСКАТА
СОЦИЈАЛНА ПОВЕЛБА И ПРОТОКОЛОТ СО КОЈ ШТО СЕ ВРШИ ИЗМЕНА И
ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА СОЦИЈАЛНА ПОВЕЛБА

Се прогласува Законот за ратификација на Европската социјална повелба и Протоколот со кој што се врши измена и дополнување на Европската социјална повелба,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 7 декември 2004 година.

Бр. 07-4944/1
7 декември 2004 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

З А К О Н
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ЕВРОПСКАТА СОЦИЈАЛНА ПОВЕЛБА И ПРОТОКОЛОТ СО
КОЈ ШТО СЕ ВРШИ ИЗМЕНА И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА СОЦИЈАЛНА
ПОВЕЛБА

Член 1

Се ратификува Европската социјална повелба усвоена во рамките на Советот на Европа, на 18 октомври 1961 година и Протоколот со кој што се врши измена и дополнување на Европската социјална повелба, усвоен во рамките на Советот на Европа, на 21 октомври 1991 година.

Член 2

Повелбата и Протоколот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик, во кој е поместен Анекс 1, гласат:

EUROPEAN SOCIAL CHARTER

Turin, 18.X.1961

Preamble

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage and of facilitating their economic and social progress, in particular by the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considering that in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950, and the Protocol thereto signed at Paris on 20th March 1952, the member States of the Council of Europe agreed to secure to their populations the civil and political rights and freedoms therein specified;

Considering that the enjoyment of social rights should be secured without discrimination on grounds of race, colour, sex, religion, political opinion, national extraction or social origin;

Being resolved to make every effort in common to improve the standard of living and to promote the social well-being of both their urban and rural populations by means of appropriate institutions and action,

Have agreed as follows:

Part I

The Contracting Parties accept as the aim of their policy, to be pursued by all appropriate means, both national and international in character, the attainment of conditions in which the following rights and principles may be effectively realised:

- 1 Everyone shall have the opportunity to earn his living in an occupation freely entered upon.
- 2 All workers have the right to just conditions of work.
- 3 All workers have the right to safe and healthy working conditions.
- 4 All workers have the right to a fair remuneration sufficient for a decent standard of living for themselves and their families.
- 5 All workers and employers have the right to freedom of association in national or international organisations for the protection of their economic and social interests.
- 6 All workers and employers have the right to bargain collectively.
- 7 Children and young persons have the right to a special protection against the physical and moral hazards to which they are exposed.
- 8 Employed women, in case of maternity, and other employed women as appropriate, have the right to a special protection in their work.
- 9 Everyone has the right to appropriate facilities for vocational guidance with a view to helping him choose an occupation suited to his personal aptitude and interests.
- 10 Everyone has the right to appropriate facilities for vocational training.
- 11 Everyone has the right to benefit from any measures enabling him to enjoy the highest possible standard of health attainable.
- 12 All workers and their dependents have the right to social security.
- 13 Anyone without adequate resources has the right to social and medical assistance.

- 14 Everyone has the right to benefit from social welfare services.
- 15 Disabled persons have the right to vocational training, rehabilitation and resettlement, whatever the origin and nature of their disability.
- 16 The family as a fundamental unit of society has the right to appropriate social, legal and economic protection to ensure its full development.
- 17 Mothers and children, irrespective of marital status and family relations, have the right to appropriate social and economic protection.
- 18 The nationals of any one of the Contracting Parties have the right to engage in any gainful occupation in the territory of any one of the others on a footing of equality with the nationals of the latter, subject to restrictions based on cogent economic or social reasons.
- 19 Migrant workers who are nationals of a Contracting Party and their families have the right to protection and assistance in the territory of any other Contracting Party.

Part II

The Contracting Parties undertake, as provided for in Part III, to consider themselves bound by the obligations laid down in the following articles and paragraphs.

Article 1 - The right to work

With a view to ensuring the effective exercise of the right to work, the Contracting Parties undertake:

- 1 to accept as one of their primary aims and responsibilities the achievement and maintenance of as high and stable a level of employment as possible, with a view to the attainment of full employment;
- 2 to protect effectively the right of the worker to earn his living in an occupation freely entered upon;
- 3 to establish or maintain free employment services for all workers;
- 4 to provide or promote appropriate vocational guidance, training and rehabilitation.

Article 2 - The right to just conditions of work

With a view to ensuring the effective exercise of the right to just conditions of work, the Contracting Parties undertake:

- 1 to provide for reasonable daily and weekly working hours, the working week to be progressively reduced to the extent that the increase of productivity and other relevant factors permit;
- 2 to provide for public holidays with pay;
- 3 to provide for a minimum of two weeks annual holiday with pay;
- 4 to provide for additional paid holidays or reduced working hours for workers engaged in dangerous or unhealthy occupations as prescribed;
- 5 to ensure a weekly rest period which shall, as far as possible, coincide with the day recognised by tradition or custom in the country or region concerned as a day of rest.

Article 3 - The right to safe and healthy working conditions

With a view to ensuring the effective exercise of the right to safe and healthy working conditions, the Contracting Parties undertake:

- 1 to issue safety and health regulations;
- 2 to provide for the enforcement of such regulations by measures of supervision;

- 3 to consult, as appropriate, employers' and workers' organisations on measures intended to improve industrial safety and health.

Article 4 - The right to a fair remuneration

With a view to ensuring the effective exercise of the right to a fair remuneration, the Contracting Parties undertake:

- 1 to recognise the right of workers to a remuneration such as will give them and their families a decent standard of living;
- 2 to recognise the right of workers to an increased rate of remuneration for overtime work, subject to exceptions in particular cases;
- 3 to recognise the right of men and women workers to equal pay for work of equal value;
- 4 to recognise the right of all workers to a reasonable period of notice for termination of employment;
- 5 to permit deductions from wages only under conditions and to the extent prescribed by national laws or regulations or fixed by collective agreements or arbitration awards.

The exercise of these rights shall be achieved by freely concluded collective agreements, by statutory wage-fixing machinery, or by other means appropriate to national conditions.

Article 5 - The right to organise

With a view to ensuring or promoting the freedom of workers and employers to form local, national or international organisations for the protection of their economic and social interests and to join those organisations, the Contracting Parties undertake that national law shall not be such as to impair, nor shall it be so applied as to impair, this freedom. The extent to which the guarantees provided for in this article shall apply to the police shall be determined by national laws or regulations. The principle governing the application to the members of the armed forces of these guarantees and the extent to which they shall apply to persons in this category shall equally be determined by national laws or regulations.

Article 6 - The right to bargain collectively

With a view to ensuring the effective exercise of the right to bargain collectively, the Contracting Parties undertake:

- 1 to promote joint consultation between workers and employers;
- 2 to promote, where necessary and appropriate, machinery for voluntary negotiations between employers or employers' organisations and workers' organisations, with a view to the regulation of terms and conditions of employment by means of collective agreements;
- 3 to promote the establishment and use of appropriate machinery for conciliation and voluntary arbitration for the settlement of labour disputes;

and recognise:

- 4 the right of workers and employers to collective action in cases of conflicts of interest, including the right to strike, subject to obligations that might arise out of collective agreements previously entered into.

Article 7 - The right of children and young persons to protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of children and young persons to protection, the Contracting Parties undertake:

- 1 to provide that the minimum age of admission to employment shall be 15 years, subject to exceptions for children employed in prescribed light work without harm to their health, morals or education;

- 2 to provide that a higher minimum age of admission to employment shall be fixed with respect to prescribed occupations regarded as dangerous or unhealthy;
- 3 to provide that persons who are still subject to compulsory education shall not be employed in such work as would deprive them of the full benefit of their education;
- 4 to provide that the working hours of persons under 16 years of age shall be limited in accordance with the needs of their development, and particularly with their need for vocational training;
- 5 to recognise the right of young workers and apprentices to a fair wage or other appropriate allowances;
- 6 to provide that the time spent by young persons in vocational training during the normal working hours with the consent of the employer shall be treated as forming part of the working day;
- 7 to provide that employed persons of under 18 years of age shall be entitled to not less than three weeks' annual holiday with pay;
- 8 to provide that persons under 18 years of age shall not be employed in night work with the exception of certain occupations provided for by national laws or regulations;
- 9 to provide that persons under 18 years of age employed in occupations prescribed by national laws or regulations shall be subject to regular medical control;
- 10 to ensure special protection against physical and moral dangers to which children and young persons are exposed, and particularly against those resulting directly or indirectly from their work.

Article 8 - The right of employed women to protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of employed women to protection, the Contracting Parties undertake:

- 1 to provide either by paid leave, by adequate social security benefits or by benefits from public funds for women to take leave before and after childbirth up to a total of at least 12 weeks;
- 2 to consider it as unlawful for an employer to give a woman notice of dismissal during her absence on maternity leave or to give her notice of dismissal at such a time that the notice would expire during such absence;
- 3 to provide that mothers who are nursing their infants shall be entitled to sufficient time off for this purpose;
- 4
  - a to regulate the employment of women workers on night work in industrial employment;
  - b to prohibit the employment of women workers in underground mining, and, as appropriate, on all other work which is unsuitable for them by reason of its dangerous, unhealthy, or arduous nature.

Article 9 - The right to vocational guidance

With a view to ensuring the effective exercise of the right to vocational guidance, the Contracting Parties undertake to provide or promote, as necessary, a service which will assist all persons, including the handicapped, to solve problems related to occupational choice and progress, with due regard to the individual's characteristics and their relation to occupational opportunity: this assistance should be available free of charge, both to young persons,

including school children, and to adults.

Article 10 - The right to vocational training

With a view to ensuring the effective exercise of the right to vocational training, the Contracting Parties undertake:

- 1 to provide or promote, as necessary, the technical and vocational training of all persons, including the handicapped, in consultation with employers' and workers' organisations, and to grant facilities for access to higher technical and university education, based solely on individual aptitude;
- 2 to provide or promote a system of apprenticeship and other systematic arrangements for training young boys and girls in their various employments;
- 3 to provide or promote, as necessary:
  - a adequate and readily available training facilities for adult workers;
  - b special facilities for the re-training of adult workers needed as a result of technological development or new trends in employment;
- 4 to encourage the full utilisation of the facilities provided by appropriate measures such as:
  - a reducing or abolishing any fees or charges;
  - b granting financial assistance in appropriate cases;
  - c including in the normal working hours time spent on supplementary training taken by the worker, at the request of his employer, during employment;
  - d ensuring, through adequate supervision, in consultation with the employers' and workers' organisations, the efficiency of apprenticeship and other training arrangements for young workers, and the adequate protection of young workers generally.

Article 11 - The right to protection of health

With a view to ensuring the effective exercise of the right to protection of health, the Contracting Parties undertake, either directly or in co-operation with public or private organisations, to take appropriate measures designed *inter alia*:

- 1 to remove as far as possible the causes of ill-health;
- 2 to provide advisory and educational facilities for the promotion of health and the encouragement of individual responsibility in matters of health;
- 3 to prevent as far as possible epidemic, endemic and other diseases.

Article 12 - The right to social security

With a view to ensuring the effective exercise of the right to social security, the Contracting Parties undertake:

- 1 to establish or maintain a system of social security;
- 2 to maintain the social security system at a satisfactory level at least equal to that required for ratification of International Labour Convention (No. 102) Concerning Minimum Standards of Social Security;
- 3 to endeavour to raise progressively the system of social security to a higher level;
- 4 to take steps, by the conclusion of appropriate bilateral and multilateral agreements, or by other means, and subject to the conditions laid down in such agreements, in order to ensure:
  - a equal treatment with their own nationals of the nationals of other Contracting Parties in respect of social security rights, including the retention of benefits arising out of social security legislation, whatever movements the persons protected may undertake between the territories of the Contracting Parties;

- b the granting, maintenance and resumption of social security rights by such means as the accumulation of insurance or employment periods completed under the legislation of each of the Contracting Parties.

Article 13 - The right to social and medical assistance

With a view to ensuring the effective exercise of the right to social and medical assistance, the Contracting Parties undertake:

- 1 to ensure that any person who is without adequate resources and who is unable to secure such resources either by his own efforts or from other sources, in particular by benefits under a social security scheme, be granted adequate assistance, and, in case of sickness, the care necessitated by his condition;
- 2 to ensure that persons receiving such assistance shall not, for that reason, suffer from a diminution of their political or social rights;
- 3 to provide that everyone may receive by appropriate public or private services such advice and personal help as may be required to prevent, to remove, or to alleviate personal or family want;
- 4 to apply the provisions referred to in paragraphs 1, 2 and 3 of this article on an equal footing with their nationals to nationals of other Contracting Parties lawfully within their territories, in accordance with their obligations under the European Convention on Social and Medical Assistance, signed at Paris on 11th December 1953.

Article 14 - The right to benefit from social welfare services

With a view to ensuring the effective exercise of the right to benefit from social welfare services, the Contracting Parties undertake:

- 1 to promote or provide services which, by using methods of social work, would contribute to the welfare and development of both individuals and groups in the community, and to their adjustment to the social environment;
- 2 to encourage the participation of individuals and voluntary or other organisations in the establishment and maintenance of such services.

Article 15 - The right of physically or mentally disabled persons to vocational training, rehabilitation and social resettlement

With a view to ensuring the effective exercise of the right of the physically or mentally disabled to vocational training, rehabilitation and resettlement, the Contracting Parties undertake:

- 1 to take adequate measures for the provision of training facilities, including, where necessary, specialised institutions, public or private;
- 2 to take adequate measures for the placing of disabled persons in employment, such as specialised placing services, facilities for sheltered employment and measures to encourage employers to admit disabled persons to employment.

Article 16 - The right of the family to social, legal and economic protection

With a view to ensuring the necessary conditions for the full development of the family, which is a fundamental unit of society, the Contracting Parties undertake to promote the economic, legal and social protection of family life by such means as social and family benefits, fiscal arrangements, provision of family housing, benefits for the newly married, and other appropriate means.

Article 17 - The right of mothers and children to social and economic protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of mothers and children to social and economic protection, the Contracting Parties will take all appropriate and necessary measures to that end, including the establishment or maintenance of appropriate institutions or services.

Article 18 - The right to engage in a gainful occupation in the territory of other Contracting Parties

With a view to ensuring the effective exercise of the right to engage in a gainful occupation in the territory of any other Contracting Party, the Contracting Parties undertake:

- 1 to apply existing regulations in a spirit of liberality;
- 2 to simplify existing formalities and to reduce or abolish chancery dues and other charges payable by foreign workers or their employers;
- 3 to liberalise, individually or collectively, regulations governing the employment of foreign workers;
and recognise:
- 4 the right of their nationals to leave the country to engage in a gainful occupation in the territories of the other Contracting Parties.

Article 19 - The right of migrant workers and their families to protection and assistance

With a view to ensuring the effective exercise of the right of migrant workers and their families to protection and assistance in the territory of any other Contracting Party, the Contracting Parties undertake:

- 1 to maintain or to satisfy themselves that there are maintained adequate and free services to assist such workers, particularly in obtaining accurate information, and to take all appropriate steps, so far as national laws and regulations permit, against misleading propaganda relating to emigration and immigration;
- 2 to adopt appropriate measures within their own jurisdiction to facilitate the departure, journey and reception of such workers and their families, and to provide, within their own jurisdiction, appropriate services for health, medical attention and good hygienic conditions during the journey;
- 3 to promote co-operation, as appropriate, between social services, public and private, in emigration and immigration countries;
- 4 to secure for such workers lawfully within their territories, insofar as such matters are regulated by law or regulations or are subject to the control of administrative authorities, treatment not less favourable than that of their own nationals in respect of the following matters:
  - a remuneration and other employment and working conditions;
  - b membership of trade unions and enjoyment of the benefits of collective bargaining;
  - c accommodation;
- 5 to secure for such workers lawfully within their territories treatment not less favourable than that of their own nationals with regard to employment taxes, dues or contributions payable in respect of employed persons;
- 6 to facilitate as far as possible the reunion of the family of a foreign worker permitted to establish himself in the territory;
- 7 to secure for such workers lawfully within their territories treatment not less favourable than that of their own nationals in respect of legal proceedings relating to matters referred to in this article;
- 8 to secure that such workers lawfully residing within their territories are not expelled unless they endanger national security or offend against public interest or morality;

- 9 to permit, within legal limits, the transfer of such parts of the earnings and savings of such workers as they may desire;
- 10 to extend the protection and assistance provided for in this article to self-employed migrants insofar as such measures apply.

Part III

Article 20 - Undertakings

- 1 Each of the Contracting Parties undertakes:
  - a to consider Part I of this Charter as a declaration of the aims which it will pursue by all appropriate means, as stated in the introductory paragraph of that part;
  - b to consider itself bound by at least five of the following articles of Part II of this Charter: Articles 1, 5, 6, 12, 13, 16 and 19;
  - c in addition to the articles selected by it in accordance with the preceding sub-paragraph, to consider itself bound by such a number of articles or numbered paragraphs of Part II of the Charter as it may select, provided that the total number of articles or numbered paragraphs by which it is bound is not less than 10 articles or 45 numbered paragraphs.
- 2 The articles or paragraphs selected in accordance with sub-paragraphs b and c of paragraph 1 of this article shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe at the time when the instrument of ratification or approval of the Contracting Party concerned is deposited.
- 3 Any Contracting Party may, at a later date, declare by notification to the Secretary General that it considers itself bound by any articles or any numbered paragraphs of Part II of the Charter which it has not already accepted under the terms of paragraph 1 of this article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification or approval, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.
- 4 The Secretary General shall communicate to all the signatory governments and to the Director General of the International Labour Office any notification which he shall have received pursuant to this part of the Charter.
- 5 Each Contracting Party shall maintain a system of labour inspection appropriate to national conditions.

Part IV

Article 21 - Reports concerning accepted provisions

The Contracting Parties shall send to the Secretary General of the Council of Europe a report at two-yearly intervals, in a form to be determined by the Committee of Ministers, concerning the application of such provisions of Part II of the Charter as they have accepted.

Article 22 - Reports concerning provisions which are not accepted

The Contracting Parties shall send to the Secretary General, at appropriate intervals as requested by the Committee of Ministers, reports relating to the provisions of Part II of the Charter which they did not accept at the time of their ratification or approval or in a subsequent notification. The Committee of Ministers shall determine from time to time in respect of which provisions such reports shall be requested and the form of the reports to be provided.

Article 23 - Communication of copies

- 1 Each Contracting Party shall communicate copies of its reports referred to in Articles 21 and 22 to such of its national organisations as are members of the international organisations of employers and trade unions to be invited under Article 27, paragraph 2, to be represented at meetings of the Sub-committee of the Governmental Social Committee.
- 2 The Contracting Parties shall forward to the Secretary General any comments on the said reports received from these national organisations, if so requested by them.

Article 24 - Examination of the reports

The reports sent to the Secretary General in accordance with Articles 21 and 22 shall be examined by a Committee of Experts, who shall have also before them any comments forwarded to the Secretary General in accordance with paragraph 2 of Article 23.

Article 25 - Committee of Experts

- 1 The Committee of Experts shall consist of not more than seven members appointed by the Committee of Ministers from a list of independent experts of the highest integrity and of recognised competence in international social questions, nominated by the Contracting Parties.
- 2 The members of the committee shall be appointed for a period of six years. They may be reappointed. However, of the members first appointed, the terms of office of two members shall expire at the end of four years.
- 3 The members whose terms of office are to expire at the end of the initial period of four years shall be chosen by lot by the Committee of Ministers immediately after the first appointment has been made.
- 4 A member of the Committee of Experts appointed to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

Article 26 - Participation of the International Labour Organisation

The International Labour Organisation shall be invited to nominate a representative to participate in a consultative capacity in the deliberations of the Committee of Experts.

Article 27 - Sub-committee of the Governmental Social Committee

- 1 The reports of the Contracting Parties and the conclusions of the Committee of Experts shall be submitted for examination to a sub-committee of the Governmental Social Committee of the Council of Europe.
- 2 The sub-committee shall be composed of one representative of each of the Contracting Parties. It shall invite no more than two international organisations of employers and no more than two international trade union organisations as it may designate to be represented as observers in a consultative capacity at its meetings. Moreover, it may consult no more than two representatives of international non-governmental organisations having consultative status with the Council of Europe, in respect of questions with which the organisations are particularly qualified to deal, such as social welfare, and the economic and social protection of the family.
- 3 The sub-committee shall present to the Committee of Ministers a report containing its conclusions and append the report of the Committee of Experts.

Article 28 - Consultative Assembly

The Secretary General of the Council of Europe shall transmit to the Consultative Assembly the conclusions of the Committee of Experts. The Consultative Assembly shall communicate its views on these conclusions to the Committee of Ministers.

Article 29 - Committee of Ministers

By a majority of two-thirds of the members entitled to sit on the Committee, the Committee of Ministers may, on the basis of the report of the sub-committee, and after consultation with the Consultative Assembly, make to each Contracting Party any necessary recommendations.

Part V

Article 30 - Derogations in time of war or public emergency

- 1 In time of war or other public emergency threatening the life of the nation any Contracting Party may take measures derogating from its obligations under this Charter to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with its other obligations under international law.

- 2 Any Contracting Party which has availed itself of this right of derogation shall, within a reasonable lapse of time, keep the Secretary General of the Council of Europe fully informed of the measures taken and of the reasons therefor. It shall likewise inform the Secretary General when such measures have ceased to operate and the provisions of the Charter which it has accepted are again being fully executed.
- 3 The Secretary General shall in turn inform other Contracting Parties and the Director General of the International Labour Office of all communications received in accordance with paragraph 2 of this article.

Article 31 - Restrictions

- 1 The rights and principles set forth in Part I when effectively realised, and their effective exercise as provided for in Part II, shall not be subject to any restrictions or limitations not specified in those parts, except such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society for the protection of the rights and freedoms of others or for the protection of public interest, national security, public health, or morals.
- 2 The restrictions permitted under this Charter to the rights and obligations set forth herein shall not be applied for any purpose other than that for which they have been prescribed.

Article 32 - Relations between the Charter and domestic law or international agreements

The provisions of this Charter shall not prejudice the provisions of domestic law or of any bilateral or multilateral treaties, conventions or agreements which are already in force, or may come into force, under which more favourable treatment would be accorded to the persons protected.

Article 33 - Implementation by collective agreements

- 1 In member States where the provisions of paragraphs 1, 2, 3, 4 and 5 of Article 2, paragraphs 4, 6 and 7 of Article 7 and paragraphs 1, 2, 3 and 4 of Article 10 of Part II of this Charter are matters normally left to agreements between employers or employers' organisations and workers' organisations, or are normally carried out otherwise than by law, the undertakings of those paragraphs may be given and compliance with them shall be treated as effective if their provisions are applied through such agreements or other means to the great majority of the workers concerned.
- 2 In member States where these provisions are normally the subject of legislation, the undertakings concerned may likewise be given, and compliance with them shall be regarded as effective if the provisions are applied by law to the great majority of the workers concerned.

Article 34 - Territorial application

- 1 This Charter shall apply to the metropolitan territory of each Contracting Party. Each signatory government may, at the time of signature or of the deposit of its instrument of ratification or approval, specify, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, the territory which shall be considered to be its metropolitan territory for this purpose.
- 2 Any Contracting Party may, at the time of ratification or approval of this Charter or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that the Charter shall extend in whole or in part to a non-metropolitan territory or territories specified in the said declaration for whose international relations it is responsible or for which it assumes international responsibility. It shall specify in the declaration the articles or paragraphs of Part II of the Charter which it accepts as binding in respect of the territories named in the declaration.
- 3 The Charter shall extend to the territory or territories named in the aforesaid declaration as from the thirtieth day after the date on which the Secretary General shall have received notification of such declaration.

- 4 Any Contracting Party may declare at a later date, by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that, in respect of one or more of the territories to which the Charter has been extended in accordance with paragraph 2 of this article, it accepts as binding any articles or any numbered paragraphs which it has not already accepted in respect of that territory or territories. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the original declaration in respect of the territory concerned, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.
- 5 The Secretary General shall communicate to the other signatory governments and to the Director General of the International Labour Office any notification transmitted to him in accordance with this article.

Article 35 - Signature, ratification and entry into force

- 1 This Charter shall be open for signature by the members of the Council of Europe. It shall be ratified or approved. Instruments of ratification or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 This Charter shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of the fifth instrument of ratification or approval.
- 3 In respect of any signatory government ratifying subsequently, the Charter shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of its instrument of ratification or approval.
- 4 The Secretary General shall notify all the members of the Council of Europe and the Director General of the International Labour Office of the entry into force of the Charter, the names of the Contracting Parties which have ratified or approved it and the subsequent deposit of any instruments of ratification or approval.

Article 36 - Amendments

Any member of the Council of Europe may propose amendments to this Charter in a communication addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit to the other members of the Council of Europe any amendments so proposed, which shall then be considered by the Committee of Ministers and submitted to the Consultative Assembly for opinion. Any amendments approved by the Committee of Ministers shall enter into force as from the thirtieth day after all the Contracting Parties have informed the Secretary General of their acceptance. The Secretary General shall notify all the members of the Council of Europe and the Director General of the International Labour Office of the entry into force of such amendments.

Article 37 - Denunciation

- 1 Any Contracting Party may denounce this Charter only at the end of a period of five years from the date on which the Charter entered into force for it, or at the end of any successive period of two years, and, in each case, after giving six months notice to the Secretary General of the Council of Europe who shall inform the other Parties and the Director General of the International Labour Office accordingly. Such denunciation shall not affect the validity of the Charter in respect of the other Contracting Parties provided that at all times there are not less than five such Contracting Parties.
- 2 Any Contracting Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any article or paragraph of Part II of the Charter accepted by it provided that the number of articles or paragraphs by which this Contracting Party is bound shall never be less than 10 in the former case and 45 in the latter and that this number of articles or paragraphs shall continue to include the articles selected by the Contracting Party among those to which special reference is made in Article 20, paragraph 1, sub-paragraph b.
- 3 Any Contracting Party may denounce the present Charter or any of the articles or paragraphs of Part II of the Charter, under the conditions specified in paragraph 1 of this article in respect of any territory to which the said Charter is applicable by virtue of a declaration made in accordance with paragraph 2 of Article 34.

Article 38 - Appendix

The appendix to this Charter shall form an integral part of it.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Charter.

Done at Turin, this 18th day of October 1961, in English and French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall be deposited within the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the Signatories.

APPENDIX TO THE SOCIAL CHARTER

Scope of the Social Charter in terms of persons protected

- 1 Without prejudice to Article 12, paragraph 4, and Article 13, paragraph 4, the persons covered by Articles 1 to 17 include foreigners only insofar as they are nationals of other Contracting Parties lawfully resident or working regularly within the territory of the Contracting Party concerned, subject to the understanding that these articles are to be interpreted in the light of the provisions of Articles 18 and 19.

This interpretation would not prejudice the extension of similar facilities to other persons by any of the Contracting Parties.

- 2 Each Contracting Party will grant to refugees as defined in the Convention relating to the Status of Refugees, signed at Geneva on 28th July 1951, and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible, and in any case not less favourable than under the obligations accepted by the Contracting Party under the said Convention and under any other existing international instruments applicable to those refugees.

Part I, paragraph 18, and Part II, Article 18, paragraph 1

It is understood that these provisions are not concerned with the question of entry into the territories of the Contracting Parties and do not prejudice the provisions of the European Convention on Establishment, signed at Paris on 13th December 1955.

Part II

Article 1, paragraph 2

This provision shall not be interpreted as prohibiting or authorising any union security clause or practice.

Article 4, paragraph 4

This provision shall be so understood as not to prohibit immediate dismissal for any serious offence.

Article 4, paragraph 5

It is understood that a Contracting Party may give the undertaking required in this paragraph if the great majority of workers are not permitted to suffer deductions from wages either by law or through collective agreements or arbitration awards, the exceptions being those persons not so covered.

Article 6, paragraph 4

It is understood that each Contracting Party may, insofar as it is concerned, regulate the exercise of the right to strike by law, provided that any further restriction that this might place on the right can be justified under the terms of Article 31.

Article 7, paragraph 8

It is understood that a Contracting Party may give the undertaking required in this paragraph if it fulfils the spirit of the undertaking by providing by law that the great majority of persons under 18 years of age shall not be employed in night work.

Article 12, paragraph 4

The words "and subject to the conditions laid down in such agreements" in the introduction to this paragraph are taken to imply *inter alia* that with regard to benefits which are available independently of any insurance contribution a Contracting Party may require the completion of a prescribed period of residence before granting such benefits to nationals of other Contracting Parties.

Article 13, paragraph 4

Governments not Parties to the European Convention on Social and Medical Assistance may ratify the Social Charter in respect of this paragraph provided that they grant to nationals of other Contracting Parties a treatment which is in conformity with the provisions of the said Convention.

Article 19, paragraph 6

For the purpose of this provision, the term "family of a foreign worker" is understood to mean at least his wife and dependent children under the age of 21 years.

Part III

It is understood that the Charter contains legal obligations of an international character, the application of which is submitted solely to the supervision provided for in Part IV thereof.

Article 20, paragraph 1

It is understood that the "numbered paragraphs" may include articles consisting of only one paragraph.

Part V

Article 30

The term "in time of war or other public emergency" shall be so understood as to cover also the threat of war.

ЕВРОПСКА СОЦИЈАЛНА ПОВЕЛБА

Торино, 18. 10. 1961 година

Владите потписнички , членки на Советот на Европа

Имајќи предвид дека цел на Советот на Европа е да оствари потесно единство меѓу своите членки, за да се сочуваат и остварат идеалите и принципите што се нивно заедничко наследство и да се поттикне нивниот економски и општествен напредок, токму преку заштита и развој на правата на човекот и основните слободи;

Имајќи предвид дека, согласно одредбите од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи, потпишана во Рим на 4 ноември 1950 година и на Дополнителниот протокол кон Конвенцијата, потпишан од Париз на 20 март 1952, државите членки на Советот на Европа се согласни да му ги обезбедат на своето население граѓанските и политичките права и правата наведени во тие инструменти;

Имајќи предвид дека уживањето на социјалните права треба да биде обезбедено без дискриминација по основ на расата, бојата, полот, религијата, политиката, убедување, националната припадност или социјалното потекло;

Решени да ги обединат сите напори со цел да се подобри животниот стандард и благосостојбата на сите категории на нивното селско и градско население, преку соодветни институции и активности;

Се согласија со следното:

ДЕЛ I

Страните-договорнички го утврдуваат како цел на политиката што ќе ја водат со сите расположливи средства, на внатрешен и надворешен план, создавањето услови за вистинска примена на следните права и принципи:

1. секое лице треба да има можност да заработува за живот преку слободно избрана работа;
2. сите работници имаат право на еднакви услови за работа;
3. сите работници имаат право на заштита при работата;
4. сите работници имаат право на правична заработувачка што им обезбедува ним и на нивните семејства, задоволувачки животен стандард;
5. сите работници и работодавачи имаат право на слободно здружување во национални и меѓународни рамки заради заштита на своите економски и социјални интереси;
6. сите работници и работодавачи имаат право на колективно договарање;
7. децата и младинците имаат право на посебна заштита од физички и морални опасности на кои се изложени;
8. рабтничките - мајки, како и другите работнички, во соодветни случаи, имаат право на посебна заштита при нивната работа;
9. секое лице има право на соодветни услови заради професионална ориентација, со цел да му се помогне во изборот на професија според неговите професионални способности и неговите интереси;
10. секое лице има право на соодветни услови за професионална ориентација;
11. секое лице има право да ги користи сите средства кои му овозможуваат да го сочува своето здравје во најдобра состојба;
12. сите работници и лицата кои тие ги издржуваат имаат право на социјално осигурување;
13. секое лице кое нема доволно средства за живот има право на социјална и здравствена помош;
14. секое лице има право да ги користи услугите на службите за социјални грижи;
15. секое инвалидизирано лице има право на професионално образование и на професионално и социјално оспособување без оглед на причината и природата на неговиот инвалидитет;
16. семејството, како основана клетка на општеството, има право на социјална, правна и економска заштита која му обезбедува целосен развој;
17. мајката и детето, независно од брачната состојба и од односите во семејството, имаат право на соодветна социјална и економска заштита;
18. државјаните на една од Страните-договорнички имаат право, на територијата на друга Страна-договорничка, да вршат доходовни дејности на рамноправна основа со државјаните на последната, со ограничувања засновани на сериозни причини од економски или социјален карактер;
19. работниците мигранти државјани на една од Страните-договорнички и нивните семејства имаат право на заштита и помош на територијата на секоја друга Страна-договорничка.

ДЕЛ II

Страните договорнички ги прифаќаат, како што е предвидено во дел III, обврските што произлегуваат од долунаведените членови и ставови:

Член 1

Право на работа

Со цел да се обезбеди вистинска примена на правото на работа, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да го признаат како една од нивните главни цели и одговорности остварувањето и зачувувањето на највисоко и најстабилно можно ниво на работа заради остварување на целосна вработеност;
2. на ефикасен начин да го заштитуваат правото на работниците да заработуваат за живот преку слободно избрана работа;
3. да формираат и да одржуваат бесплатни служби за вработување на сите работници;
4. да обезбедуваат или да унапредуваат соодветни професионална ориентација, стручно образование и преквалификација.

Член 2

Право на еднакви услови за работа

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на еднакви услови за работа, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да утврдат разумна должина на дневното и неделното работно време, со тоа што работната недела ќе биде постепено смалувана онолку колку што зголемувањето на продуктивноста и другите фактори тоа го овозможуваат;
2. да предвидат платени неработни денови;
3. да обезбедат одобрување на платен годишен одмор во траење од најмалку две недели;
4. да им обезбедат на работниците вработени на определени опасни или штетни по здравјето работни места или скратено работно време или дополнителен платен одмор;
5. да обезбедат неделен одмор кој ќе се совпаѓа што е можно повеќе со денот на неделата прифатен како ден за одмор според традицијата или навиките во земјата или регионот.

Член 3

Право на заштита при работа

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на заштита при работа, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да донесат прописи за безбедност и заштита при работа;

2. да донесат мерки за контрола на примената на тие прописи;
3. да ги консултираат, кога има потреба, организациите на работодавачите и на работниците за мерки чија цел е подобрување на безбедноста и заштитата при работа.

Член 4

Право на правична заработувачка

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на правична заработувачка, Страните-договрнички се обврзуваат:

1. да им го признаат правото на работниците за заработувачка доволна за да им обезбеди, ним, како и на нивните семејства, пристоен животен стандард;
2. да им го признаат на работниците правото на зголемена заработувачка за прекувремена работа, со исклучок на некои посебни случаи;
3. да им го признаат на работниците мажи и жени правото на еднаква заработувачка за еднаква работа;
4. да им го признаат правото на сите работници на разумен отказан рок во случај на прекин на работниот однос;
5. да дозволат одбитоци од платите само под услови и во рамките пропишани со внатрешни законски или други прописи, или утврдени со колективните договори или арбитражните одлуки.

Примената на овие права мора да биде обезбедена или со слободно склучени колективни договори или со законски методи за утврдување на платите, или на друг начин кој е во согласност со домашните услови.

Член 5

Синдикални права

Со цел да ја гарантираат или да ја унапредат слободата на работниците и работодавачите да формираат локални, национални или меѓународни организации за заштита на нивните економски и социјални интереси и да се зачленат во овие организации, Страните-договрнички се обврзуваат, со внатрешното законодавство да не ја повредуваат оваа слобода, ниту да го применуваат на начин според кој истата се повредува. Нивото на кое гаранциите предвидени во овој член ќе се применуваат во полицијата ќе биде утврдено според внатрешните законски или други прописи. Принципот на примена на овие гаранции за припадниците на оружените сили и степенот на кој тие ќе се применуваат за оваа категорија лица, исто така се утврдени со внатрешните законски или други прописи.

Член 6

Право на колективно преговарање

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на колективно преговарање, Страните-договрнички се обврзуваат:

1. да ги поттикнуваат паритетните консултации меѓу работниците и работодавачите;

2. да го унапредуваат, кога е тоа потребно и корисно, механизмот на слободни преговори меѓу работодавачите, од една страна, и организациите на работниците, од друга страна, со цел со колективни договори да се уредат условите за работа;

3. да ги поттикнуваат воведувањето и примената на соодветни механизми, за доброволно мирее и арбитража при решавањето на работните спорови;

и им го признаваат:

4. правото на работниците и работодавачите на заеднички акции во случај на судири на интересите, вклучувајќи го и правото на пштајк, со резерва на обврските што би можеле да произлезат од важечките колективни договори.

Член 7

Право на децата и младинците на заштита

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на децата и на младинците на заштита, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да ја утврдат на 15 години минималната возраст за вработување со тоа што исклучоци, спак се дозволени за деца вработени на определени лесни работи без ризик по нивно здравје, нивниот морал и нивното школување;

2. да утврдат повисока минимална возраст за вработување на одделни утврдени работни места кои се сметаат како опасни и нездрави;

3. да забрани на децата, кои се уште подлежат на задолжително образование, да бидат вработени на работи коишто им оневозможуваат стекнување на целосно образование;

4. да ја ограничат должината на работата на работниците помлади од 16 години со цел таа да одговара на барањето на нивниот развој и особено на потребите за нивно професионално образование;

5. да го признаат правото на младите работници и учесници во стопанството на правична заработувачка или на соодветен надоместок;

6. да предвидат, часовите што младинците ги користат за професионално образование во текот на редовната работа во согласност со работодавачит, да бидат сметани како составен дел на работниот ден;

7. да утврдат минимум од три недели за платен годишен одмор на работниците помлади од 18 години;

8. да забранат вработување на работници помлади од 18 години на ноќна работа, со исклучок на некои работни места утврдени со внатрешни законски или други прописи;

9. да предвидат, работниците помлади од 18 години, вработени на некои работни места, определени со внатрешните законски или други прописи, да бидат задолжени на редовна лекарска контрола;

10. да обезбедат посебна заштита од физички и морални опасности на кои се изложени децата и младинците и особено од оние кои се непосредна или посредна последица на нивната работа.

Член 8

Право на работничките на заштита

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на работничките на заштита, Страните-договорнички се обврзуваат;

1. да им обезбедат на жените, пред и по породувањето, одмор во вкупно траење од најмалку 12 недели, било како платен одмор, било со соодветна помош од социјалното осигурување или од јавни фондови;

2. да го сметаат за нелегално отпуштањето на жена од страна на работодавач за време на нејзиното породилно отсуство или така што отказниот рок би истекол за време на тоа отсуство;

3. да им обезбедат на мајките кои ги дојат своите деца доволни паузи наменети за таа цел;

4. а) да го пропишат вработувањето на женската работна рака за ноќни работни места во индустријата;

б) да забранат секое вработување на женска работна рака на подземни работи во рудници, а ако е потребно, на сите работи што не одговараат на оваа работна рака затоа што се опасни, нездрави или претешки.

Член 9

Право на професионална ориентација

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на професионална ориентација, Страните-договорнички се обврзуваат да формираат или да усовршат, доколку за тоа има потреба, служба која ќе им помага на сите лица, вклучувајќи ги и хендикепираните во решавањето на проблемите што се однесуваат на изборот на професија или на професионално усовршување, водејќи сметка за способностите на заинтересираните и односот меѓу нив и можностите на пазарот на трудот; оваа помош треба да биде бесплатна, како за младите, вклучувајќи ги и децата од школска возраст, така и за возрасните.

Член 10

Право на професионално образование

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на професионално образование, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да обезбедат или да го поттикнуваат, во случај на потреба, стручното и професионалното образование на сите лица, вклучувајќи ги и хендикепираните, во консултации со професионалните организации на работодавачите и работниците и да им обезбедат средства што ќе овозможат пристап на техничко и универзитетско образование, почитувајќи го единствениот критериум за лична способност;

2. да обезбедат или да поттикнуваат систем за оквалификување или други системи за усовршување на младите момчиња и девојки, на нивните разновидни струки;

3. да обезбедат или, доколку за тоа има потреба, да поттикнуваат:

а) соодветни лесно достапни услови за образование на возрасните работници;

б) специјални услови за професионална преквалификација на возрасните работници, што ги налагаат техничкиот развој или новите движења на пазарот на трудот;

4. да го поттикнуваат целосното користење на средствата предвидени со соодветни мерки, како што се:

а) намалување или укинување на сите даноци и давачки;

б) давање финансиска помош во одделни случаи;

в) вклучување во редовните работни часови на времето поминато на дополнителна обука која работникот, на барање на работодавачот, ја имал во текот на работата;

г) обезбедување по пат на соодветна контрола, а во консултација со професионалните организации на работодавачите и на работниците, на ефикасен систем на обука и на секој друг систем на образование на младите работници и воопшто, соодветна заштита на младите работници.

Член 11

Право на здравствена заштита

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на здравствена заштита, Страните-договорнички се обврзуваат, директно, или во соработка со јавните и приватните организации, да преземат соодветни мерки кои имаат за цел особено:

1. да се елиминираат, во рамките на можното, причините за слабото здравје;

2. да се предвиди формирање на служби за консултации и образование заради подобрување на здравјето и развој на чувството за лична одговорност во врска со здравствената состојба;

3. да се спречат, во рамките на можното, епидемии, ендемии и други болести.

Член 12

Право на социјално осигурување

Со цел да се обезбеди вистинска примена на правото на социјално осигурување Страните -договорнички се обврзани:

1. да воспостават или да одржуваат систем на социјално осигурување;

2. да го одржуваат системот на социјално осигурување на задоволително ниво, најмалку на ниво потребно за ратификација на Меѓународната конвенција на трудот (бр. 102) за минималните стандарди на социјалното осигурување;

3. да настојуваат, системот и социјално осигурување постепено да се подига на повисоко ниво;

4. да преземаат мерки, преку склучување на соодветни билатерални или мултилатерални договори или на друг начин, и под услови предвидени во тие договори, за да се обезбеди:

а) еднаков треман меѓу граѓаните на скоја од Страните-договорнички и државјаните на другите страни во однос на правата на социјално осигурување, вклучувајќи ги и бенифициите што произлегуваат од законите за социјално осигурување, без оглед на тоа на која територија на страните договорнички престојуваат социјално осигурените лица;

б) давање, зачувување или повторно воспоставување на правото на социјално осигурување со средства како што е собирање на периодите на осигурување или вработеност согласно со прописите на секоја од Страните-договорнички.

Член 13

Право на социјална и здравствена помош

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на социјална и здравствена помош, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да се грижат, лице, кое располага со доволни извори на приходи и кое не е способно само да ги обезбеди тие приходи или да ги добие од друг извор, како што е помош во рамките на системот на социјално осигурување, да може да добие соодветна помош, а во случај на болест, неопходна нега во зависност од неговата здравствена состојба;

2. да се грижат, на лицата кои користат таква помош од таа причина, да не им бидат намалени политичките и социјалните права;

3. да предвидат дека секое лице може да ги добие, преку надлежните јавни или приватни служби, сите потребни совети и сета лична помош за да се спречи, отстрани или да се намали личната или семејната потреба за помош;

4. да ги применуваат одредбите од став 1, 2 и 3 од овој член, на рамноправна основа, на своите државјани, како и на државјаните на другите Страните-договорнички кои легално се наоѓаат на нивната територија, согласно обврските преземени со Европската конвенција за социјална и здравствена помош, потпишана во Париз на 11 декември 1953 година.

Член 14

Право на помош од службите за социјални грижи

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на помош од службите за социјални грижи, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да поттикнуваат формирање или да формираат служби кои ќе користат методи својствени на социјаната работа и кои ќе придонесуваат за благосостојбата и развојот на поединците и групите во заедницата, како и за нивно прилагодување кон општествената средина;

2. да го поттикнуваат учеството на поединци и на доброволни или други организации во формирањето или пооддршката на тие служби.

Член 15

Право на професионално образование и на професионална и социјална рехабилитација на физички или ментално заостанатите лица

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на професионално образование и професионална и социјална рехабилитација на физички или ментално заостанатите лица, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да преземат соодветни мерки за да им се стават на располагање на заинтересираните средства за професионално образование, вклучувајќи, ако за тоа има потреба, и специјални институции од јавен или приватен карактер;

2. да преземат соодветни мерки за вработување на физички заостанатите лица, особено со помош на специјализирани служби за вработување, преку користење на можностите на заштитните работилници и мерки со кои се поттикнуваат работодавачите да вработуваат физички заостанати лица.

Член 16

Право на семејството на социјална, правна и материјална заштита

Со цел да се создадат животни услови неопходни за целосен развој на семејството, како основна клетка на општеството, Страните-договорнички се обврзуваат да ја унапредуваат материјалната, правната и социјалната заштита на семејниот живот, особено преку социјални и семејни додатоци, фискални мерки, поттикнување на изградбата на станови соодветни на потребите на семејствата, помош на млади семејства и други соодветни мерки.

Член 17

Право на мајката и на детето на социјална и материјална заштита

Со цел да се обезбедат вистинска примена на правото на мајката и на детето на социјална и материјална заштита, Страните-договорнички ќе ги преземат сите потребни и соодветни на таа цел мерки, вклучувајќи го и формирањето и поддршката на соодветни институции или служби.

Член 18

Право на вршење доходна дејност на територијата на другите Страни-договорнички

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на вршење доходна дејност на територијата на секој друга Страна-договорничка, Страните договорнички се обврзуваат:

1. полиберално да ги применуваат постојните прописи;

2. да ги поедностават важечките формалности и да ги намалат или укинат административните и другите давачки што ги плаќаат странските работници или нивните работодавачи;

3. да ги либерализираат, поединечно или колективно, прописите со кои се регулира вработувањето на странските работници;

и го признаваат:

4. правото на нивните државјани да ја напуштат земјата за да вршат доходна дејност на територијата на другите Страни-договорнички.

Член 19

Право на работниците мигранти и на нивните семејства на заштита и помош

Со цел да обезбедат вистинска примена на правото на работниците мигранти и на нивните семејства на заштита и помош на територијата на секоја друга Страните-договорнички, Страните-договорнички се обврзуваат:

1. да утврдат дека постојат соодветни бесплатни служби задолжени да им помагаат на тие работници и особено да им доставуваат точни информации и да ги преземаат сите потребни мерки, колку што тоа го дозволуваат внатрешните законски и други прописи, против, секоја лажна пропаганда во врска со емиграцијата и имиграцијата;

2. во рамките на својата територијална надлежност, да донесат соодветни мерки за да се олесни заминувањето, патувањето и прифаќањето на тие работници и нивните семејства и да им обезбедат, во рамките на својат територијална надлежност, за време на патувањето, потребна медицинска и здравствена грижа како и добри хигиенски услови;

3. да ја унапредуваат соработката, според случајот, меѓу јавните или приватните социјални служби на земјите на емиграцијата и на земјите на имиграцијата;

4. да им гарантираат на работниците кои легално се наоѓаат на нивната територија, доколку оваа материја е регулирана со законски и други прописи, или е во надлежноста на управните власти, не полош третман од оној на нивните граѓани во однос на следните прашања:

- а) заработувачка и други услови за вработување и работа;
- б) членување во синдикалните организации и уживање на погодностите предвидени со колективните договори;
- в) сместување;

5. да им обезбедат на оние работници, кои легално се наоѓаат на нивната територија, не полош третман од оној на нивните граѓани во однос на даноците, таксите и придонесите во врска со трудот што ги плаќа работникот;

6. да го олеснат, колку е тоа можно, спојувањето на семејството на работникот мигрант на кој му е дозволено да престојува на таа територија;

7. да им обезбедат на оние работници кои легално се наоѓаат на нивната територија не полош третман пред судовите од оној на нивните граѓани за прашања наведени во овој член;

8. да им гарантираат на работниците кои легално престојуваат на нивната територија дека може да бидат протерани само ако ја загрозат безбедноста на државата или ако го повредат јавниот поредок или обичаите;

9. да им дозволат на работниците мигранти, во рамките утврдени со закон, трансфер на онолку заработувачка и заштеди колку што тие сакаат да префрлат;

10. да ги прошират заштитата и помошта предвидени со овој член на работниците мигранти кои работат за своја сметка, доколку овие мерки можат да се применат на наведената категорија.

ДЕЛ III

Член 20 Обврски

1. Секоја од Страните-договорнички се обврзува:

- а) да го прифати делот I од оваа Повелба како изјава во која се утврдуваат целите што таа ќе ги остварува со сите средства согласно со одредбите од воведниот став на споменатиот дел;
- б) да прифати најмалку 5 члена од следните членови од вториот дел на оваа Повелба: членовите 1, 5, 6, 12, 13, 16 и 19.
- в) да прифати дополнителен број членови или ставови наброени во делот II од Повелбата што таа ќе ги избере, со тоа што вкупниот број на наброените членови и ставови што ги прифатила да не биде помал од 10 членови или 45 ставови.

2. Членовите или ставовите избрани согласно одредбите од алинеите б) и в) од ставот I на овој член, Страната-договорничка ќе ги нотифицира до Генералниот секретар на Советот на Европа во моментот на депонирањето на својот инструмент за ратификација или одобрување.

3. Секоја од Страните-договорнички може, во секој момент потоа, да изјави, со нотификација упатена до Генералниот секретар, дека го прифаќа секој друг наброен член или став од делот II од Повелбата, а што се уште не го прифатила согласно одредбите од став I од овој член. Овие дополнителни обврски ќе бидат сметани како составен дел на ратификацијата или одобрувањето и ќе имаат исти ефекти од моментот на истекот на триесетиот ден сметано од денот на нотификацијата.

4. Генералниот секретар ќе ги извести сите држави потписнички и Генералниот директор на Меѓународното биро на трудот за секоја нотификација што ја примил согласно овој дел од Повелбата.

5. Секоја Страна-договорничка ќе располага со систем на инспекција на трудот соодветен на нејзините внатрешни услови.

ДЕЛ IV

Член 21 Извештаи за прифатените одредби

Страните-договорнички секоја втора година ќе му поднесуваат на Генералниот секретар на Советот на Европа, во определени интервали и на барање на Советот на министрите, извештаи за одредбите од делот II од Повелбата што тие не ги прифатиле во моментот на ратификацијата или одобрувањето, ниту со дополнителна нотификација. Советот на министрите ќе утврди, во определени интервали, за кои одредби ќе бидат барани овие извештаи и која ќе биде нивната форма.

Член 22

Извештаи за одредбите што не се прифатени

Страните-договорнички ќе му поднесуваат на Генералниот секретар на Советот на Европа, во определени интервали и на барање на Советот на министрите, извештаи за одредбите од делот I од Повелбата што тие не ги прифатиле во моментот на ратификацијата или одобрувањето, ниту со дополнителна нотификација. Советот на министрите ќе утврди, во определени интервали, за кои одредби ќе бидат барани овие извештаи и која ќе биде нивната форма.

Член 23

Доставување на копии

1. Секоја од Страните-договорнички ќе доставува копии од извештаите предвидени во членовите 21 и 22 до националните организации кои се членки на меѓународните организации на работодавачите и работниците што ќе бидат повикани, согласно член 27 став 2, да испратат свои претставници во поткомитетот на Социјалниот владин комитет.

2. Страните-договорнички ќе му ги достават на Генералниот секретар сите забелешки на споменатите извештаи добиени од овие национални организации доколку тие тоа го побараат.

Член 24

Разгледување на извештаите

Извештаите доставени до Генералниот секретар согласно членовите 21 и 22 ќе бидат разгледани од Комитетот на експерти кој, исто така, ќе располага со сите забелешки доставени до Генералниот секретар согласно став 2 од членот 23.

Член 25

Комитет на експерти

1. Комитетот на експерти ќе биде составен од најмногу седум членови што ќе ги определи Советот на министрите од списокот на независни експерти со највисок интегритет и призната стручност во социјалната област на меѓународен план, што ќе ги предложат Страните-договорнички.

2. Членовите на Комитетот ќе бидат именувани за период од шест години. Нивниот мандат ќе може да се обнови. Сепак, мандатите на двајца од членовите определени при првото именување ќе истечат по завршувачата на период од четири години.

3. Членовите чиј мандат ќе заврши по истекот на првичниот период од четири години ќе бидат определени со ждрепка од страна на Советот на министрите веднаш по првото именување.

4. Член на Комитетот на експерти именуван да замени член чиј мандат не е истечен го довршува мандатот на својот претходник.

Член 26

Учество на Меѓународната организација на трудот

Меѓународната организација на трудот ќе биде поканета да определи еден претставник во советодавно својство, да учествува во донесувањето одлуки на Комитетот на експерти.

Член 27

Поткомитет на Социјалниот владин комитет

1. Извештаите на Страните - договорнички како и заклучоците на Комитетот на експерти ќе му бидат ставени на разгледување на еден поткомитет на Социјалниот владин комитет на Советот на Европа.

2. Овој поткомитет ќе биде составен од по еден претставник на секоја Страна - договорничка. Тој ќе повика најмногу две меѓународни организации на работодавачи и две меѓународни организации на работници да испратат набљудувачи, во советодавно својство, на неговите состаноци. Тој, исто така, ќе може да повика на консултации најмногу два претставника на меѓународни невладини организации кои имаа советодавен статус во Советот на Европа, за прашања за кои тие се посебно квалификувани, како на пример: социјалната благосостојба и материјалната и социјалната заштита на семејството.

3. Поткомитетот ќе му поднесе на советот на министрите извештаи со свои заклучоци заедно со извештајот на Комитетот на експерти.

Член 28

Советодавно собрание

Генералниот секретар на Советот на Европа ќе му ги достави на Советодавното собрание заклучоците на Комитетот на експерти. Советодавното собрание ќе му го достави на Советот на министрите своето мислење за овие заклучоци.

Член 29

Совет на министрите

Советот на министрите, со двотретинско мнозинство од членовите кои имаат право да заседаваат, врз основа на извештајот на поткомитетот и откако ќе го консултира Советодавното собрание, може да упати потребни препораки на секоја од Страните - договорнички.

ДЕЛ V

Член 30

Укинување на обврските во случај на војна или јавна опасност

1. Во случај на војна или во случај на друга јавна опасност што го загрозува опстанокот на нацијата, секоја Страна - договорничка може да преземе мерки со коишто се укинуваат обврските предвидени во оваа Повелба, само во случаите кога тоа го бара ситуацијата и под услов тие мерки да не бидат во спротивност со другите обврски што произлегуваат од меѓународното право.

2. Секоја Страна-договорничка која го искористила правото на укинување на обврските, го информира Генералниот секретар на Советот на Европа за сите мерки што ги презела и за причините што ја натерале на тоа. Таа е должна, исто така, да го извести Генералниот секретар за датумот кога овие мерки престанале да важат и кога, одредбите од Повелбата што ги прифатила влегуваат повторно во сила.

3. Генералниот секретар ќе ги информира другите Страни-договорнички и Генералниот директор на Меѓународното биро на трудот за сите известувања примени согласно став 2 од овој член.

Член 31

Ограничувања

1. По прифаќањето на правата и принципите утврдени во дел I, и нивното ефективно спроведување така што е предвидено во дел II, тие не можат да бидат предмет на ограничувања што не се предвидени во деловите I и II, со исклучок на оние предвидени со закон и оние што се неопходни, во едно демократско општество, со цел да се гарантира почитувањето на правата и слободите на другите или да се заштитат јавниот поредок, националната безбедност, јавното здравје и добрите обичаи.

2. Ограничувањата во однос на правата и обврските признати со Повелбата, можат да бидат применети само за цели за кои се предвидени.

Член 32

Однос меѓу Повелбата и внатрешното право или меѓународните договори

Одредбите од оваа Повелба не се спротивни на одредбите од внатрешното право и билатералните или мултилатералните спогодби, конвенции или договори коишто се или ќе влезат во сила, а коишто би биле поповолни за заштитени лица.

Член 33

Спроведување врз основа на колективните договори

1. Во државите членки во кои одредбите од ставовите 1, 2, 3, 4 и 5 од член 2, ставовите 4, 6 и 7 и ставовите 1, 2, 3 и 4 од членот 10 од дел II на оваа Повелба, нормално произлегуваат од склучените договори меѓу работодавачите или организациите на работодавачите и организациите на работниците или се реализираат на друг начин, а не по законски пат, Страните -договорнички можат да преземат одделни обврски, а ќе се смета дека тие се исполнети откако споменатите одредби со помош на тие договори или со други средства бидат применети на поголемото мнозинство заинтересирани работници.

2. Во државите членки во кои овие одредби нормално произлегуваат од законодавството, Страните-договорнички можат, исто така, да преземат одделни обврски, а ќе се смета дека тие се исполнети ако овие одредби со закон бидат применети на поголемото мнозинство заинтересирани работници.

Член 34

Територијална примена

1. Оваа Повелба се применува на матичната територија на секоја Страна-договорничка. Секоја Влада потписничка може, во моментот на потпишувањето или во моментот на депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација или одобрување, со изјава доставена до Генералниот секретар на Советот на Европа, да ја прецизира територијата што за таа цел се смета за нејзина матична територија.

2. Секоја Страна-договорничка, во моментот на ратификацијата или одобрувањето на оваа Повелба или во секој момент потоа, со нотификација упатена до Генералниот секретар на Советот на Европа, може да изјави дека

Повелбата, во целина или делумно, ќе се применува на онаа или оние нематични територии утврдени во споменатата изјава за кои таа ги обезбедува а меѓународните односи или има меѓународна одговорност. Таа ќе ги наведе во споменатата изјава членовите и ставовите од делот II на Повелбата што ги прифаќа како задолжителни за секоја од териториите наведени во изјавата.

3. Повелбата ќе се применува на територијата или на териториите наведени во изјавата од претходниот став почнувајќи од триесетиот ден по датумот на кој Генералниот секретар ќе ја прими нотификацијата на оваа изјава.

4. Секоја Страна - договорничка може, во секој момент потоа, со нотификација упатена до Генералниот секретар на Советот на Европа, да изјава и дека, што се однесува до една или повеќе територии на кои се применува Повелбата согласно став 2 од овој член, таа го прифаќа како задолжителен секој наброен член или став што се уште не го прифатила по однос на таа или тие територии. Овие дополнителни обврски ќе се сметаат како интегрален дел на првичната изјава во однос на територијата за којашто станува збор и ќе ги имаат истите ефекти почнувајќи од триесетиот ден по датумот на нотификацијата.

5. Генералниот секретар ќе им ја достави на другите влади потписнички и на Генералниот директор на Меѓународното биро на трудот секоја нотификација што ќе му биде доставена согласно овој член.

Член 35

Потпишување, ратификација, влегување на сила

1. Оваа Повелба е отворена за потпишување од членките на Советот на Европа. Таа ќе биде ратификувана или одобрена. Инструментите за ратификација или за одобрување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар.

2. Оваа Повелба влегува во сила триесетиот ден по датум на депонирањето на петтиот инструмент за ратификација или одобрување.

3. За секој потписник кој ќе ја ратифкува подоцна, Повелбата влегува во сила триесетиот ден по датумот на депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација или одобрување.

4. Генералниот секретар ќе ги извести сите членки на Советот на Европа и Генералниот директор на Меѓународното биро на трудот за стапувањето во сила на Повелбата, за имињата на Страните - договорнички кои ја ратификувале или прифатиле и за депонирањето на секој инструмент за ратификација или одобрување извршено дополнително.

Член 36

Амандмани

Секој член на Советот на Европа може да предложи амандмани кон оваа Повелба со обраќање до Генералниот секретар на Советот на Европа. Генералниот секретар ќе им ги достави на другите членки на Советот на Европа така предложените амандмани. Тие ќе бидат разгледани од Советот

на министрите и доставени до Советодавното собрание заради добивање мислење. Секоја амандман прифатен од Советот на министрите ќе влезе во сила триесетиот ден сметано од денот кога сите Страни-договорнички ќе го известат Генералниот секретар за неговото прифаќање. Генералниот секретар ќе ги известат сите држави членки на Советот на Европа и Директорот на Меѓународното биро на трудот за влегувањето во сила на овие амандмани.

Член 37

Откажување

1. Ниту едена Страна-договорничка не може да ја откаже оваа Повелба пред истекот на периодот од пет години сметано од датумот на кој Повелбата стапила на сила за таа Страна, или пред истекот од секој друг дополнителен период од две години, а во секој случај, по истекот на шестмесечен отказан рок, за кој ќе го известат Генералниот секретар на Советот на Европа, кој за ова ќе ги информира другите Страни-договорнички и Директорот на Меѓународното биро на трудот. Ова откажување на влијание на важноста на Повелбата во однос на другите Страни-договорнички, под услов нивниот борј никогаш да не биде под пет.

2. Секоја Страна-договорничка може, согласно одредбите од претходниот став, да ја откаже примената на секоја член или став од делот II од Повелбата што ги прифатила, под услов бројот на членовите или ставовите со кои оваа Страна-договорничка е обврзана да не биде никогаш помал од 10 во првиот случај и од 45 во вториот, а бројот на членовите или ставовите да ги содржи членовите избрани од Страната - договорничка меѓу оние кои посебно се наведени во членот 20 став 1, алинеа б.

3. Секоја Страна договорничка може да ја откаже оваа Повелба или секој член или став од делот II од Повелбата согласно условите предвидени во став 1 од овој член, за секоја територија на која се применува Повелбата, врз основа на изјава дадена согласно став 2, член 34.

Член 38

Анекс

Анексот кон оваа Повелба претставува нејзин составен дел.

Врз основа на што, потписниците, овластени за тоа, ја потпишаа оваа Повелба.

Во Торино, на 18 октомври 1961 година, на француски и на англиски јазик, со тоа што обата текста се еднакво веродостојни, во еден единствен примерок што ќе биде депониран во архивите на Советот на Европа. Генералниот секретар на Советот на Европа ќе им достави заверена копија на сите потписнички.

АНЕКС

КОН СОЦИЈАЛНАТА ПОВЕЛБА

Досегот на Социјалната повелба во поглед на интересите на заштитените лица:

1. Без да бидат повредени одредбите на член 12, став 4 и член 13, став 4, за лица опфатени во членовите од 1 до 17 се сметаат и странаците само доколку се државјани на другите Страни-договорнички и доколку легално претстојуваат и работат на територијата на заинтересираната Страна-договорничка, при што се разбира дека наведените членови треба да се толкуваат во смисла на одредбите од членовите 18 и 19.

Ова толкување не го исклучува проширувањето на сличните права на други лица од која и да е Страна-договорничка.

2. Секоја Страна-договорничка на бегалците кои се опфатени со дефиницијата од Женевската конвенција од 28 јули 1951 година, што се однесува на статусот на бегалците кои регуларано престојуваат на нејзината територија, ќе им даде што е можно поповолен третман, а во секој случај не помалку поволен од оној на кој таа е обврзана согласно Конвенцијата од 1951 година, како и согласно сите други постојни меѓународни договори коишто се применуваат на погоре споменатите бегалци.

Дел I
Точка 18

и

Дел II
Член 18, став 1

Се разбира дека овие одредби не се однесуваат на влегувањето на територијата на Страните-договорнички и со нив не се врши повреда на одредбите од Европската конвенција за движење и престој на странци, потпишана во Париз на 13 декември 1955 година.

ДЕЛ II

Член 1, став 2

Оваа одредба не би можела да се толкува ниту во смисла дека ги забранува ниту дека ги дозволува условите или практиката на синдикалното осигурување.

Член 4, став 4

Ова одредба ќе биде толкувана во смисла дека не се забранува моментално отпуштање во случај на тешка повреда на работните обврски.

Член 4, став 5

Се разбира дека секоја Страна-договорничка може да преземе обврска согласно овој став доколу задршките од платите се забранети за најголемиот број работници, или со закон или со колективен договор или арбитражна одлука, а единствени исклучоци се лицата кои не се опфатени со тие инструменти.

Член 6, став 4

Се разбира дека секоја Страна-договорничка може за себе со Закон да го уреди коирстењето на правото на штрајк, под услов секое друго евентуално ограничување на ова право да може да биде оправдано врз основа на член 31.

Член 7, став 8

Се смета дека Страната - договорничка ја исполнила обврската предвидена во овој став, ако во согласност со духот на таа обврска предвиди во своето законодавство дека големо мнозинство малолетници до 18 години нема да бидат вработувани на ноќна работа.

Член 12, став 4

Зборовите ”и под услови предвидени во тие договори”, што се наведени во воведот на овој став, значат дека за помошта која не зависи од системот на давачки, Страната-договорничка може да бара протек на одреден период на

престој пред да ја одобри помошта на државјаните на другите Страни-
договорнички.

Член 13, став 4

Владите кои не се Страни на Европската конвенција за социјална и
здравствена помош можат да ја ратификуваат Социјалната повелба, во однос
на овој став, под резерва да им дадат на државјаните на другите Страни-
договорнички третман кој е во согласност со одредбите на споменатата
Конвенција.

Член 19, став 6

За примена на оваа одредба, поимите "семејство на работникот
мигрант" се толкуваат така што ги подразбираат најмалку сопругата на
работникот и неговите деца помлади од 21 година кои ги издржува.

ДЕЛ III

Се разбира дека Повелбата содржи правни обврски од меѓународен
карактер чија што примена подлежи само на контролата предвидена во делот
IV.

Член 20, став 1

Се разбира дека под "наброени ставови" може да се сфатат членовите
кои содржат само еден став.

ДЕЛ V

Член 30

Поимите "во случај на војна или во случај на друга јавна опасност" се
толкуваат така што ја покриваат и заканата од војна.

АНЕКС 1

Република Македонија изјавува, во согласност со членот 20 став 2
од Повелбата, дека ќе се смета правно обврзана од следните членови од
вториот дел од Повелбата: член 1, член 2, член 5, член 6, член 7, ставови
1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, член 8, член 11, член 12, член 13, член 15 и член 17.

Protocol amending the European Social Charter

Turin, 21. 10. 1991

The member States of the Council of Europe, signatory to this Protocol to the European
Social Charter, opened for signature in Turin on 18 October 1961 (hereinafter referred to as
"the Charter"),

Being resolved to take some measures to improve the effectiveness of the Charter, and
particularly the functioning of its supervisory machinery;

Considering therefore that it is desirable to amend certain provisions of the Charter,

Have agreed as follows :

Article 1

Article 23 of the Charter shall read as follows :

“Article 23 - Communication of copies of reports and comments

- 1 When sending to the Secretary General a report pursuant to Articles 21 and 22, each Contracting Party shall forward a copy of that report to such of its national organisations as are members of the international organisations of employers and trade unions invited, under Article 27, paragraph 2, to be represented at meetings of the Governmental Committee. Those organisations shall send to the Secretary General any comments on the reports of the Contracting Parties. The Secretary General shall send a copy of those comments to the Contracting Parties concerned, who might wish to respond.
- 2 The Secretary General shall forward a copy of the reports of the Contracting Parties to the international non-governmental organisations which have consultative status with the Council of Europe and have particular competence in the matters governed by the present Charter.
- 3 The reports and comments referred to in Articles 21 and 22 and in the present article shall be made available to the public on request.”

Article 2

Article 24 of the Charter shall read as follows :

“Article 24 - Examination of the reports

- 1 The reports sent to the Secretary General in accordance with Articles 21 and 22 shall be examined by a Committee of Independent Experts constituted pursuant to Article 25. The committee shall also have before it any comments forwarded to the Secretary General in accordance with paragraph 1 of Article 23. On completion of its examination, the Committee of Independent Experts shall draw up a report containing its conclusions.
- 2 With regard to the reports referred to in Article 21, the Committee of Independent Experts shall assess from a legal standpoint the compliance of national law and practice with the obligations arising from the Charter for the Contracting Parties concerned.
- 3 The Committee of Independent Experts may address requests for additional information and clarification directly to Contracting Parties. In this connection the Committee of Independent Experts may also hold, if necessary, a meeting with the representatives of a Contracting Party, either on its own initiative or at the request of the Contracting Party concerned. The organisations referred to in paragraph 1 of Article 23 shall be kept informed.
- 4 The conclusions of the Committee of Independent Experts shall be made public and communicated by the Secretary General to the Governmental Committee, to the Parliamentary Assembly and to the organisations which are mentioned in paragraph 1 of Article 23 and paragraph 2 of Article 27.”

Article 3

Article 25 of the Charter shall read as follows :

“Article 25 - Committee of Independent Experts

- 1 The Committee of Independent Experts shall consist of at least nine members elected by the Parliamentary Assembly by a majority of votes cast from a list of experts of the highest integrity and of recognised competence in national and international social questions, nominated by the Contracting Parties. The exact number of members shall be determined by the Committee of Ministers.
- 2 The members of the committee shall be elected for a period of six years. They may stand for re-election once.
- 3 A member of the Committee of Independent Experts elected to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.
- 4 The members of the committee shall sit in their individual capacity. Throughout their term of office, they may not perform any function incompatible with the requirements of independence, impartiality and availability inherent in their office.”

Article 4

Article 27 of the Charter shall read as follows :

“Article 27 - Governmental Committee

- 1 The reports of the Contracting Parties, the comments and information communicated in accordance with paragraphs 1 of Article 23 and 3 of Article 24, and the reports of the Committee of Independent Experts shall be submitted to a Governmental Committee.
- 2 The committee shall be composed of one representative of each of the Contracting Parties. It shall invite no more than two international organisations of employers and no more than two international trade union organisations to send observers in a consultative capacity to its meetings. Moreover, it may consult representatives of international non-governmental organisations which have consultative status with the Council of Europe and have particular competence in the matters governed by the present Charter.
- 3 The Governmental Committee shall prepare the decisions of the Committee of Ministers. In particular, in the light of the reports of the Committee of Independent Experts and of the Contracting Parties, it shall select, giving reasons for its choice, on the basis of social, economic and other policy considerations the situations which should, in its view, be the subject of recommendations to each Contracting Party concerned, in accordance with Article 28 of the Charter. It shall present to the Committee of Ministers a report which shall be made public.
- 4 On the basis of its findings on the implementation of the Social Charter in general, the Governmental Committee may submit proposals to the Committee of Ministers aiming at studies to be carried out on social issues and on articles of the Charter which possibly might be updated.”

Article 5

Article 28 of the Charter shall read as follows :

“Article 28 – Committee of Ministers

- 1 The Committee of Ministers shall adopt, by a majority of two-thirds of those voting, with entitlement to voting limited to the Contracting Parties, on the basis of the report of the Governmental Committee, a resolution covering the entire supervision cycle and containing individual recommendations to the Contracting Parties concerned.
- 2 Having regard to the proposals made by the Governmental Committee pursuant to paragraph 4 of Article 27, the Committee of Ministers shall take such decisions as it deems appropriate.”

Article 6

Article 29 of the Charter shall read as follows :

“Article 29 – Parliamentary Assembly

The Secretary General of the Council of Europe shall transmit to the Parliamentary Assembly, with a view to the holding of periodical plenary debates, the reports of the Committee of Independent Experts and of the Governmental Committee, as well as the resolutions of the Committee of Ministers.”

Article 7

- 1 This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Charter, which may express their consent to be bound by :
  - a signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
  - b signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.
- 2 Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

This Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date on which all Contracting Parties to the Charter have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 7.

Article 9

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of :

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 8;
- d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Turin, this 21st day of October 1991, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Протокол со кој се врши измена и дополнување на Европската социјална повелба

Торино, 21. 10. 1991 година

Државите членки на Советот на Европа, потписнички на овој Протокол кон Европската социјална повелба, отворена за потпишување во Торино на 18 октомври 1961 година (во натамошниот текст “Повелба”),

Решени да преземат мерки со кои ќе се подобри ефикасноста на Повелбата, а особено функционирањето на нејзиниот механизам за контрола:

Оценувајќи дека за таа цел е потребно да се изменат некои одредби на Повелбата,

Се согласија за следното:

Член 1

Членот 23 од Повелбата гласи:

“Член 23-Доставување на копии од извештаите и забелешките

1. При доставување до Генералниот секретар на извештај согласно членовите 21 и 22, секоја од Договорните страни ќе им достави копија од тој извештај на оние свои национални организации коишто се членки на меѓународните организации на работодавачи и на работници повикани, согласно членот 27, став 2 да испратат свои претставници на состаноците на Владиниот комитет. Тие организации ќе му ги достават на Генералниот секретар своите евентуални забелешки на извештаите на Договорните страни. Генералниот секретар ќе достави копија од тие забелешки до заинтересираните Договорни страни, кои ќе можат да одговорат на истите.
2. Генералниот секретар ќе им достави копија од извештаите на Договорните страни на меѓународните невладини организации кои уживат консултативен статус во Советот на Европа и кои се посебно квалификувани за областите опфатени со оваа Повелба.
3. Извештатите и забелешките наведени во членовите 21 и 22 и од овој член ќе бидат ставени по барање на располагање”.

Член 2

Член 24 од Повелбата гласи:

“Член 24 - Разгледување на извештаите

1. Извештаите доставени до Генералниот секретар согласно членовите 21 и 23 ќе ги разгледува Комитет од независни експерти формиран врз основа на членот 25. На Комитетот, исто така, ќе му бидат ставени на располагање сите забелешки доставени до Генералниот секретар согласно член 23, став 1. По разгледувањето, Комитетот на независни експерти ќе подготви извештај со свои заклучоци.
2. Што се однесува до извештаите наведени во членот 21, Комитетот на независни експерти ќе ја оценува, од правна гледна точка, усогласноста на националните закони, прописи и практика со обврските на заинтересираните Договорни страни коишто произлегуваат од Повелбата.
3. Комитетот на независни експерти ќе може директно да им се обрати на Договорните страни за да побара дополнителни информации и појаснувања. Притоа, тој ќе може, доколку е потребно, да се состане со претставниците на определена Договорна страна, било на своја иницијатива, било на барање на Договорната страна. Организациите наведени во член 23, став 1, ќе бидат постојано информирани.
4. Заклучоците на Комитетот на независни експерти ќе бидат објавени и, преку Генералниот секретар, доставени до Владиноот комитет, до Парламентарното собрание, како и до организациите наведени во член 23 став 1 и член 27, став 2”.

Член 3

Членот 25 од Повелбата гласи:

“Членот 25 - Комитет на независни експерти

1. Комитет на независни експерти ќе го сочинуваат најмалку 9 членови избрани од Парламентарното собрание со мнозинство гласови од списокот на експерти со највисок морален интегритет и призната компетентност во социјалната сфера на национален и меѓународен план, коишто ќе бидат предложени од Договорните страни. Точниот број на членовите ќе го определи Комитетот на министрите.

2. Членовите на Комитетот ќе бидат избрани за период од 6 години. Тие може повторно да бидат избрани уште еднаш.
3. Член на Комитетот на независни експерти избран да замени член чиј што мандат се уште не истекол ќе го заврши времетраењето на мандатот на својот претходник.
4. Членовите на Комитетот ќе заседаваат во лично својство. Во текот на вршењето на нивниот мандат, тие не ќе можат да прифаќаат функции што се некомпатибилни со барањата за независност, непристрасност и расположливост на таа функција.”

Член 4

Членот 27 од Повелбата гласи:

“Член 27 - Владин комитет

1. Извештаите на Договорните страни, забелешките и информациите доставени согласно член 23, став 1 и член 24, став 3, како и извештаите на Комитетот на независни експерти ќе му бидат доставувани на Владиноот комитет.
2. Тој Комитет ќе го сочинуваат по еден претставник на секоја од Договорните страни. Тој ќе повика најмногу две меѓународни организации на работодавачи и две меѓународни организации на работници да испратат набљудувачи, кои во консултативно својство ќе учествуваат на неговите состаноци. Освен тоа, тој ќе може да повика на консултации претставници на невладини меѓународни организации коишто уживаат консултативен статус во Советот на Европа и коишто се посебно квалификувани во областите што ги опфаќа оваа Повелба.
3. Владиноот комитет ќе ги подготвува одлуките на Комитетот на министрите. Посебно, во светлината на односите на Комитетот на независни експерти и Договорни страни, тој ќе ги селектира, давајќи притоа образложение, врз основа на ставовите во врска со социјалната и економската политика, ситуациите што би требало да бидат , по негово мислење, предмет на препораки за секоја заинтересирана Договорна страна, согласно членот 28 од Повелбата. Тој ќе му доставува на Комитетот на министрите извештаи што ќе бидат објавувани.
4. Врз основа на своите констатации во врска со општата примена на Повелбата, Владиноот комитет ќе може да му доставува предлози на Комитетот на министрите со цел да се проучуваат социјални прашања, како и членови од Повелбата кои евентуално би можеле да бидат изменети или дополнети.”

Член 5

Член 28 од Повелбата гласи:

“Член 28-Комитет на министрите

1. Комитетот на министрите, врз основа на извештајот на Владиниот комитет, со двотретинско мнозинство гласови само од Договорните страни кои имаат право на глас, ќе усвои резолуција на целокупниот циклус на контрола, која ќе содржи индивидуални препораки до заинтересираните Договорни страни.
2. Имајќи ги предвид предлозите на Владиниот комитет согласно член 27, став 4, Комитетот на министрите ќе донесува соодветни одлуки”.

Член 6

Членот 29 од Повелбата гласи:

“Член 29 - Парламентарно собрание

Генералниот секретар на Советот на Европа ќе му ги доставува на Парламентарното собрание, заради повремени расправи на пленарна седница, извештаите на Комитетот на независни експерти и на Владниот комитет, како и резолуциите на Комитетот на министрите”.

Член 7

1. Овој Протокол е отворен за потпишување за државите членки на Советот на Европа потписнички на Повелбата, кои можат да ја изразат својата согласност да се обврзат:
  - а) со потпишување што не е условено до ратификација, прифаќање или одобрување; или
  - б) со потпишување што е условено од ратификација, прифаќање или одобрување, проследено со ратификација, прифаќање или одобрување.
2. Инструментите за ратификација, прифаќање или одобрување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на Советот на Европа.

Член 8

Овој Протокол ќе влезе во сила триесеттиот ден сметано од датумот на кој согласно одредбите од членот 7, сите страни потписнички на Повелбата ќе го прифатат.

Член 9

Генералниот секретар на Советот на Европа ќе ги извести државите членки на Советот за:

- а) секое потпишување;
- б) депонирање на секој инструмент за ратификација, прифаќање или одобрување;
- в) датумот на стапување во сила на овој Протокол, согласно членот 8;
- г) за секој друг акт, нотификација или соопштение што се во врска со овој Протокол.

Врз основа на горенаведеното, долупотпишаните, прописно овластени за таа цел, го потпишаа овој Протокол.

Во Торино, на 21 октомври 1991 година, на француски и на англиски јазик, со тоа што двата текста се еднакво веродостојни, во еден единствен примерок што ќе бидат депонирани во архивите на Советот на Европа.

Генералниот секретар на Советот на Европа ќе и достави заверена копија на секоја од државите членки на Советот на Европа.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на РМ“.